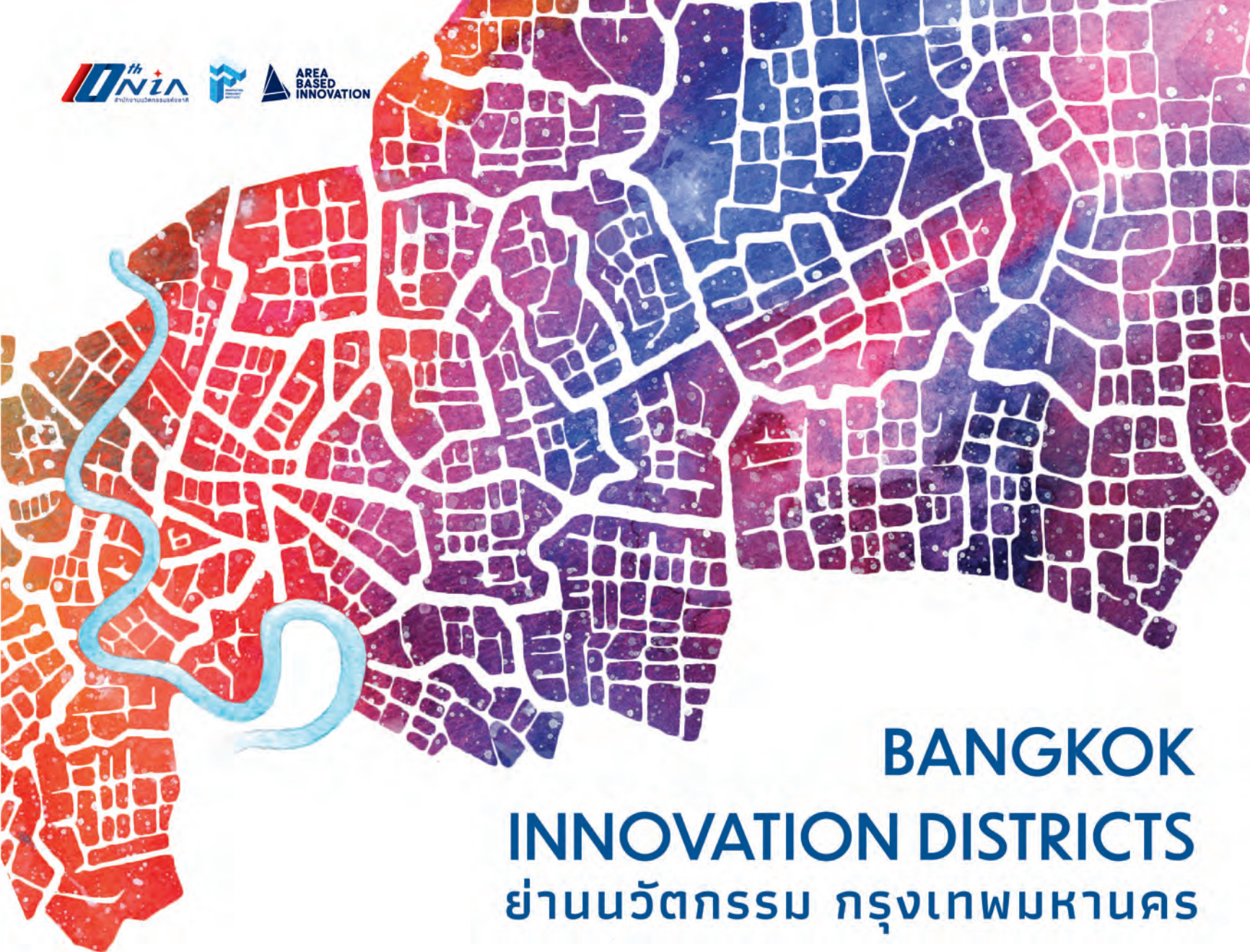

BANGKOK
INNOVATION DISTRICTS
ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร

BANGKOK
INNOVATION DISTRICTS
ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร

BANGKOK INNOVATION DISTRICTS
ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร

BANGKOK INNOVATION DISTRICTS

ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร

เจ้าของ

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
73/2 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 02-017 5555 โทรสาร 02-017 5566
<http://www.nia.or.th> อีเมล info@nia.or.th

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2562 ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ไม่อนุญาตให้คัดลอก ทำซ้ำ และดัดแปลง ส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือฉบับนี้
นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

จัดทำโดย

สถาบันการมองอนาคตนวัตกรรม (IFI)
และงานนวัตกรรมเชิงพื้นที่ ฝ่ายโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม (ABI)
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2562

บรรณาธิการบริหาร

ดร. พันธุ์อาจ ชัยรัตน์

บรรณาธิการวิชาการ

ดร. ชัยธรรม ลิมากรณวิวัฒน์ชัย

บรรณาธิการเล่ม

พิมพ์ชนก เกสพานิช
สุพัทธรา เจริญสารกิจ

ภาพประกอบ

รวินทร์ เหลืองอร่าม
กาญจณี เกสพานิช

โรงพิมพ์

บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด
43/100 ซอยเทอดพระเกียรติ1 ตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย นนทบุรี 11130

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ
978-616-8261-19-4

คำนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแข่งขันทางเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ สังคมและเมืองในทุกพื้นที่ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว สร้างกระแสความตื่นตัวของพื้นที่ในการปรับตัวเพื่อตอบสนองสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เกิดเป็นกระแสการพัฒนาวัตกรรมการแข่งขันพื้นที่ (Area-based Innovation) ซึ่งเป็นการพัฒนาบนพื้นฐานของปัจจัยในหลากหลายมิติที่คำนึงถึงศักยภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ รวมถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดสำหรับการเติบโตของพื้นที่ นวัตกรรมแข่งขันพื้นที่จึงถือเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยยกระดับการเติบโตให้กับพื้นที่ ทั้งด้านการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรม การยกระดับคุณภาพชีวิต รวมถึงการลงทุนที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของพื้นที่ โดยการพัฒนาวัตกรรมการแข่งขันพื้นที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานหรือกลุ่มองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน

ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของนวัตกรรมแข่งขันพื้นที่และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ **สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สนช. จึงได้นำแนวคิด “ย่านนวัตกรรม” หรือ “Innovation District”** เข้ามาดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาวัตกรรมการแข่งขันพื้นที่ในระดับย่าน โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมภายในย่านให้ดึงดูดกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมและธุรกิจใหม่ที่เป็นกลุ่มคลัสเตอร์ให้เข้ามาร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ผ่านเครื่องมือ กลไก และกิจกรรมที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจและส่งเสริมคุณภาพชีวิตภายในย่าน รวมถึงการแบ่งปันทรัพยากรร่วมกันเพื่อตอบเป้าหมายการพัฒนาและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

เพื่อให้เกิดกรอบการพัฒนาย่านนวัตกรรมที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และบริบทของย่านนวัตกรรมที่มีศักยภาพ สนช. จึงได้ดำเนินโครงการนำร่องการพัฒนาย่านนวัตกรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ย่าน ประกอบด้วย ย่านนวัตกรรมโยธี ย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ ย่านนวัตกรรมปทุมวัน ย่านนวัตกรรมคลองสาน ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้ และย่านนวัตกรรมลาดกระบัง โดยหนังสือ **“ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร” หรือ “Bangkok Innovation Districts”** เล่มนี้ ได้รวบรวมแนวคิดการพัฒนาย่านนวัตกรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้ง 6 ย่าน ที่ทีมงานจากสถาบันการศึกษาชั้นนำภายในย่านได้ลงไปดำเนินการร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ หนังสือเล่มนี้จึงเป็นเสมือนเอกสารแสดงวิสัยทัศน์ โอกาส และภาพความเปลี่ยนแปลงในอนาคตของย่านนวัตกรรมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่แต่ละย่านให้มีศักยภาพในการเติบโตและพร้อมปรับตัวเพื่อรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

หนังสือเล่มนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดีโดยได้รับการสนับสนุนข้อมูลจาก

โครงการศึกษาวิจัยทัศน ศึกษภาพ และบทบาท การพัฒนาย่านนวัตกรรม (Innovation District) ในระดับภูมิภาค (กรุงเทพมหานครและภาคตะวันออก)
โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี
โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์
โดย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน
โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน
โดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท
โดย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง
โดย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ซึ่งมีผู้สนับสนุนการดำเนินงานตลอดโครงการจาก สถาบันการมองอนาคตนวัตกรรม (IFI) และงานนวัตกรรมเชิงพื้นที่ ฝ่ายโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม (ABI) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

บทนำ

ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร

การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม

ภาพจำลองระบบนิเวศนวัตกรรมจากสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ

แนวความคิดของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยนวัตกรรม

องค์ประกอบเบื้องต้นของการสร้างย่านนวัตกรรม

รูปแบบบทบาทกลุ่มย่านนวัตกรรม

6	ย่านนวัตกรรมโยธี	19
8	การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมโยธี	20
10	วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางผังพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมโยธี	22
12	บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี	24
14	วิสัยทัศน์ (Vision) : ศูนย์กลางการแพทย์และหน่วยงานรัฐ (Medical & Governmental Hub)	26
16	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมโยธีระยะสั้น (5 ปี)	28
	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมโยธีระยะกลาง (10ปี)	30
	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมโยธีระยะยาว (20 ปี)	32

RATTANAKOSIN

	ย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์	35
	การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์	36
	วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางผังพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์	38
	บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์	40
	วิสัยทัศน์ (Vision) : ศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Leading Hub of Creative Economy in Southeast Asia)	42
	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ระยะสั้น (5 ปี)	44
	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ระยะกลาง (10ปี)	46
	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ระยะยาว (20 ปี)	48

PATUMWAN

ย่านนวัตกรรมปทุมวัน

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมปทุมวัน

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางผังพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมปทุมวัน

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน

วิสัยทัศน์ (Vision) : ศูนย์นวัตกรรม (Center of Innovation)

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมปทุมวันระยะสั้น (5 ปี)

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมปทุมวันระยะกลาง (10ปี)

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมปทุมวันระยะยาว (20 ปี)

51	ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้	83
52	การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้	84
54	วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางผังพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้	86
56	บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้	88
58	วิสัยทัศน์ (Vision) : The Mixed Innovative Industries District that	90
60	Compound with The E-commerce Hub of Bangkok	
62	+ Digital Media Industries + Innovative Manufacturing Industries	
64	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้ระยะสั้น (5 ปี)	92
	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้ระยะกลาง (10ปี)	94
	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้ระยะยาว (20 ปี)	96

KLUAYNAMTHAI

KHLONGSAN

ย่านนวัตกรรมคลองสาน

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมคลองสาน

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางผังพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมคลองสาน

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน

วิสัยทัศน์ (Vision) : การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมโดยนำชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Innovation)

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมคลองสานระยะสั้น (5 ปี)

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมคลองสานระยะกลาง (10ปี)

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมคลองสานระยะยาว (20 ปี)

67	ย่านนวัตกรรมลาดกระบัง	99
68	การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมลาดกระบัง	100
70	วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางผังพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมลาดกระบัง	102
72	บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง	104
74	วิสัยทัศน์ (Vision) : ลาดกระบังอินโนเทคเพื่อชีวิต (Ladkrabang Inno Tech for Life)	106
76	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมลาดกระบังระยะสั้น (5 ปี)	108
78	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมลาดกระบังระยะกลาง (10ปี)	110
80	วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมลาดกระบังระยะยาว (20 ปี)	112

LADKRABANG

BANGKOK INNOVATION DISTRICTS

ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร

ย่านนวัตกรรม คือ พื้นที่ที่มีการเกิดนวัตกรรมหรือการใช้นวัตกรรมอย่างเข้มข้น โดยมี “นวัตกรรม (Innovator)” ร่วมรังสรรค์นวัตกรรมให้ตรงความต้องการของคนภายในย่าน สร้างมูลค่าเพิ่ม จัดสรรทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดคุณค่า ต่อประเทศชาติและประชาชน โดยย่านนวัตกรรมอาจเปรียบได้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใจกลางเมืองที่มุ่งสนับสนุนบุคลากร ธุรกิจ กลุ่มคลัสเตอร์ และสตาร์ทอัพที่มีศักยภาพในพื้นที่ เพื่อสร้าง **ระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) 3 ประเภท สินทรัพย์ทางกายภาพ (Physical Assets) สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ (Economic Assets) สินทรัพย์ทางเครือข่าย (Networking Assets) โดยรายละเอียดของแนวคิดในการพัฒนาย่านนวัตกรรม **ดังภาพที่ 2 และ ภาพที่ 3****

ความท้าทายในการพัฒนาย่านนวัตกรรมแต่ละย่าน คือ การค้นหาอัตลักษณ์ (Identity) ของแต่ละย่าน และพัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรมของย่านทั้งในด้านอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของการพัฒนานวัตกรรมในย่าน ถึงแม้ว่าบริบทในการพัฒนาย่านนวัตกรรมแต่ละย่านจะมีความแตกต่างกัน แนวทางในการพัฒนาย่านนวัตกรรมในระดับภูมิภาคกรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างกรอบการพัฒนาย่านให้มีความสอดคล้อง สามารถสนับสนุนศักยภาพการพัฒนาย่านแต่ละย่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนาบทบาทย่านนวัตกรรมภายในขนาดระยะสั้น (5 ปี) ระยะกลาง (10 ปี) และระยะยาว (20 ปี)

ในมิติของระบบนิเวศนวัตกรรม ในระยะสั้น (5 ปี) การพัฒนาย่านนวัตกรรมควรเริ่มต้นจากการพัฒนา Networking Assets ของกลุ่มคน นวัตกรรม และภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ พร้อมกับการสร้าง Economic Assets อันประกอบไปด้วย Innovation Drivers และ Innovation Incubators (หรือเป็น Human Capital นั้นเอง) ในระยะกลาง (10 ปี) การพัฒนาย่านนวัตกรรมควรยังคงพัฒนา Networking Assets และ Economic Assets ประกอบกับการพัฒนาทางด้านกายภาพ (Physical Assets) มากขึ้น เช่น การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ทำงาน หรือห้องทดลองที่กระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรม และเพิ่มการพัฒนาสินทรัพย์ทางกายภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงย่านนวัตกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และในระยะยาว (20 ปี) ควรเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันกับย่านนวัตกรรมอื่น ๆ ในระดับภูมิภาคและระดับโลก

การชี้วัดความสำเร็จของย่านนวัตกรรม คือ การสร้างดัชนีเมืองนวัตกรรม (City Innovation Index) ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย จากการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมของประเทศทั่วโลก Global Innovation Index ปี 2017 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 51 จาก 127 ประเทศ

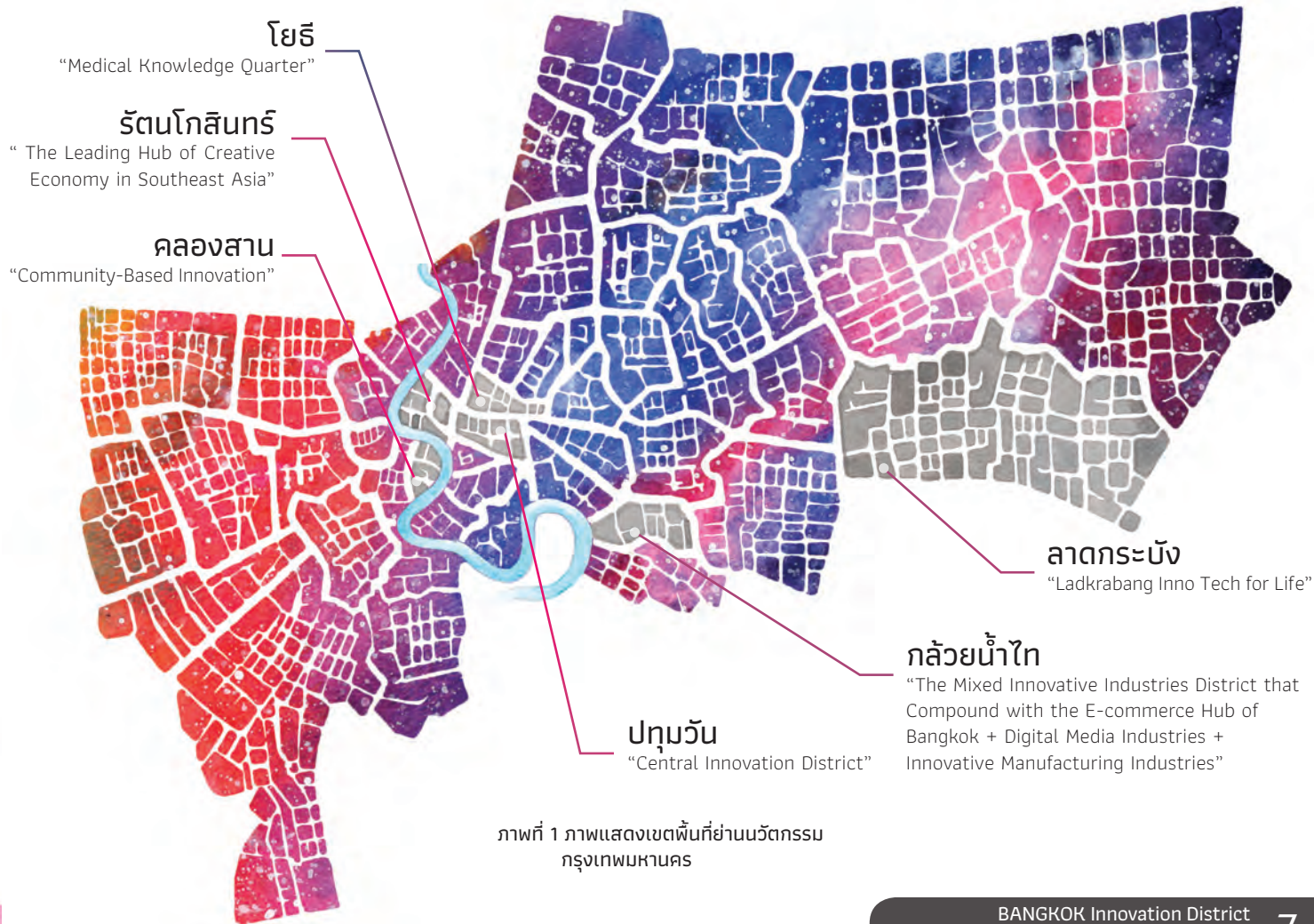
องค์ประกอบดัชนีนวัตกรรมที่เป็นจุดแข็งสำหรับประเทศไทย เช่น สภาพแวดล้อมของการทำธุรกิจ ความคล่องตัวทางการเงินของภาคธุรกิจ การผลิตและส่งออกผลงานสร้างสรรค์ที่สูง เป็นต้น ส่วนองค์ประกอบเป็นจุดอ่อน ได้แก่ ความมั่นคงทางการเมือง คุณภาพตามกฎหมาย และการพัฒนาบุคลากรขององค์กรที่ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก เป็นต้น ผลของการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมนั้นสะท้อนให้เห็นถึงจุดที่ควรปรับปรุงและพัฒนาของประเทศไทย ซึ่งก็คือ ยกระดับทรัพยากรมนุษย์ และปรับปรุงระบบราชการให้ทันสมัย โปร่งใส และเป็นส่วนที่เอื้อหนุนการสร้างนวัตกรรมของภาคการศึกษา ภาคเอกชน และภาคประชาชน

ในการพัฒนาย่านนวัตกรรม กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนมากที่สุด คือ นวัตกรรม และกลุ่มธุรกิจที่สร้างและใช้นวัตกรรม หากแต่ว่ากลุ่มบุคคลที่ไม่ใช้นวัตกรรม หรือกลุ่มธุรกิจที่ไม่ได้สร้างหรือใช้นวัตกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมนั้นควรได้รับการสนับสนุนไม่ถูกทอดทิ้ง ดังนั้นการพัฒนาย่านนวัตกรรมจึงไม่ควรละเลยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการพัฒนาย่าน คือ การพัฒนาพื้นที่ที่ร่วมรังสรรค์นวัตกรรมให้ตรงความต้องการของคนภายในย่าน ไม่เพียงเฉพาะสำหรับนวัตกรรม แต่เพื่อทุกคน ทุกสถานภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างเป็นธรรม เท่าเทียม ยั่งยืน และแท้จริง

โครงการศึกษาวิจัยทัศนคติ ภาพ และบทบาท การพัฒนาย่านนวัตกรรม (Innovation District)
ในระดับภูมิภาค (กรุงเทพมหานครและภาคตะวันออก)

โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพที่ 1 ภาพแสดงเขตพื้นที่ย่านนวัตกรรม กรุงเทพมหานคร

CREATING AN INNOVATIVE ECOSYSTEM

การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม

สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ (Economic Asset)

คือ บริษัท สถาบัน และองค์กรที่ขับเคลื่อนการปลูกฝัง หรือสนับสนุนสภาพแวดล้อมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจสามารถแยกออกได้เป็น 3 ประเภทย่อย ๆ คือ

1) ผู้ขับเคลื่อนนวัตกรรม (Innovation Drivers)

คือ สถาบันการศึกษาวิจัย บริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งผู้เริ่มต้น และผู้ประกอบการที่มุ่งเน้นการพัฒนา เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ และบริการที่ทันสมัยสำหรับตลาด เช่น วิทยาศาสตร์ ประยุกต์ การสร้างแอปพลิเคชัน หรือ งานที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง เช่น การออกแบบ อุตสาหกรรมศิลปะกราฟิก สื่อ และสถาปัตยกรรม

2) ผู้บ่มเพาะนวัตกรรม (Innovation Cultivators)

คือ บริษัท องค์กรหรือกลุ่มที่สนับสนุนการเติบโต ของบุคลากรใน บริษัท รวมถึงศูนย์บ่มเพาะผู้เร่งรัด ทางเทคโนโลยี พื้นที่ทำงานร่วมกัน และบริษัทฝึกงาน และสถาบันการศึกษาและวิจัยที่จะพัฒนาทักษะเฉพาะ สำหรับเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

3) สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ใกล้เคียง ที่ให้บริการสนับสนุนที่สำคัญแก่ผู้ประกอบการและ คนงานในย่าน

[Neighborhood and Building Amenities]

ครอบคลุมตั้งแต่สำนักงานแพทยไปจนถึงร้านอาหาร ของชำ ร้านอาหาร บาร์กาแฟโรงแรมขนาดเล็ก และ ร้านค้าปลีกในท้องถิ่น

สินทรัพย์ทางกายภาพ (Physical Assets)

คือพื้นที่สาธารณะ รวมไปถึงถนน และโครงสร้าง พื้นฐานอื่น ๆ ที่ออกแบบและจัดขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เกิด การเชื่อมต่อความร่วมมือและนวัตกรรมใหม่ ๆ สินทรัพย์ ทางกายภาพยังสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) สินทรัพย์ทางกายภาพในพื้นที่สาธารณะ (Physical Assets in the Public Realm)

คือพื้นที่สาธารณะที่สามารถเข้าถึงได้ เช่น สวนสาธารณะ พลาซ่า และถนน ที่เป็นแหล่งกิจกรรม สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เครือข่ายไร้สาย คอมพิวเตอร์ได้

2) สินทรัพย์ทางกายภาพในแดนส่วนตัว (Physical assets in the Private Realm)

คืออาคารและพื้นที่ที่เป็นของเอกชนซึ่งกระตุ้นให้ เกิดนวัตกรรมในรูปแบบใหม่และสร้างสรรค์ พื้นที่ทำงาน และห้องทดลองที่ใช้กันร่วมกัน ซึ่งอาจขนาดเล็กและ

ราคาไม่แพงสำหรับผู้เริ่มต้นใช้งาน

3) สินทรัพย์ทางกายภาพของเมืองและในพื้นที่ ที่กว้างใหญ่ขึ้น (Physical Assets that Knit the District Together and/or Tie it to the Broader Metropolis)

คือการลงทุนเพื่อเพิ่มความสัมพันธในการสร้างและ การเชื่อมต่อ กลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมโยง ระหว่างย่านที่อยู่ติดกัน และเขตปกครองที่กว้างขึ้น รวมถึงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุง รถยนต์แบบดี การขนส่งและทางหลวง

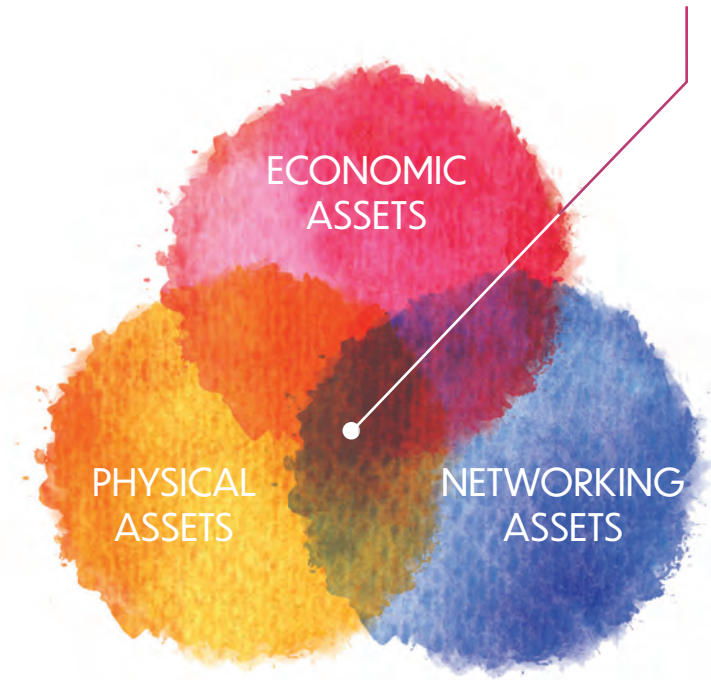
สินทรัพย์เครือข่าย (Networking Assets)

คือความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล บริษัทและ สถาบันที่มีศักยภาพในการสร้างสร้างความคมชัดและ เร่งพัฒนาความคิด เพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงาน ร่วมกันภายในและระหว่าง บริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรม ให้ข้อมูลสำหรับการค้นพบใหม่ และช่วยให้บริษัทต่าง ๆ ได้รับทรัพยากรและเข้าสู่ตลาดใหม่ ๆ

Greater Oklahoma City Chamber ได้ให้คำจำกัดความว่าย่านนวัตกรรมเป็นพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการ โดยพื้นที่เหล่านี้สามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการสื่อสารภายในกลุ่มหรือชุมชนผู้ประกอบการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เข้มแข็ง ย่านนวัตกรรมมีความผสมผสานระหว่างสถาบัน โรงเรียน ที่อยู่อาศัย ร้านค้าปลีก และพื้นที่สำนักงาน ซึ่งเพิ่มโอกาสดึงดูดให้ผู้คนทำงานร่วมกัน ทั้งนี้การสร้างย่านนวัตกรรม จำเป็นต้องอาศัยแนวทางที่เรียกว่า **“Place Making”** ซึ่งหมายถึงวิธีการที่หลากหลายสำหรับการวางแผนการออกแบบและการจัดการพื้นที่สาธารณะ

Katz และ Wagne ได้อธิบายว่า ย่านนวัตกรรมคือพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่สถาบันชั้นนำ และบริษัทชั้นนำมาตั้งอยู่พื้นที่เดียวกัน มีความที่เชื่อมโยงกันเพื่อเชื่อมต่อธุรกิจ เริ่มต้นธุรกิจ และบ่มเพาะธุรกิจ พื้นที่ย่านมักเป็นพื้นที่เมืองขนาดเล็กมีความกระชับ มีการเดินทางเข้าถึงได้ง่าย เนื่องจากพื้นที่ย่านจะกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมเปิด คือ การทำงานร่วมกันได้แลกเปลี่ยนความคิดและเทคโนโลยีระหว่างกันได้ ทั้งนี้เมืองที่สนับสนุนความเป็นนวัตกรรมมักมีการสร้างระบบนิเวศขึ้นจากสินทรัพย์จำนวน 3 ประเภทด้วยกันคือ สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ สินทรัพย์ทางกายภาพ และสินทรัพย์ทางเครือข่าย ดังภาพที่ 2

ระบบนิเวศนวัตกรรม

ภาพที่ 2 ระบบนิเวศจากสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ

THE SIMULATE OF AN INNOVATION ECOSYSTEM FROM VARIOUS TYPES OF ASSETS

ภาพจำลองระบบนิเวศนวัตกรรมจากสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ

สินทรัพย์ทางกายภาพ [Physical Assets]

- 1) โครงข่ายถนนที่เดินสะดวก
- 2) พื้นที่สาธารณะที่ช่วยเพิ่มการพบปะ การเรียนรู้ และการสร้างเครือข่าย
- 3) ชั้นล่างของอาคารที่เปิดโล่งและน่าเชิญชวน เช่น ร้านกาแฟ ร้านค้า ฯลฯ

สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ [Economic Assets]

- 4) องค์กร สถาบันการศึกษา บริษัท และสตาร์ทอัพ ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน
- 5) มีหน่วยวิจัยและบริษัทขนาดใหญ่ที่จะช่วยคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ
- 6) มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี

สินทรัพย์ทางเครือข่าย [Networking Assets]

- 7) มีโครงการบ่มเพาะธุรกิจ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการและสตาร์ทอัพ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ และเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างคนในพื้นที่และบริษัทต่าง ๆ

ภาพที่ 3 ภาพจำลองระบบนิเวศนวัตกรรม
จากสิทธิ์ประเภทต่าง ๆ

CONCEPT OF ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT THROUGH INNOVATION

แนวความคิดของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยนวัตกรรม

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยนวัตกรรมสามารถเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ หากจะจำแนกแนวทางที่มีใช้กันอยู่ในปัจจุบันทั่วโลกแล้ว อาจอธิบายได้ด้วยตารางเมทริกซ์ ซึ่งประกอบด้วยแนวแกน 2 แกน กล่าวคือ แนวแกนตั้งคือประเด็นการพัฒนาซึ่งมีตั้งแต่ระดับมหภาคไล่มาจนถึงระดับจุลภาค โดยที่ระดับมหภาคนั้นเริ่มตั้งแต่การพิจารณาความสอดคล้องกับแนวทางระดับโลก ความสอดคล้องกับคัลเลอร์กิจกรรมเรื่อยมาจนถึงประเด็นเฉพาะส่วนในแกนนอนนั้นคือการมุ่งพัฒนาซึ่งมีความหลากหลายเช่นกัน การมุ่งพัฒนาสามารถกระทำได้ทั้งการพุ่งเป้าไปยังคน และการเงินของธุรกิจ ดังนั้น แสดงให้เห็นได้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยนวัตกรรมสามารถกระทำได้ถึง 9 ลักษณะ โดยแต่ละลักษณะจะมีแนวทางย่อยได้อีก รวมแล้วเท่ากับ 13 แนวทาง **ดังภาพที่ 4**

การมองอนาคต (Foresight)

การมองภาพอนาคตเป็นกระบวนการคาดการณ์ภาพอนาคตร่วมกันของคนหลากหลายกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน โดยจะร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ถึงสิ่งที่จะเกิด และไม่เกิดขึ้นในอนาคต จากทราเวลเทรนด์แนวโน้มต่าง ๆ (Trends) และสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นกับผู้คนในระดับประเทศและในระดับโลกหรือเมกะเทรนด์ (Mega-Trends)

พื้นที่นวัตกรรม (Area of Innovation)

พื้นที่นวัตกรรมจะเน้นการพัฒนานวัตกรรมสำหรับอุตสาหกรรมมุ่งเป้า

การวางผังเมือง (Urban Planning)

การวางผังเมืองมีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดฐานเศรษฐกิจหรือความชำนาญทางเศรษฐกิจ (Specialization) ของพื้นที่เมืองแต่ละพื้นที่ ให้เกื้อกูลและเชื่อมโยงสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ประชาธิปไตยแบบดิจิทัล (Digital Democracy)

ประชาธิปไตยแบบดิจิทัล (บางครั้งเรียกว่า Cyber Democracy, E-Democracy, Gov. 2.0 ฯลฯ) นั้นหมายถึงสังคมประชาธิปไตยที่มีความโปร่งใสโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย

ย่านนวัตกรรม (Innovation District)

ย่านนวัตกรรมเป็นพื้นที่ที่มีเจ้าภาพ (Anchor Institution) เป็นสถาบันชั้นนำและกลุ่มธุรกิจที่มุ่งส่งเสริมกลุ่มสตาร์ทอัพและศูนย์บ่มเพาะธุรกิจที่ตั้งอยู่ในพื้นที่

อุทยานวิทยาศาสตร์ (Science Park)

อุทยานวิทยาศาสตร์เป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันของประเทศบนพื้นฐานของความรู้ ด้วยการผลักดัน กระตุ้น และเร่งสร้างให้เกิดนวัตกรรม

เมืองอัจฉริยะ (Smart City)

การพัฒนาเมืองอัจฉริยะเป็นการพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในช่วยบริหารจัดการให้เมืองมีประสิทธิภาพ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัย ไม่มีอาชญากรรม และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาอยู่เสมอ

รัฐบาลอัจฉริยะ (Smart Government)

รัฐบาลอัจฉริยะ (หรือ s-Gov) คือการบริหารรัฐบาล

ด้วยการประยุกต์ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการทำงานอย่างสอดประสานระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ

การรวมกลุ่มกิจการ (Conglomeration)

การรวมกลุ่มกิจการเป็นการขยายรูปแบบธุรกิจด้วยการนำกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกันมารวมเข้าด้วยกัน

กองทุนรวม (Investment Fund)

กองทุนนี้จะเน้นลงทุนในบริษัทที่มีนวัตกรรมและการเติบโตสูง

สตาร์ทอัพ (Startups)

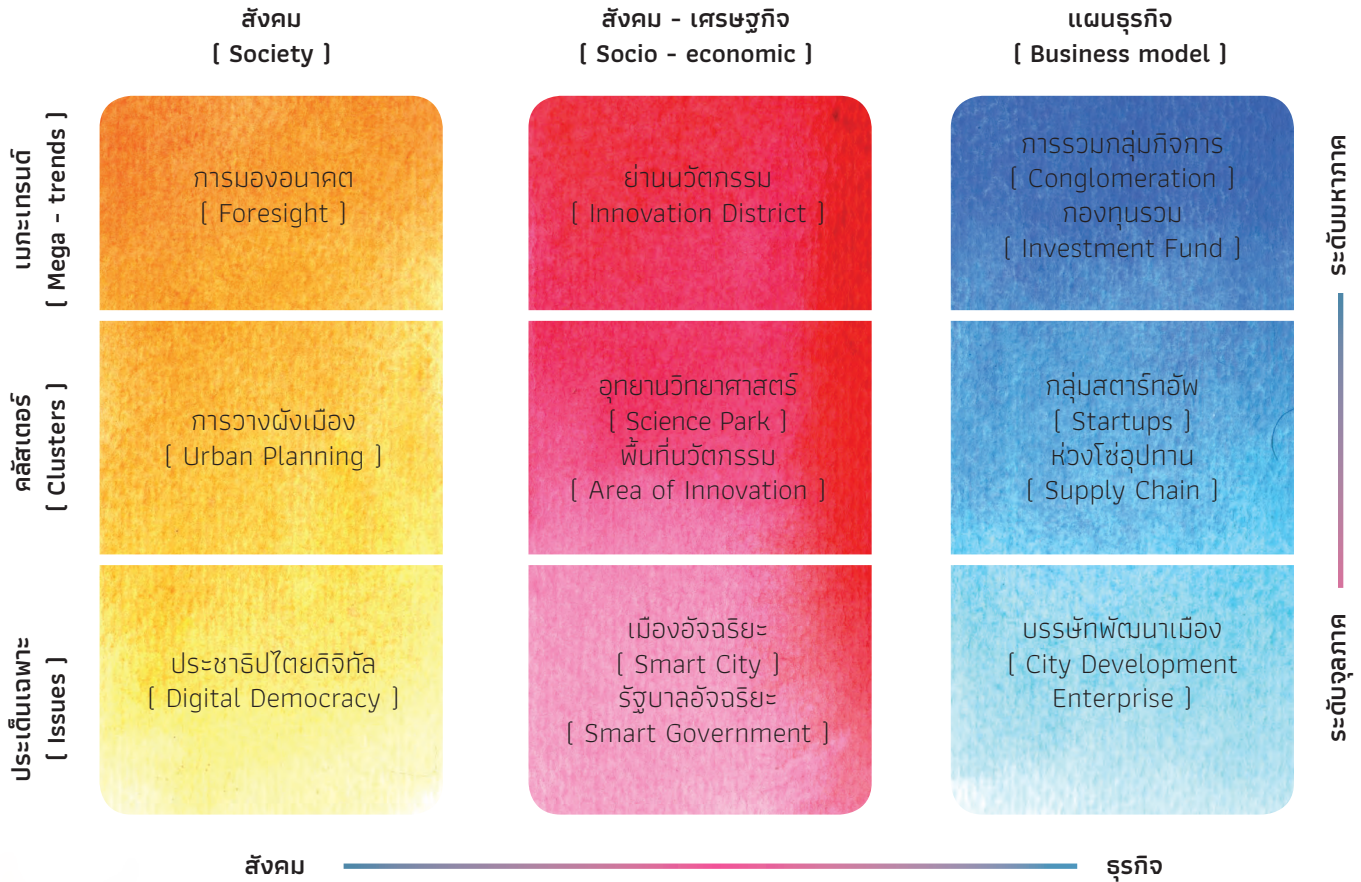
สตาร์ทอัพ คือ รูปแบบการทำธุรกิจแบบใหม่ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองผู้บริโภคหรือเพื่อแก้ปัญหาในชีวิต ทั้งนี้ กลุ่มสตาร์ทอัพจะถูกแบ่งไปตามเครือข่ายธุรกิจหรืออุตสาหกรรมประเภทต่างๆ เช่น PropTech, IoT, FinTech, HealthTech, Robotics/AI ฯลฯ

ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรมหรือคัลเลอร์ต่างๆ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์

บริษัทพัฒนาเมือง (City Development Enterprise)

บริษัทพัฒนาเมืองมักถือกำเนิดจากการรวมตัวและการ “ลงขัน” ของกลุ่มนักธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางในการสร้างวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาจังหวัดและเมืองบ้านเกิด ที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามาร่วมได้

ภาพที่ 4 การจำแนกโครงการพัฒนาศักยภาพ
ด้านนวัตกรรม

BASIC ELEMENTS OF CREATING AN INNOVATION DISTRICT

องค์ประกอบเบื้องต้นของการสร้างย่านนวัตกรรม

ย่านนวัตกรรม คือ พื้นที่ที่มีการเกิดนวัตกรรมหรือการใช้นวัตกรรมอย่างเข้มข้น โดยมี “นวัตกรรม (Innovator)” ร่วมรังสรรค์นวัตกรรมให้ตรงความต้องการของคนภายในย่าน สร้างมูลค่าเพิ่ม จัดสรรทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อประเทศชาติและประชาชน โดยย่านนวัตกรรมอาจเปรียบได้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใจกลางเมืองที่มุ่งสนับสนุนบุคลากรธุรกิจ กลุ่มคลัสเตอร์ และสตาร์ทอัพที่มีศักยภาพในพื้นที่ เพื่อสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecosystem) โดยการพัฒนาสินทรัพย์ 3 ประเภท ได้แก่ สินทรัพย์ทางกายภาพ (Physical Assets) สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ (Economic Assets) และสินทรัพย์ทางเครือข่าย (Networking Assets) ในการสร้างย่านนวัตกรรมรวมทั้งพื้นที่นวัตกรรมนั้น Brookings Institution (2017) ได้กล่าวถึงหลักการ 8 ข้อ ไว้ดังนี้

1) การสร้างตัวตนของพื้นที่ (Identity)

คือการสร้างพื้นที่ที่สามารถให้มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ

2) การผสมผสาน (Mix)

กับการใช้งานอื่น ๆ ภายในย่าน หมายถึง การสร้างความสะดวกสบายและการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่อย่างเหมาะสม มีที่ทำงานและที่พักอาศัย รวมทั้งที่พักผ่อนหย่อนใจในละแวกใกล้เคียงกัน

3) การสร้างความต่อเนื่อง (Continuity)

โดยเริ่มต้นกับคนและสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาเข้ากันได้กับบริบทพื้นที่เมืองเดิม สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรให้คนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยกัน

4) การสร้างสังคมแห่งการแลกเปลี่ยน (Sociability)

เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างคล่องตัวและช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลใหม่และโอกาสในการทำธุรกิจ

5) การสร้างโอกาสในการรวมกลุ่ม (Proximity)

หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการกระจุกตัวรวมกันทางเศรษฐกิจ แต่เป็นไปในแง่ของการสร้างเครือข่ายนวัตกรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6) การสร้างความคล่องตัวในการทำงาน (Mobility)

ด้านการจัดให้มีโหมดการเดินทางหลายรูปแบบ มีทางเลือกในการเดินทางที่หลากหลาย เพื่อให้คนในย่านเกิดความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต

7) การสร้างความยืดหยุ่น (Flexibility)

สนับสนุนให้เกิดการสร้างพื้นที่สาธารณะที่กระตุนความกระฉับกระเฉงในการทำงาน การสังเกต การทำซ้ำ และสร้างประสบการณ์ โดยมีลักษณะที่เป็น LQC (lighter, quicker, cheaper)

8) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity)

หมายถึงการบริหารพื้นที่อย่างมีวิสัยทัศน์ และเน้นการพัฒนาแบบเป็นองค์รวม และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกัน หากพิจารณาถึงแนวทางการสร้างลักษณะเฉพาะพิเศษของย่าน (Characteristics) ซึ่งสามารถบอกได้ถึงความเป็น ‘ตัวตน’ (Place Identity) ได้ นั่น Compass ให้ความคิดเห็นว่า ต้องอาศัยกระบวนการสังสรรค์และการพัฒนาของย่านนั้น ๆ ซึ่งเรียกว่า Place-Making โดยผู้ที่สร้าง Place-Making ต้องเข้าใจพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปของชุมชน ย่าน และเมืองในมิติทางเศรษฐกิจ-สังคม เป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคม และใช้พื้นที่นี้ประกอบกลยุทธ์ (Strategic Planning) เพื่อคุณภาพชีวิตของคนเมืองไปด้วยพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิด ‘ตัวตน’ หรือเคารพ ‘ตัวตน’ (place Identity) ของย่านและพื้นที่นั้น ๆ โดยการสร้างความเป็นย่านสามารถแบ่งออกเป็นสองแนวทางใหญ่ ๆ ด้วยกัน

การสร้าง ‘ความเป็นย่าน’ ลงในบริบทเมืองเก่าที่ไร้คุณค่าไปแล้ว ซึ่งอาจจะร้าง หรืออาจยังมีความเป็นย่านในอดีตคงเหลืออยู่บ้าง โดยย่านพื้นที่ในลักษณะนี้จะถือเป็นกระบวนการปรับปรุง รื้อฟื้นคืนชีวิตใหม่ให้กับย่าน เรียกได้เป็นหลาย ๆ แนวทางพัฒนา เช่น Urban Revitalization, Urban Renewal, Urban Regeneration เป็นต้น

การสร้างย่านหรือเนื้อเมืองใหม่ขึ้นในพื้นที่ใหม่ ซึ่งจะมิอิสระเงื่อนไขในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้มากกว่าแบบแรก มีองค์ประกอบ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 องค์ประกอบเบื้องต้นของการสร้างย่านนวัตกรรม

MODEL OF THE ROLE OF INNOVATION DISTRICT GROUP

รูปแบบบทบาทกลุ่มย่านนวัตกรรม

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อการสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม (A: Art and Culture)

ย่านนวัตกรรมในกลุ่มศิลปวัฒนธรรม เกิดขึ้นในทำเลที่ตั้งซึ่งอยู่ในเขตเมืองเก่า มีความเชื่อมโยงด้านกิจกรรมการผลิตประเภทศิลปกรรม ทัศนกรรมที่สะท้อนความเป็นไทย รวมทั้งการผลิตในแง่ของงานฝีมือเฉพาะด้าน เช่น เครื่องหนัง โลหะ อัญมณี อาหาร และยาพื้นบ้าน การรวมกลุ่มในกิจกรรมที่กล่าวมานี้ ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงด้านองค์ความรู้ โดยเฉพาะการสืบสานและการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายช่างฝีมือ ทั้งยังสร้างอัตลักษณ์ทางพื้นที่ให้เด่นชัดอีกด้วย

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อธุรกิจการค้า (B: Business)

ย่านนวัตกรรมเพื่อธุรกิจการค้า นั้น ยังสามารถจำแนกได้อีก 3 กลุ่มย่อยตามกระบวนการของผลิตเพื่อการค้า กล่าวคือ การออกแบบผลิตภัณฑ์/บริการ การขาย/การตลาด และการประชาสัมพันธ์/สื่อสาร ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ นำมาสู่บทบาทเฉพาะที่ย่านนวัตกรรมแต่ละแห่งมีศักยภาพในการสร้างให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อวิทยาศาสตร์การแพทย์ (H: Health and Medical Sciences)

ย่านนวัตกรรมที่มีบทบาทในกลุ่มวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่โดดเด่นที่สุด สามารถยกระดับเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสาธารณสุข (medical hub) ได้ คือ ย่านโยธี เนื่องจากเป็นที่ตั้งที่มีการกระจุกตัวของโรงพยาบาลและโรงเรียนแพทย์อยู่เป็นจำนวนมาก เป็นศูนย์กลางของบุคลากรด้านสาธารณสุข นอกจากนี้แล้ว

ย่านโยธียังมีจุดเด่นสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เป็นที่ตั้งของสถาบันราชการ ซึ่งคาดว่าจะสามารถจะเป็นพื้นที่ที่สร้างนวัตกรรมในเชิงบริหารกิจการของภาครัฐ (Gov Tech) ได้อีกทางหนึ่ง

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อการขนส่งและโลจิสติกส์ (L: Transport and Logistics)

ย่านที่มีบทบาทและศักยภาพในการรองรับกิจการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์นั้น มีอยู่ด้วยกัน 4 แห่ง คือ ลาดกระบัง ศรีราชา พญา และคูเต่า ซึ่งหากพิจารณาตามที่ตั้งในเชิงภูมิศาสตร์จะพบว่า ล้วนแต่เป็นพื้นที่ด้านตะวันออกทั้งสิ้น โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรีนั้น มีพื้นที่ที่มีโอกาสพัฒนาในเชิงการขนส่งและโลจิสติกส์ อยู่ถึง 3 แห่ง

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวและไลฟ์สไตล์ (T: Travelling and Lifestyle)

เนื่องจากเป็นจุดหมายแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่นักท่องเที่ยวส่วนมากจะเดินทางไปเยือน โดยเฉพาะกลุ่มชาวต่างชาติ ดังนั้นความต้องการนวัตกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ การพักผ่อน การกินอยู่ การอำนวยความสะดวก และการสื่อสารให้เข้าใจถึงระเบียบหรือวัฒนธรรมโดยผ่านภาษาที่หลากหลายจึงเป็นเรื่องจำเป็น

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความเชื่อมโยงของย่านนวัตกรรมในบทบาทด้านการสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม (A) ด้านธุรกิจการค้า (B) การขนส่งและโลจิสติกส์ (L) นั้น มีความเชื่อมโยงกันในมิติระยะทางด้วย กล่าวคือ ย่านนวัตกรรมในพื้นที่เมืองเก่า ย่านนวัตกรรมในพื้นที่ธุรกิจการค้าใจกลางกรุงเทพฯ

และย่านนวัตกรรมในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของสนามบินและการขนส่งทางเรือ นั้น มักมีระยะทางที่ไม่ไกลกันมาก ซึ่งเอื้อต่อการพึ่งพาด้านองค์ความรู้และการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน ส่วนย่านนวัตกรรมในบทบาทด้านการท่องเที่ยวและไลฟ์สไตล์ (T) และวิทยาศาสตร์การแพทย์ (H) นั้น ไม่ได้อยู่ใกล้กันในเชิงกายภาพที่ตั้ง หากแต่มีบทบาทที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีความเป็นไปได้ในการจัดโปรแกรมหรือกิจกรรมให้มีการตอบรับกัน ในทิศทางที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น

ดังภาพที่ 6

ย่านนวัตกรรม บทบาทตามอัตลักษณ์และศักยภาพ

โยธี	ย่านนวัตกรรมเพื่อวิทยาศาสตร์การแพทย์ (H)
รัตนโกสินทร์	ย่านนวัตกรรมเพื่อการสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม (A) ย่านนวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยวและไลฟ์สไตล์ (T)
ปทุมวัน คลองสาน	ย่านนวัตกรรมเพื่อธุรกิจการค้า (B) ย่านนวัตกรรมเพื่อการสืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม (A)
กล้วยน้ำไถ ลาดกระบัง	ย่านนวัตกรรมเพื่อธุรกิจการค้า (B) ย่านนวัตกรรมเพื่อการขนส่งและโลจิสติกส์ (L)

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยว
และไลฟ์สไตล์ [T: Travelling
and Lifestyle]

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อธุรกิจการค้า
[B: Business]

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อวิทยาศาสตร์
การแพทย์ [H: Health and
Medical Sciences]

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อการขนส่งและ
โลจิสติกส์
[L: Transport and Logistics]

กลุ่มนวัตกรรมเพื่อการสืบสานและ
สร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม
[A: Art and Culture]

ภาพที่ 6 รูปแบบบทบาทกลุ่มย่านนวัตกรรม

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี
โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"Medical Knowledge Quarter"

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

ถนนพญาไท

โรงแรมหรือเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์

ศูนย์ชุมชน

สกายวอร์ค

อาคารอยู่อาศัยใหม่พร้อมร้านค้าปลีก
ที่ระดับภาคพื้น

ที่อยู่อาศัย (ทหาร)

ถนนโยธี

ศูนย์หลัก

น้ำพุเคลื่อนไหว

ศูนย์กลางพลาซ่า

สำนักงานใหม่สำหรับองค์กรเภสัชกรรมและ
โรงพยาบาล

" ศูนย์นวัตกรรม"
ส่วนผสมของ Coworking Space และ Commercial

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ

โรงแรมและการค้าในระดับภาคพื้น

Distinctive Shading Structure

พลาซ่าด้านหน้า

ที่จอดรถ

Movable Furniture

การใช้พลาซ่าที่มีความยืดหยุ่น

Shading Pavillion With
Integrated Refreshment Kiosk

ภาพที่ 7 แสดงภาพรวมการพัฒนาพื้นที่ย่าน
นวัตกรรมโยธีในระยะ 20 ปี

ระเบียบบันได / ม้านั่งยาว /
กำแพงที่นิ่ง / ต้นไม้บังแดด

YOTHI

Innovation District

ย่านนวัตกรรมโยธี

ย่านโยธี ซึ่งเป็นย่านราชการ และศูนย์รวมการแพทย์ ที่มีการให้บริการสาธารณะในระดับประเทศ

ซึ่งเป็นย่านที่ตั้งอยู่บนที่ดินกรรมสิทธิ์ของรัฐขนาดใหญ่ใจกลางเมือง ทำให้มีโอกาสด้านการพัฒนาพื้นที่ในระดับสูง เป็นย่านราชการที่มีศักยภาพจากการใช้งานพื้นที่ในการให้บริการด้านการแพทย์ การวิจัย การศึกษารวมถึงการให้บริการสาธารณะประเภทอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดไปสู่ความร่วมมือของหน่วยงานราชการในการสร้างสรรค์การให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพในระดับประเทศ แต่เนื่องด้วยลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ไม่เอื้อต่อการเชื่อมต่อกับหน่วยงานราชการต่างๆ เข้าด้วยกัน รวมไปถึงลักษณะของการรวมกรอบหน่วยงานราชการเข้าด้วยกัน รวมไปถึงลักษณะการติดกรอบหน่วยงานแต่ละหน่วยงานให้แยกออกจากกันด้วยรั้ว ส่งผลต่อการเข้าถึงของประชาชนในการใช้บริการสาธารณะเป็นไปด้วยความยากลำบาก แต่ย่านโยธีมีความได้เปรียบด้านกรรมสิทธิ์ เนื่องจากพื้นที่ที่ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของภาครัฐเป็นจำนวนมากทำให้ง่ายและสะดวกต่อการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ร่วมกันของหน่วยงานราชการต่าง ๆ **ดังภาพที่ 7**

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพเป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์กำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพ จากปัจจัยเหล่านี้ต่อการพัฒนาเมืองย่านโยธีพบว่าย่านโยธีมีศักยภาพในด้านการพัฒนาที่สูงมาก โดยต่อยอดในด้านหน่วยงานและองค์ความรู้ด้านการแพทย์จากปัจจัยทางกายภาพที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้เกิดเป็นนวัตกรรมด้านทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสาธารณสุข

บทบาทของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติกับการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ **ดังภาพที่ 9** ได้ดำเนินยุทธศาสตร์โครงการนวัตกรรมเชิงพื้นที่เพื่อพัฒนาให้เกิดพื้นที่นวัตกรรมทั้งในระดับภูมิภาค ระดับเมือง และระดับย่าน มาตั้งแต่ปี 2557 โดยย่านนวัตกรรม (Innovation district) นั้นเป็นแนวคิดใหม่ของการวางแผนและออกแบบพื้นที่และสังคมเมืองบนหลักการของการพัฒนาเมืองหรือย่านให้ดึงดูดกลุ่มผู้ประกอบการ ธุรกิจนวัตกรรมและธุรกิจใหม่ร่วมเกิดเป็นคลัสเตอร์ โดยที่ผ่านมา สนช. ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี เช่น Innovation Lunch

Talk ซึ่งเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวความคิดในการพัฒนานวัตกรรม (idea sharing) และ Innovation District Walkathon ซึ่งผู้เข้าร่วมงานจะต้องออกสำรวจพื้นที่และบ่งชี้ปัญหา (Pain Points) และแข่งขันสร้างสรรค์แนวทางการแก้ปัญหาของย่านนวัตกรรมโยธี โดยได้รับความสนใจจากกลุ่มคนหลากหลาย เช่น นักออกแบบเมือง นักวางผังเมือง กลุ่มวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) เป็นต้น

ขอบเขตของย่านโยธี

ตั้งอยู่ในพื้นที่แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในกลุ่มกรุงเทพมหานครกลาง (แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 250 ปี, 2555) มีบทบาทหลักในการเป็นพื้นที่ย่านการค้า ธุรกิจ ภาคการค้าและการบริการ รวมถึงที่อยู่อาศัยหนาแน่นสูงของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่รวม 7.126 ตารางกิโลเมตร [4,454 ไร่] มีอาณาเขตพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตพญาไทและเขตดินแดง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตห้วยขวาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตดุสิต
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตวัฒนาและเขตปทุมวัน

ANALYSIS OF SPECIFIC POTENTIAL FEATURES

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมโยธี

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะและศักยภาพของย่านโยธี พบว่าย่านราชการที่มีศักยภาพจากการใช้งานพื้นที่ในการให้บริการทางการแพทย์ การวิจัย การศึกษา รวมถึงการให้บริการสาธารณะประเภทอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งสามารถนำประโยชน์จากการใช้งานพื้นที่มาต่อยอดไปสู่ความร่วมมือของหน่วยงานราชการในการสร้างสรรค์การให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพในระดับประเทศ แต่เนื่องด้วยลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ไม่เอื้อต่อการเชื่อมต่อกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน รวมไปถึงลักษณะของการตีกรอบหน่วยงานแต่ละหน่วยงานให้แยกออกจากกันด้วยรั้ว ทำให้การเข้าถึงของประชาชนในการใช้บริการสาธารณะเป็นไปด้วยความยากลำบาก แต่ถึงอย่างไรก็ตามพื้นที่แห่งนี้ก็ยังมีข้อดีที่สำคัญประการหนึ่งคือการเป็นพื้นที่ที่ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยภาครัฐเป็นจำนวนมาก ทำให้ง่ายต่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ร่วมกันของหน่วยงานราชการต่าง ๆ

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงพื้นที่

- 1) พัฒนาพื้นที่โยธีโดยการเพิ่มความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินควบคู่ไปกับการส่งเสริมความร่วมมือกันของหน่วยงาน องค์กร และสถานศึกษาภายในย่าน ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางนวัตกรรมด้านการแพทย์
- 2) เชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชนเข้ากับการสัญจรภายในพื้นที่ทุกรูปแบบ
- 3) พัฒนาพื้นที่ว่างที่ยังไม่มีการใช้งานให้เกิดเป็นพื้นที่องค์ความรู้ ด้านนวัตกรรมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร
- 4) ใช้ขนาดบล็อกของย่านโยธีที่มีระยะเหมาะสมต่อการเดินเท้า ปรับปรุง ซอยโยธีให้เป็นทางเดินเป็นหลัก ไม่ให้มีการนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาภายในพื้นที่

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงเศรษฐกิจ

พัฒนาพื้นที่โยธีเป็นศูนย์กลางทางด้านนวัตกรรมทางการแพทย์และสถาบันราชการ ที่เข้าถึงได้สะดวก

อยู่ใจกลางเมือง สนับสนุนพื้นที่ทางเศรษฐกิจโดยรอบ เชื่อมต่อเข้ากับย่านปทุมวันที่วางตัวเป็นบึงกอก เป็นนวัตกรรมด้านพาณิชย์กรรม

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงสังคม

พัฒนากลุ่มความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานราชการ และการแพทย์ จากตัวสถาบันทางราชการและคณะทางการแพทย์ ด้านต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดโอกาสในการสร้างสมาคม หรือกลุ่มความร่วมมือ ที่จะพัฒนาให้ย่านมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเกิดเป็นพื้นที่ต้นแบบในการพัฒนาเมืองต่อไป

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงสิ่งแวดล้อม

พัฒนาพื้นที่โล่งว่างจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขียว เพื่อสร้างบรรยากาศภายในย่านให้ร่มรื่นและใช้เป็นที่แห่งการเรียนรู้ภายนอกอาคาร และส่งเสริมการเดินเท้า เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล แก้ปัญหาจราจรที่ติดขัด และลดปริมาณมลพิษ ฝุ่นละอองทางอากาศ

ย่านโยธี ซึ่งเป็นย่านราชการ และศูนย์รวมการแพทย์ ที่มีการให้บริการสาธารณะในระดับประเทศ โดยเป็น ย่านที่ตั้งอยู่บนที่ดินกรรมสิทธิ์ของรัฐ ทำให้มีโอกาส การพัฒนาพื้นที่ในระดับสูง เป็นย่านราชการที่มีศักยภาพ จากการใช้งานพื้นที่ในการให้บริการด้านการแพทย์ การวิจัย การศึกษา รวมถึงการให้บริการสาธารณะ ประเภทอื่น ๆ อีกมากมาย

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ เป็นเครื่องมือ ในการประเมินสถานการณ์กำหนดจุดแข็ง และจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและ อุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบ ที่มีศักยภาพ จากปัจจัยเหล่านี้ต่อการพัฒนาเมือง ย่านโยธี พบว่าย่านโยธีมีศักยภาพในด้านการพัฒนาที่สูงมาก โดยต่อยอดในด้านหน่วยงานและองค์ความรู้ด้านการแพทย์ จากปัจจัยทางกายภาพที่มีอยู่ในปัจจุบัน ให้เกิดเป็นนวัตกรรม ด้านทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสาธารณสุข

ภาพที่ 8 ทิศนียภาพบริเวณชอยโยธีถึง
ชอยรางน้ำที่ได้รับการพัฒนาในอนาคต

VISION AND CONCEPT OF AREA DEVELOPMENT PLANNING

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางแผนพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมโยธี

1) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ทั้งสาธารณะบริเวณหัวถนนโยธีเชื่อมต่อกับถนนพระราม 6

ในปัจจุบันพื้นที่ที่มีศักยภาพทางกายภาพครบถ้วน โดยมีการออกแบบพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพอยู่แล้ว ในภาพรวมของพื้นที่ที่มีที่อยู่อาศัยและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เพียงพอ มีนวัตกรรมและงานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ทางกายภาพ (Physical Assets) และสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ (Economic Assets) มีเพียงอย่างเดียวที่พื้นที่ขาดคือสินทรัพย์เครือข่าย (Networking Assets)

ดังนั้นการออกแบบวางผังเพื่อการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในพื้นที่อย่างเต็มศักยภาพ

โดยพื้นที่เดิมมีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ โรงพยาบาล สถาบันการศึกษาทางด้าน การแพทย์เป็นสำคัญ ซึ่งพื้นที่มีการกระจุกตัวของสถาบันทางการแพทย์สูงสุดของกรุงเทพมหานคร ที่ให้บริการสาธารณะและผลต่อองค์ความรู้ที่สำคัญ สำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์และการแพทย์ โดยการพัฒนากายภาพให้แก่พื้นที่จะเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆภายในพื้นที่ และทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมร่วมกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้กับหน่วยงานราชการในพื้นที่บริเวณพื้นที่โล่งว่าง

หรือ พื้นที่ทางสัญจรภายในบริเวณย่านนวัตกรรมโยธี ดังภาพที่ 10

2) การพัฒนาทางเดินเท้าและทางเดินลอยฟ้า เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงย่านโยธี บริเวณถนนราชวิถี ถนนพญาไท ถนนโยธี ถนนพระรามหก และซอยเสนาราษฎร์

โดยในปัจจุบันมีการผลักดันให้เกิดโครงการพัฒนาทางเดินลอยฟ้าภายในพื้นที่ถนนราชวิถี ซึ่งจะสามารถเชื่อมต่อการสัญจรภายในพื้นที่ได้สะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาทางเท้าและทางเดินลอยฟ้าจะส่งเสริมให้สินทรัพย์เครือข่าย (Networking Assets) เกิดขึ้นภายในพื้นที่ย่านนวัตกรรมโยธีอย่างมีประสิทธิภาพจากบทบาทของพื้นที่ย่านดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่วิสัยทัศน์ ในการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธีในการเป็นพื้นที่พัฒนานวัตกรรมด้านการแพทย์ที่เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่ เดิมทั้งพื้นที่สถาบันการแพทย์ สถาบันราชการและสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของย่านโยธี โดยสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงของบุคลากร นวัตกรรมแพทย์ และนักวิทยาศาสตร์ในพื้นที่

เป้าหมายในการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี

1) การพัฒนา Platform ที่เชื่อมโยงบุคลากร นักวิจัยและนักศึกษาทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ และระบบสาธารณสุขในการแบ่งปันข้อมูลความรู้

การพัฒนาความเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานด้วยการพัฒนาลักษณะทางกายภาพของพื้นที่

ย่านนวัตกรรมโยธีอย่างเป็นระบบ และมีพื้นที่สาธารณะระหว่างหน่วยงานเพื่อแลกเปลี่ยนทางความคิด เพื่อพัฒนานวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างความเป็นย่านที่สนับสนุน Open-Innovative Ecosystem

การพัฒนาสินทรัพย์ทางกายภาพของพื้นที่ ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันของผู้คนในพื้นที่ทั้งบุคลากร นักวิจัย และประชาชน โดยการเตรียมพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการพัฒนานวัตกรรม และพื้นที่สำหรับทดลองนวัตกรรม เพื่อให้ผู้คนในพื้นที่สามารถใช้งานพื้นที่ในเชิงนวัตกรรมได้เต็มศักยภาพ

3) การเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการทางการแพทย์ในย่าน

การพัฒนาการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเตรียมพื้นที่จอดรถ การให้บริการข้อมูลสาธารณะ การให้บริการระบบขนส่งสาธารณะภายในพื้นที่ ดังภาพที่ 8

วิสัยทัศน์และเป้าหมาย

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะและศักยภาพของพื้นที่ศึกษาย่านโยธีเพื่อให้ทราบถึงระบบนิเวศน์นวัตกรรม (Innovation Ecosystem) ของพื้นที่ที่เกิดขึ้นจากสินทรัพย์จำนวน 3 ประเภทด้วยกันคือสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจสินทรัพย์ทางกายภาพและสินทรัพย์ทางเครือข่ายรวมทั้งคุณลักษณะและศักยภาพของพื้นที่ศึกษาในเชิงกายภาพเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมพบว่าในพื้นที่ย่านโยธีมีพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ในการเป็นพื้นที่พัฒนาเชิงนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีพื้นที่ย่านที่มีองค์ประกอบเอื้อต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นย่านนวัตกรรมโดยมีรายละเอียดของบทบาทพื้นที่ที่สำคัญ ในการพัฒนา 2 ประเด็นคือ

- 1) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ทั้งสาธารณะ บริเวณหัวถนนโยธีเชื่อมต่อกับถนนพระราม 6
- 2) การพัฒนาทางเดินเท้าและทางเดินลอยฟ้าเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงย่านโยธี บริเวณถนนราชวิถี ถนนพญาไท ถนนโยธี ถนนพระรามหก และซอยเสนาราษฎร์

ภาพที่ 9 ทัศนียภาพบริเวณสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติที่ได้รับการพัฒนาในอนาคต

ROLE OF DEVELOPMENT OF INNOVATION DISTRICT

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี

แผนการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี

แนวคิดในการออกแบบย่านนวัตกรรมโยธี โดยการพัฒนาทางกายภาพซึ่งเน้นไปที่การเชื่อมโยงพื้นที่ระหว่างหน่วยงาน องค์กร และสถาบันต่างๆในพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการเข้าถึงที่สะดวกมากยิ่งขึ้น **ดังภาพที่ 8** ประกอบด้วย ต่อไปนี้

1) การเพิ่มโครงข่ายการสัญจร และการเพิ่มบริการสาธารณะในการเข้าถึงพื้นที่รวมถึงการเปิดพื้นที่หน่วยงานราชการให้มีการสัญจรทางเท้าผ่านพื้นที่ได้ในลักษณะพื้นที่สัญจรกึ่งสาธารณะ และเปิดการเชื่อมต่อโครงข่ายสัญจรทางถนนบริเวณถนนราชวิถี ไปยังถนนศรีอยุธยา ในแนวแกนเหนือ-ใต้ และการเชื่อมต่อระหว่างถนนพระรามที่ 6 และถนนพญาไท ด้วยถนนโยธี ในแนวแกนตะวันออก-ตะวันตก

2) การพัฒนาการใช้ประโยชน์พื้นที่แบบผสมผสาน โดยเน้นการเชื่อมโยงพื้นที่เข้ากับกิจกรรมที่หลากหลายอย่างเป็นระบบ ทั้งกิจกรรมประเภทพาณิชย์กรรมและร้านค้า ที่อยู่อาศัย สวนสาธารณะ สำนักงาน และพื้นที่จอดรถทั้งระบบปกติ และระบบอัจฉริยะ (Smart Parking) โดยมีการเชื่อมต่อทั้งในระดับดิน และระดับทางเดินลอยฟ้าระหว่างอาคาร

3) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะโดยการปิดพื้นที่ถนนโยธีบางส่วน เพื่อทำเป็นพื้นที่ทดลองนวัตกรรม และเป็นการเชื่อมต่อพื้นที่ระหว่างสองฝั่งของถนนโยธีให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้รถยนต์ผ่านในส่วนในพื้นที่ราชการบางส่วนแทน

4) การเปิดการเชื่อมต่อพื้นที่ทางสัญจร พื้นที่สาธารณะเข้ากับพื้นที่อาคารเพื่อเปิดการเชื่อมต่อ และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงการใช้งานพื้นที่สาธารณะได้ดียิ่งขึ้น

5) การเพิ่มความหนาแน่นอาคาร (Infill Building) ในพื้นที่โล่งว่างเดิมของพื้นที่ย่านนวัตกรรมโยธี เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้มีศักยภาพในการพัฒนาและเพิ่มความหนาแน่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาตามผังเมืองรวม

โครงการพัฒนา Quick Win

การพัฒนาพื้นที่บริเวณหน้าสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ บริเวณถนนโยธีเชื่อมต่อออกไปยังถนนพระรามที่ 6 และบริเวณพื้นที่ด้านทิศใต้ทั้งสองฝั่งของถนนพระรามที่ 6 บริเวณทางลงทางเดินลอยฟ้าจากโรงพยาบาลรามารินทร์

มาสิ้นสุดที่บริเวณด้านหน้าของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลทางฝั่งตะวันตก และบริเวณด้านหน้ากระทรวงอุตสาหกรรม และกรมทรัพย์สินทางปัญญา

โดยจากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน สถาบัน และองค์ประกอบต่างๆภายในย่านนวัตกรรมโยธี **ดังภาพที่ 10** พบว่าพื้นที่บริเวณถนนโยธีช่วงบริเวณองค์การเภสัชกร และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติมีศักยภาพในการเชื่อมต่อเข้ากับพื้นที่อื่น ๆ โดยรอบ โดยเป็นพื้นที่ที่มีการสัญจรผ่านของบุคลากรจากหน่วยงานทางการแพทย์ หน่วยงานวิทยาศาสตร์ และสถาบันการศึกษามากที่สุด

การพัฒนาพื้นที่บริเวณถนนโยธีส่วนนี้จึงเน้นไปที่การเป็นพื้นที่ Co-working Space เพื่อเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ ภายในพื้นที่ และมีสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมของย่านโยธี โดยมีรายละเอียดการออกแบบสำหรับกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดย่านนวัตกรรม **ดังภาพที่ 9** คือ พื้นที่ทดลองนวัตกรรม พื้นที่พบปะสังสรรค์และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านนวัตกรรม ซึ่งจะกระจายตัว อยู่โดยรอบสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ

บทบาทในการพัฒนาพื้นที่ที่สามารถกระจายละเอียดออกมาเป็นโครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมโยธี ประกอบด้วย

1) การพัฒนาพื้นที่ทางเท้าและทางเดินลอยฟ้า

การพัฒนาการเข้าถึงพื้นที่จากบริเวณสถานีรถไฟฟ้าอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิสู่พื้นที่ถนนราชวิถีไปยังโรงพยาบาลรามารับดีด้วยทางเดินลอยฟ้า และการพัฒนาทางเท้าถนนโยธีจากบริเวณถนนพญาไทไปจนถึงถนนพระรามที่ 6 และเชื่อมโยงโครงข่ายการสัญจรไปสู่พื้นที่ด้านหลังโรงพยาบาลรามารับดีซึ่งเป็นที่ตั้งสถานีรถไฟฟ้าราชวิถี ระบบสายสีแดงเข้มในอนาคต

2) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะบริเวณหน่วยงานราชการ สถาบันการแพทย์ และสถาบันการศึกษา

การพัฒนาพื้นที่ถนนโยธีช่วงหน้ากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นพื้นที่โล่งสาธารณะเพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่กิจกรรมให้แก่ผู้คนในพื้นที่ และกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม

3) การพัฒนาพื้นที่จอดรถภายในย่านนวัตกรรมโยธี

การบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกันโดยการพัฒนาระบบ Smart parking โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวก

ภาพที่ 10 ทิศนียภาพบริเวณพื้นที่นวัตกรรมบริเวณถนนโยธี
เชื่อมต่อกถนนพระรามที่ 6 ที่ได้รับการพัฒนาในอนาคต

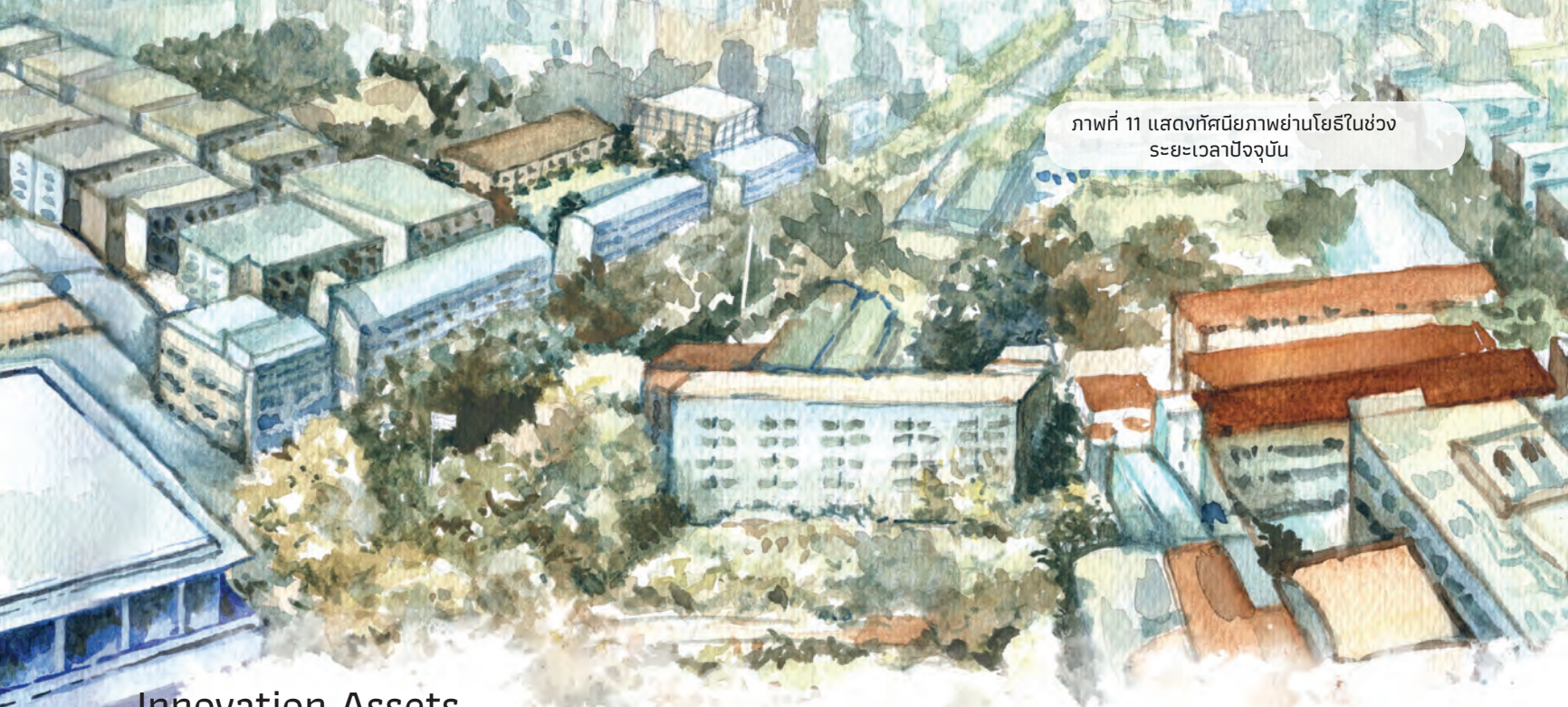
วิสัยทัศน์ (Vision) ศูนย์กลางการแพทย์และหน่วยงานรัฐ [Medical & Governmental Hub]

สรุปศักยภาพและปัญหา

เชิงกายภาพ	เชิงเศรษฐกิจ	เชิงสังคม	เชิงสิ่งแวดล้อม	นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง
พื้นที่ที่มีโรงพยาบาลตั้งอยู่อย่างหนาแน่น	ศูนย์กลางการเดินทาง และการแพทย์	ปัญหาการใช้บริการการแพทย์	ความหนาแน่นของการจราจรในย่าน	สังคมผู้สูงอายุที่จะส่งผลต่อความต้องการบริการทางการแพทย์

โครงการริเริ่มที่ส่งผลสำเร็จเร็ว

- 1) สนช.เป็นตัวแทนของภาครัฐในการเป็นศูนย์กลางหรือสถาบันที่กำหนดที่แลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ด้านการแพทย์
- 2) ผู้ประกอบการหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องแลกเปลี่ยนความรู้หรือกิจกรรมแบ่งปัน

ภาพที่ 11 แสดงทัศนียภาพย่านโยธีในช่วง
ระยะเวลาปัจจุบัน

Innovation Assets

หัวข้อหลัก

Physical Assets

ศักยภาพ

- 1) มีการกระจุกตัวของโรงพยาบาล และศูนย์กลางทางการแพทย์ที่ครบวงจร
- 2) มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในรูปแบบ R & D

โอกาส

- 1) มีศักยภาพในการผลักดันให้กลายเป็น Medical Hub ในระดับชาติและนานาชาติ
- 2) มีแผน นโยบาย การพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ ในการส่งเสริมและผลักดันให้ย่านเกิดการเติบโตอย่างมีศักยภาพ
- 3) มีโอกาสในการเป็น Gov Tech อันเนื่องมาจากการกระจุกตัวของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่สำคัญมากมาย

Economic Assets

- 1) มีมูลค่าของที่ดิน และการเติบโตเชิงพื้นที่มหาศาล
- 2) มีการขยายตัวและไหลผ่านของจำนวนประชากรมหาศาล อันเนื่องมาจากการเป็นพื้นที่ Node และ Landmark ของเมือง

- 1) มีความพร้อมในการดึงดูดกลุ่มนักลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะธุรกิจทางด้านทางการแพทย์ ให้เข้ามาภายในพื้นที่
- 2) มีกลุ่มผู้ประกอบการที่หลากหลายภายในพื้นที่ ทั้งผู้ประกอบการขนาดเล็ก ไปจนถึงผู้ประกอบการรายใหญ่

Networking Assets

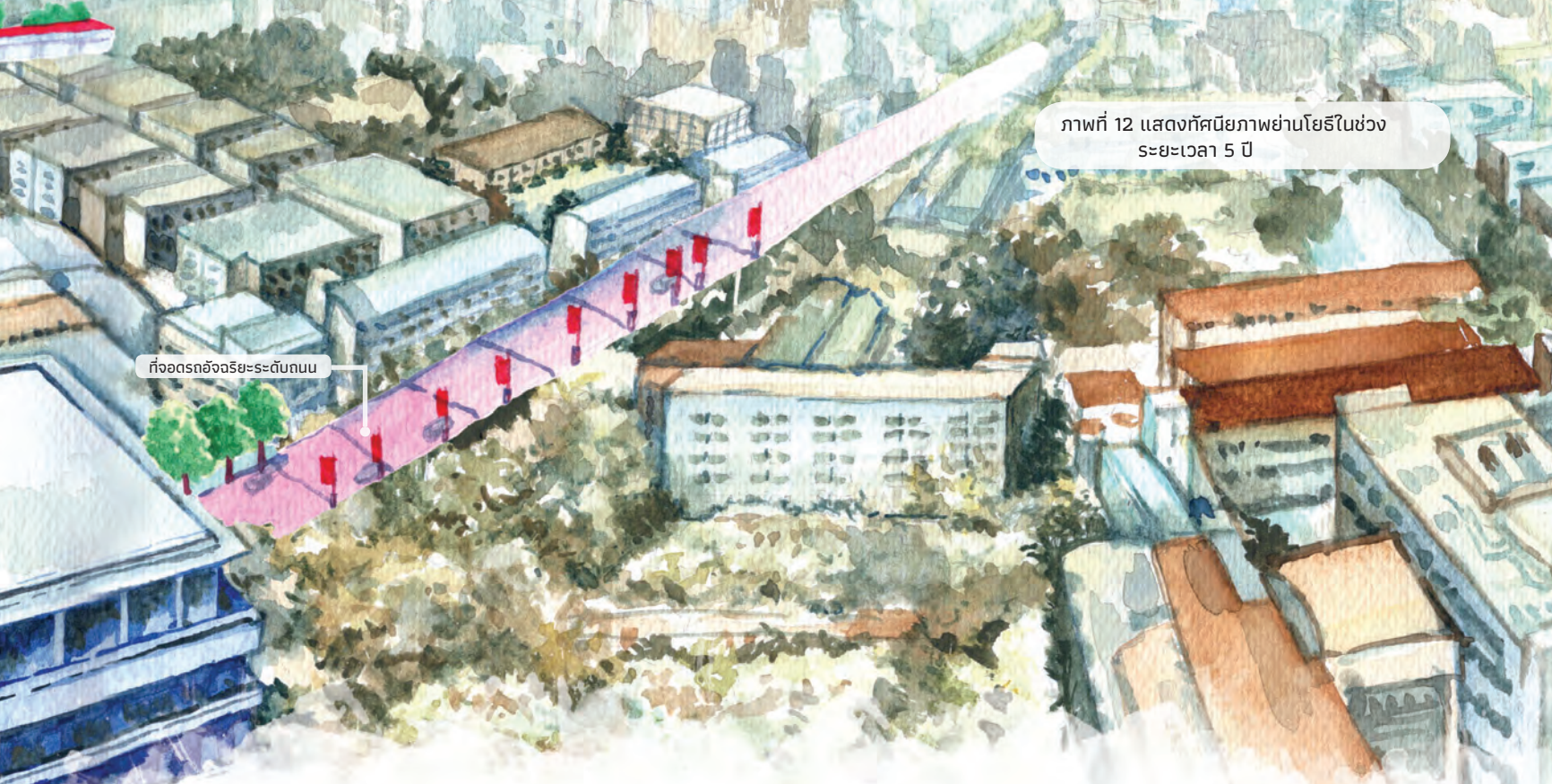
- 1) มีกลุ่มองค์ความรู้ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยเฉพาะทางด้านทางการแพทย์และการสาธารณสุข
- 2) มีกลุ่มเครือข่ายของหน่วยงาน และสถาบันราชการในพื้นที่

- 1) มีเครือข่ายของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่อยู่แล้ว
- 2) มีเครือข่ายการทำงานของกลุ่มโรงพยาบาล และสถาบันทางด้านทางการแพทย์ภายในพื้นที่
- 3) มีกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และภาครัฐวิสาหกิจ รวมถึงภาคเอกชนที่มีความพร้อมในการสร้างนวัตกรรม

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมโยธีระยะสั้น (5 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณหัวมุมถนนโยธีด้านถนนพระราม 6 เพื่อเป็น Groundbreaking และสร้างการรับรู้สาธารณะของย่านนวัตกรรมโยธีและย่านนวัตกรรมในประเทศไทย 2) ปรับปรุงพื้นที่สีเขียวและพื้นที่สาธารณะภายในย่าน เพื่อคนทำงาน และผู้มาใช้บริการในย่าน (โดยเฉพาะผู้สูงอายุ) 3) ปรับปรุงพื้นที่และการจัดการที่จอดรถ และพัฒนา Smart Parking 4) โครงข่ายทางเดิน Skywalk เชื่อมต่อโรงพยาบาลในย่านและสถานีอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) เพิ่มการสนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรมเชิงพาณิชย์ของ นวัตกรรมในพื้นที่ 2) สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม เพื่อผู้สูงอายุ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างการตระหนักรู้สาธารณะของโครงการย่านนวัตกรรม 2) สร้างเครือข่าย Med Tech และ Gov Tech ของย่าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Platform การแบ่งปันความรู้สำหรับโรงเรียนแพทย์และการวิจัย 2) ทางเดินเชื่อมใหม่ที่เชื่อมโยงอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิกับทางเดินที่มีอยู่บนถนนพระราม 11 3) ถนนโยธีจะเป็นถนนที่สามารถเป็นทางเดินสำหรับทุกคน

ภาพที่ 12 แสดงทัศนียภาพย่านโยธีในช่วงระยะเวลา 5 ปี

ที่จอดรถอัจฉริยะระดับถนน

หัวข้อหลัก

ศักยภาพและปัญหาในการพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นย่านนวัตกรรม

Physical Assets

- 1) ย่านนวัตกรรมทุกเข็ของโครงการ ย่านนวัตกรรมในประเทศไทย
- 2) แผนการก่อสร้างโครงการ Skywalk บนถนนราชวิถี
- 3) โครงการรถไฟฟ้าสายสีแดงอ่อน (สถานีราชวิถี) ซึ่งเป็นส่วนต่อขยาย บางซื่อ-มักกะสัน
- 4) ความต้องการที่จอดรถของผู้มาใช้บริการทางการแพทย์ และคนทำงานในย่าน

Economic Assets

สังคมผู้สูงอายุ (Aging society)

Networking Assets

โครงการสนับสนุน Med Tech และ Gov Tech

กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)

- 1) Platform การแบ่งปันความรู้ สำหรับโรงเรียนแพทย์และการวิจัย
- 2) ทางเดินเชื่อมใหม่ที่เชื่อมโยงอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิกับทางเดินที่มีอยู่บนถนนพระราม 11
- 3) ถนนโยธีจะเป็นถนนที่สามารถเป็นทางเดินสำหรับทุกคน

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมโยธีระยะกลาง (10ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1) เพิ่มประสิทธิภาพของ Smart Parking 2) สนับสนุนการเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชนระบบราง 3) พัฒนาพื้นที่สีเขียวและพื้นที่สาธารณะภายในย่าน เสริมสร้างความน่าอยู่และนำทำงานให้กับย่าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาพื้นที่ TOD 2) สนับสนุนความหลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ 3) พัฒนามาตรการการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่ทหา 	<p>เครือข่าย Med Tech และ Gov Tech ที่เข้มแข็ง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์นวัตกรรมบริการทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลหลายที่ร่วมกัน 2) เพิ่มงานในย่าน 3) ที่จอดรถที่จัดการอย่างดี (ที่จอดรถอัจฉริยะ)

ภาพที่ 13 แสดงทัศนียภาพย่านโยธีในช่วงระยะเวลา 10 ปี

Adaptive Reuse Building Community Class Room

Adaptive Reuse Building Incubator-Shared Working Space

หัวข้อหลัก
ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม

Physical Assets

- 1) โครงการรถไฟฟ้าเชื่อม 2 สนามบิน “ตอนเมือง-สุวรรณภูมิ” (สถานีราชวิถี)
- 2) ระบบขนส่งมวลชนระบบราง ในกรุงเทพมหานครครอบคลุมพื้นที่บริการมากขึ้น

Economic Assets

สังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ (Aged Society)

Networking Assets

แผนสร้างความเข้มแข็ง Med Tech และ Gov Tech

กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)

- 1) ศูนย์นวัตกรรมบริการทางการแพทย์ ที่โรงพยาบาลหลายที่ร่วมกัน
- 2) เพิ่มงานในย่าน
- 3) ที่จอดรถที่จัดการอย่างดี (ที่จอดรถอัจฉริยะ)

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมโยธีระยะยาว (20 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี

หัวข้อหลัก

Physical Assets

Economic Assets

Networking Assets

กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)

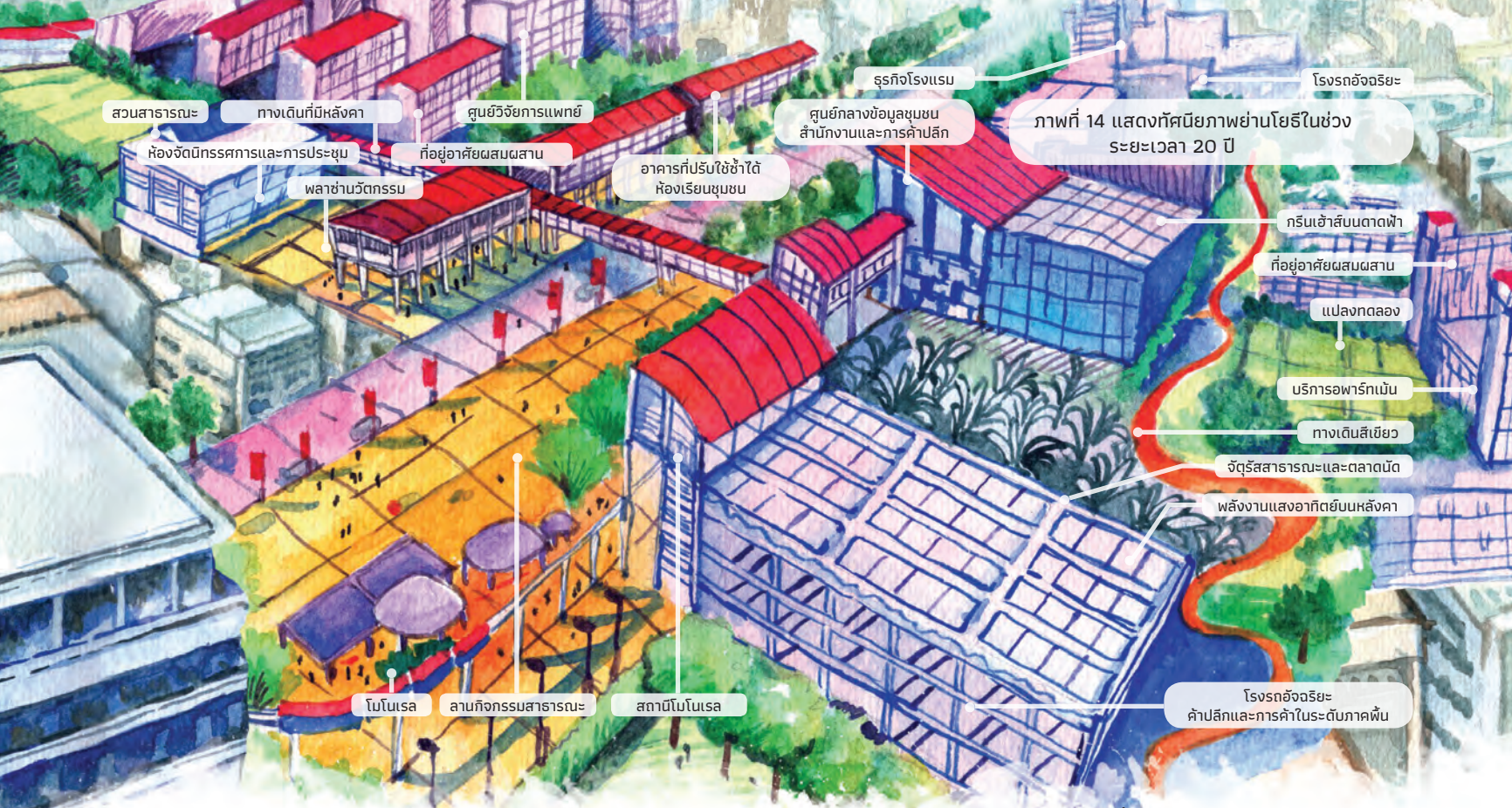
**บทบาท
ของย่าน
นวัตกรรม**

- 1) ปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินในย่านให้เป็นพื้นที่ Mixed-Use โดยเฉพาะในพื้นที่ทหาร
- 2) พัฒนาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่สาธารณะภายในย่าน

มาตรการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่ทหาร

สนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของเครือข่าย Med Tech และ Gov Tech

- 1) เปลี่ยนที่อยู่อาศัยของทหารให้เป็นอาคาร Mixed-Use
- 2) ถนนโยธีกลายเป็น Walking-Friendly อย่างแท้จริง
- 3) Monorail สายศาลาว่าการกรุงเทพ 2-ถนนโยธี (สถานีอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ-ปลายซอยรางน้ำฝั่งถนนพญาไท และสถานีพระราม 6-ปลายถนนโยธีฝั่งถนนพระราม 6)

สวนสาธารณะ

ทางเดินที่มีหลังคา

ศูนย์วิจัยการแพทย์

ธุรกิจโรงแรม

โรงถั้อัจฉริยะ

ห้องจัดนิทรรศการและการประชุม

ที่อยู่อาศัยผสมผสาน

ศูนย์กลางข้อมูลชุมชน
สำนักงานและการค้าปลีก

ภาพที่ 14 แสดงทัศนียภาพย่านโยธีในช่วง
ระยะเวลา 20 ปี

พลาซ่านวัตกรรม

อาคารที่ปรับใช้ซ้ำได้
ห้องเรียนชุมชน

กรีนเข้าสับขนาดฟ้า

ที่อยู่อาศัยผสมผสาน

แปลงทดลอง

บริการอพาร์ทเม้น

ทางเดินสีเขียว

จัตุรัสสาธารณะและตลาดนัด

พลังงานแสงอาทิตย์บนหลังคา

โมโนเรล

ลานกิจกรรมสาธารณะ

สถานีโมโนเรล

โรงถั้อัจฉริยะ
ค้าปลีกและการค้าในระดับภาคพื้น

หัวข้อหลัก

**ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม**

Physical Assets

ปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามยุทธศาสตร์ตามแผนกรุงเทพมหานคร 20 ปี

Economic Assets

ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (Super-Aged Society)

Networking Assets

แผนสร้างความสามารถในการแข่งขัน Med Tech และ Gov Tech

กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)

- 1) เปลี่ยนที่อยู่อาศัยของทหารให้เป็นอาคาร Mixed-Use
- 2) ถนนโยธีกลายเป็น Walking-Friendly อย่างแท้จริง
- 3) Monorail สายศาลาว่าการกรุงเทพ 2-ถนนโยธี (สถานีอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ-ปลายซอยรางน้ำฝั่งถนนพญาไท และสถานีพระราม 6-ปลายถนนโยธีฝั่งถนนพระราม 6)

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์
โดย มหาวิทยาลัยศิลปากร

"The Leading Hub of Creative Economy in Southeast Asia"

โครงการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอยและ
พัฒนาพื้นที่เป็นถนนคนเดินในซอยคัพพาวารี

โครงการปรับปรุงอาคารบริเวณรอบสถานี
สภากาชาดที่ 2 ส่วนสาธารณะและถนนแพร่งกูรู

ผังพัฒนาแกนพระนคร

ปรับปรุงอาคารริมคลองหลอด
วัดเทวธิดาราม (ตรอกสาเก)

ผังโครงข่ายคมนาคมขนส่ง

ผังพัฒนาระเบียงสร้างสรรค์ราชดำเนิน

ผังพัฒนาระเบียงสร้างสรรค์นพรัตน

T รถรางสายสีม่วง: ถนนราชดำเนินกลาง -
ถนนสนามไชย ปากคลองตลาด

T รถรางสายสีส้ม (รอบเกาะรัตนโกสินทร์)

T รถรางสายสีชมพู: รถรางวิ่งบนถนนเจริญกรุง
จากถนนมหาไชยถึงถนนสนามไชย

ระยะพัฒนาที่ 1

ระยะพัฒนาที่ 2

ระยะพัฒนาที่ 3

ภาพที่ 15 ขอบเขตการพัฒนาในแต่ละส่วนการพัฒนา
ด้านกายภาพย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

RATTANAKOSIN

Innovation District ย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

การทำแผนพัฒนาโครงการย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ จำเป็นต้องมีการดำเนินการในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งจำแนกได้เป็นการพัฒนาเครือข่ายภายในย่านและชุมชน สืบสานและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบนวัตกรรม การส่งเสริมสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างคุณค่าของแหล่งประวัติศาสตร์ **ดังภาพที่ 15**

ระยะการพัฒนาที่ 1: การพัฒนาระเบียงสร้างสรรค์ย่านนวัตกรรม

ระยะการพัฒนาที่ 2: การพัฒนาย่าน ชุมชนและพื้นที่สาธารณะ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในพื้นที่พัฒนา

ระยะการพัฒนาที่ 3: การพัฒนาโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่ง

แต่ละโครงการนั้นจะประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นให้พื้นที่ การพัฒนานั้นมีภูมิทัศน์ที่ดีและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่สวยงามเหมาะกับการเป็นเมืองเก่า แหล่งประวัติศาสตร์สำคัญของกรุงเทพมหานคร และสามารถที่จะส่งเสริมทางด้านระบบเศรษฐกิจให้กับชุมชนและผู้คนที่เข้าทำอาชีพในบริเวณพื้นที่ รวมถึงเหล่าผู้ประกอบการเดิม และดึงดูดให้ผู้ประกอบการใหม่ๆ ที่มีทัศนคติเดียวกันเข้ามาใช้พื้นที่เมืองเก่า และรวมไปถึงเป็นแหล่งรวบรวมเหล่าวิสาหกิจเริ่มต้น(Startup) และนวัตกรรม(Innovator) เพื่อผลักดันให้เกิดเป็นย่านนวัตกรรม

ระยะการพัฒนาที่ 1: การพัฒนาระเบียงสร้างสรรค์ย่านนวัตกรรม

โครงการที่ 1.1: การพัฒนาระเบียงสร้างสรรค์มหาสาร (Maharaja Creative Corridor)

โครงการที่ 1.2: การพัฒนาระเบียงสร้างสรรค์ราชดำเนิน (Ratchadamneon Creative Corridor)

โครงการที่ 1.3: การพัฒนาแกนพระนคร (Old Bangkok Axis)

ระยะการพัฒนาที่ 2: การพัฒนาย่าน ชุมชนและพื้นที่สาธารณะ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในพื้นที่พัฒนา

โครงการที่ 2.1: การพัฒนาระเบียงสร้างสรรค์คลองรอบกรุง (Canal Creative Corridor)

โครงการที่ 2.2: โครงการปรับปรุงอาคารริมคลองหลอดวัดเทพธิดาราม (ตรอกสาเก)

โครงการที่ 2.3: โครงการปรับปรุงอาคารบริเวณรอบสถานีสภาฯที่ 2 สวนสาธารณะและถนนแพร่งภูธร

โครงการที่ 2.4: โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่บริเวณตรอกหม้อ และส่งเสริมธุรกิจชุมชน

โครงการที่ 2.5: โครงการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอย และพัฒนาพื้นที่เป็นถนนคนเดินในซอย

ระยะการพัฒนาที่ 3: การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะและทางเท้า

โครงการที่ 3.1: การพัฒนาโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะและทางเท้าซอยทิพย์อารีและถนนบ้านหม้อ

ขอบเขตของย่านรัตนโกสินทร์

แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

1) เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือ บริเวณที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองคูเมืองเดิม (คลองหลอด) มีพื้นที่ประมาณ 1.8 ตารางกิโลเมตร (1,125 ไร่) ตั้งอยู่ในบริเวณแขวงพระบรมมหาราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

2) เกาะรัตนโกสินทร์ชั้นนอก คือ บริเวณที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยคลองคูเมืองเดิม (คลองหลอด)

แม่น้ำเจ้าพระยา ด้านทิศเหนือ คลองรอบกรุง (คลองบางลำพู-คลองโอ่งอ่าง) แม่น้ำเจ้าพระยา ด้านทิศใต้

มีพื้นที่ประมาณ 2.3 ตารางกิโลเมตร (1,438 ไร่) ตั้งอยู่ในบริเวณแขวงชนะสงคราม แขวงบวรนิเวศ

แขวงสำราญราษฎร์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงเสาชิงช้า

แขวงวัดราชบพิธ แขวงตลาดยอด และ แขวงบูรพาภิรมย์

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร (สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558) โดยมีพื้นที่ติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ แขวงวัดสามพระยาและ

แขวงบ้านพานถม มีคลอง

รอบกรุง (คลองบางลำพู) เป็นแนวแบ่งเขต

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และ

เขตสัมพันธวงศ์ มีถนน

ราชดำเนินนอกและคลอง

รอบกรุง (คลองโอ่งอ่าง) เป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขตคลองสานและเขตธนบุรี

มีแนวทแยงกลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับ เขตบางกอกใหญ่ เขต

บางกอกน้อยและเขตบางพลัด

มีแนวทแยงกลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเส้นแบ่งเขต

ANALYSIS OF SPECIFIC POTENTIAL FEATURES

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

ย่านรัตนโกสินทร์ประกอบไปด้วยทรัพยากรที่หลากหลายและมีการผสมผสานระหว่างความเป็นเมืองเก่าและการเป็นศูนย์รวมของเศรษฐกิจและวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยทรัพยากรในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ย่านและชุมชน

เกาะรัตนโกสินทร์ นั้นเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและย่านเก่าแก่ที่มีความสำคัญทั้งเรื่องของการค้า พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ และชีวิตความเป็นอยู่มากมายหลายย่านด้วยกัน โดยบางย่านกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและเป็นแหล่งขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญให้แก่ประเทศ ซึ่งกิจกรรมของย่านจะเกิดอยู่ในพื้นที่ของชุมชนที่อาศัยพื้นที่นั้น ๆ สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

อาคารเก่าที่ทรงคุณค่า

เนื่องจากเกาะรัตนโกสินทร์มีประวัติศาสตร์และความเป็นมา จึงทำให้รูปแบบของสถาปัตยกรรมต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และได้รับอิทธิพลตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของทรงอาคารและชีวิตของประชากร หรือการพัฒนาเมืองในยุคหนึ่ง ๆ ย่านรัตนโกสินทร์ก็ถือว่าเป็นอาคารเก่าที่มีคุณค่า แต่ละอาคารก็มีความเป็นมาไปตามยุคสมัยที่สร้าง ตามระยะเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งบริเวณพื้นที่ศึกษาที่ได้สำรวจนั้นแบ่งเป็น อาคารเก่าที่เป็นอาคารไม้ อาคารเก่าที่เป็นอาคารปูนและอาคารใหม่

วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม(SME)

เนื่องด้วยเกาะรัตนโกสินทร์เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ซึ่งประกอบไปด้วยศิลปกรรม สถาปัตยกรรมอันเก่าแก่ รวมไปถึงวิถีชีวิตชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของชาวต่างชาติและชาวไทยในประเทศที่จะเข้ามาศึกษาเรียนรู้ และใช้ชีวิตกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในเกาะรัตนโกสินทร์

วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SME) ในเกาะรัตนโกสินทร์จะเห็นได้ว่า โฮสเทลและร้านอาหารสำหรับคนรุ่นใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และกระจุกตัวอยู่บริเวณด้านทิศใต้ของถนนราชดำเนินและบริเวณถนนดินสอครอบคลุมไปถึงย่านเสาชิงช้า ซึ่งปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SME) กระจุกอยู่บริเวณพื้นที่นี้ ได้แก่

1) ถนนราชดำเนิน เป็นถนนสายหลักที่เชื่อมต่อจากย่านใจกลางเมือง จึงเป็นจุดเชื่อมโยงของระบบการคมนาคม ทำให้เป็นศูนย์กลางในการเข้าถึงได้ง่ายและเป็นศูนย์กลางที่จะสามารถกระจายผู้คนไปยังพื้นที่อื่น ๆ ได้

2) รูปแบบของอาคารและสถาปัตยกรรม เป็นรูปแบบที่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจใน ซึ่งอาคารที่ใช้ทำเป็นโฮสเทลส่วนใหญ่จะเป็นบ้านเก่าเรือนไม้ที่ทำการปรับปรุงเป็นที่พัก ส่วนร้านอาหารก็จะอยู่ภายในอาคารเก่าสมัยรัชกาลที่ 5 (อาคารแบบโคโลเนียล) และปรับปรุงพื้นที่ให้สวยงามภายในร้านใหม่ให้ตอบโตกับ Generation ใหม่ ๆ

ระบบการคมนาคม

ระบบคมนาคมภายในย่าน แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ การคมนาคมทางบก และทางน้ำ โดยการคมนาคมทางบกในปัจจุบันประกอบด้วย ทางรถยนต์ ระบบขนส่งมวลชน โดยรถโดยสารประจำทาง และในอนาคตภายในพื้นที่ย่านจะมีการขนส่งทางรางเพิ่มเข้ามาเพื่อให้สามารถเดินทางเข้ามาในพื้นที่ศึกษาได้สะดวกเพิ่มมากขึ้น ส่วนการคมนาคมทางน้ำประกอบด้วย เรือด่วนเจ้าพระยา และเรือข้ามฟาก จะเห็นได้ว่าระบบการคมนาคมในพื้นที่มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่จะเดินทางสัญจรเข้ามาในพื้นที่ได้เพิ่มมากขึ้นและเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะช่วยดึงดูดกลุ่มธุรกิจให้เข้ามาในพื้นที่ได้อีกด้วย

ทางสัญจรทางจักรยาน และทางเดินเท้า

เส้นทางจักรยานในพื้นที่ศึกษาเกาะรัตนโกสินทร์ ชั้นใน และชั้นนอก มีจำนวนทั้งสิ้น 12 เส้นทาง ระยะทางรวม 8 กิโลเมตร ได้แก่ 1) ถนนมหาไชย 2) ถนนทูลกระหม่อม 3) ถนนท้ายวัง 4) ถนนมหาธาตุ 5) ถนนหน้าพระลาน 6) ถนนหน้าพระธาตุ 7) ถนนราชินี 8) ถนนพระสุเมรุ 9) ถนนบวรนิเวศ 10) ถนนสนามไชย 11) ถนนตะนาว และ 12) ถนนพระอาทิตย์ (ที่มา: สำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร, 2558) ซึ่งเส้นทางจักรยานทั้งหมดใช้ร่วมกับทางรถยนต์ โดยแบ่งเป็นช่องทางจักรยานด้านเดียว ขนาด 0.50 เมตร มีจุดบริการจักรยานอยู่บริเวณถนนหน้าพระธาตุ และจุดจอดจักรยานบริเวณถนนหน้าพระธาตุ ถนนหน้าพระลาน ถนนท้ายวัง โดยจุดจอดรถจักรยานมีไม่ครบทุกเส้น

พื้นที่สาธารณะและพื้นที่เปิดโล่ง

ในการศึกษาพื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่เปิดโล่ง และพื้นที่สีเขียวจะเห็นว่าในเกาะรัตนโกสินทร์มีสวนสาธารณะทั้งหมด 7 สวน ได้แก่ สนามหลวง สวนรมณีนาถ สวนนาคาภิรมย์ ลานพระบรมรูปสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สวนสันติชัยปราการ สวนสราญรมย์ และป้อมมหากาฬ โดยส่วนมากใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายและที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชนเป็นหลัก จากการศึกษาพื้นที่สีเขียวในเกาะรัตนโกสินทร์มีความเห็นว่า เมื่อเกิดการพัฒนาพื้นที่เหล่านี้ จะดึงดูดคนในพื้นที่ให้ออกมาใช้พื้นที่กันมากขึ้น และคนภายนอกให้เข้ามาใช้งานในพื้นที่ เกิดกิจกรรมและการพัฒนาพื้นที่ในอีกรูปแบบหนึ่ง **ซึ่งพื้นที่ที่สามารถนำมาพัฒนาได้นั้นแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ 1) พื้นที่ริมน้ำ 2) พื้นที่ถนน 3) พื้นที่บริเวณสะพาน 4) พื้นที่สำนักงาน โรงเรียน มหาวิทยาลัย หน่วยงานราชการ 5) พื้นที่เอกชน (ลานอเนกประสงค์ ลานจอดรถอื่น ๆ) และ 5) พื้นที่ในชุมชน**

ขอบเขตในการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ เป็นการกำหนดขอบเขตในการพัฒนาที่ครอบคลุม เกาะรัตนโกสินทร์ทั้งชั้นนอกและชั้นใน โดยในพื้นที่ ย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์สามารถแบ่งเป็นย่านย่อย ๆ ตามศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ในย่าน จะเชื่อมโยง กันเป็นองค์รวมด้วยสินทรัพย์ทางด้านเครือข่าย สินทรัพย์ทางด้านเศรษฐกิจและสินทรัพย์ทางกายภาพ

ดังภาพที่ 16 แสดงพัฒนาการใช้ประโยชน์อาคาร บริเวณอาคารริมถนนราชดำเนินกลาง ดำเนินการ ปรับปรุงอาคารริมถนนราชดำเนินกลาง โดยพัฒนาพื้นที่ ใช้สอยภายในอาคาร ให้ส่งเสริมการใช้งานอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยพัฒนารูปแบบการใช้สอยประโยชน์ อาคารให้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Use) เพื่อเพิ่ม ความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร พื้นที่สำหรับให้เข้าทำสำนักงานของเหล่า Start up ศูนย์นับเฉพาะ พื้นที่พักอาศัย ฯลฯ

ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบถนนราชดำเนินกลาง ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบ ถนนราชดำเนินกลาง โดยปรับปรุงทางเดินเท้า (Pavement) เพื่อส่งเสริมการเดินเท้าที่ดี รวมไปถึง ออกแบบ อารยสถาปัตยกรรม (Universal Design) และ วางรูปแบบ ภูมิสถาปัตยกรรม (Landscape) ที่เหมาะสม กับสภาพแวดล้อม

พัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะและการใช้ จักรยาน พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ เช่น รถประจำทาง และรถรางไฟฟ้า (Tram) เลนสำหรับปั่นจักรยาน (Bike Lane) เพื่อให้ส่งเสริมการเป็น Smart City

ภาพที่ 16 ภาพแสดงรูปแบบการปรับปรุง ภูมิทัศน์บริเวณถนนราชดำเนินกลาง

VISION AND CONCEPT OF AREA DEVELOPMENT PLANNING

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางแผนพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

วิสัยทัศน์

ศูนย์เศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

A Leading Creative Hub of Southeast Asia

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์หลักของแผนพัฒนาคือ การทำให้ย่านเมืองเก่ากรุงเทพมหานครมีคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่

- 1) วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture)
- 2) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)
- 3) เมืองสร้างสรรค์ (Creative Urban Environment)

วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture)

- 1) แหล่งชุมนุมของคนทำงานและวิสาหกิจ ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) คณะทำงานมุ่งหมายให้ คนทำงานในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เหล่านี้ อยู่อาศัยและใช้ชีวิตในย่านเป็นหลักด้วยตามแนวคิด Live/Work/Play/Create
- 2) สังคมหรือเครือข่ายคนทำงานและวิสาหกิจ ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ปฏิสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นและสม่ำเสมอ
- 3) แหล่งผลิตนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการใช้นวัตกรรมอย่างเข้มข้น
- 4) วัฒนธรรมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Culture) บนฐานความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ยอมรับและเชิดชูความหลากหลาย การแข่งขัน และร่วมมือกันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา
- 5) การผสมผสานกันของสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ ทั้งในแง่ผู้คน เศรษฐกิจสังคม และกายภาพ

6) เป็นย่านที่มีกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)

- 1) เป็นแหล่งรวมของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries) โดยวิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม
- 2) มีพลวัตของการแลกเปลี่ยนความคิดใหม่ ๆ ระหว่างนวัตกรรม (Innovators) การหมุนเวียนบุคลากรสร้างสรรค์ ระหว่างองค์กรธุรกิจ และถ่ายทอดนวัตกรรม
- 3) สันถัมภ์นวัตกรรมในย่านได้รับการต่อยอด เพื่อการพาณิชย์และจรรโลงสังคม
- 4) เป็นแหล่งบ่มเพาะและเร่งรัดวิสาหกิจเริ่มต้น (Startups) เกี่ยวกับงานสร้างสรรค์
- 5) เป็นแหล่งที่มีสินค้าและบริการเฉพาะตัวที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มคนทำงานสร้างสรรค์ และกลุ่มคนที่ต้องการบริโภคสินค้าและบริการสร้างสรรค์
- 6) เป็นเขตที่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์และบุคลากรสร้างสรรค์ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นพิเศษ ผ่านมาตรการต่าง ๆ เช่น ภาษี เงินอุดหนุน เงินกู้และกฎระเบียบ

เมืองสร้างสรรค์ (Creative Urban Environment)

- 1) เป็นแหล่งที่มรดกทางวัฒนธรรมได้รับการอนุรักษ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
- 2) มีลักษณะพิเศษที่ให้แรงบันดาลใจแก่การทำงานสร้างสรรค์ และมีเสน่ห์ดึงดูดผู้มาเยือน
- 3) มีพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เกิดการพบปะแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนวัตกรรม

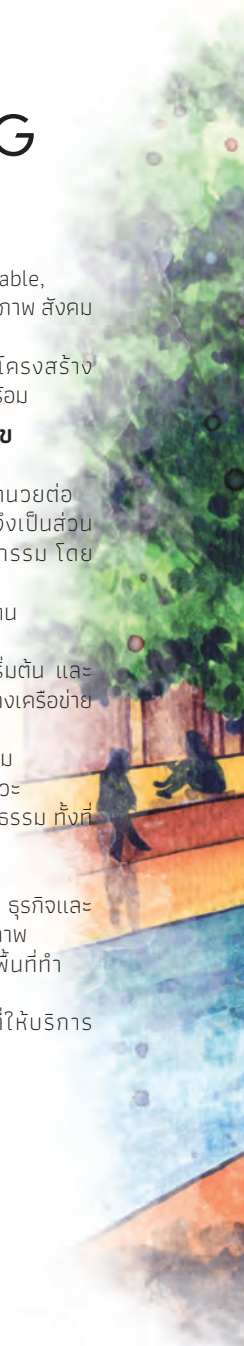
4) เป็นเมืองน่าอยู่ ยั่งยืน และเป็นธรรม (Livable, Sustainable and Just City) ทั้งในเชิงกายภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อม

5) เป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ที่มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Digital Infrastructure) พร้อม

การสร้างสภาพแวดล้อมเมืองอยู่ดีมีสุข (Green and Happiness City)

การเตรียมพื้นที่ของย่านให้เอื้ออำนวยต่อการทำงานของระบบนิเวศย่านนวัตกรรมจึงเป็นส่วนสำคัญของการวางแผนพัฒนาย่านนวัตกรรม โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

- 1) ยกกระดับคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในย่าน
- 2) ส่งเสริมชุมชนดั้งเดิม
- 3) ส่งเสริมธุรกิจสร้างสรรค์โดยวิสาหกิจเริ่มต้น และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน
- 4) ส่งเสริมสภาพแวดล้อม ทั้งในแง่ความงาม การประหยัดพลังงาน และการควบคุมมลภาวะ
- 5) อนุรักษ์และต่อยอดสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้
- 6) ส่งเสริมการใช้พื้นที่แบบผสมผสาน
- 7) ส่งเสริมการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างผู้คน ธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ ทั้งทางออนไลน์และทางกายภาพ
- 8) เพิ่มพื้นที่สาธารณะ พื้นที่สีเขียว และพื้นที่ทำกิจกรรมร่วม
- 9) ส่งเสริมธุรกิจบริการแบบไลฟ์สไตล์ที่ให้บริการกลุ่มคนทำงานสร้างสรรค์

ดั่งภาพที่ 17 แสดงการเกิดย่านนวัตกรรมขึ้นและพื้นที่เป้าหมายจะสอดคล้องกับระยะการเดินทางเท้าบริเวณคลองรอบกรุงที่เหมาะสม รายละเอียดมีดังนี้

1) บริเวณพื้นที่สาธารณะป้อมพระสุเมรุ ปรับภูมิทัศน์พื้นที่ใกล้เคียงสวนสาธารณะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานพื้นที่สอดคล้องเข้ากับ

2) บริเวณท่าเรือท่องเที่ยวบางลำพู ในปัจจุบันมีท่าเรือท่องเที่ยวของเอกชน ปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่ท่าเรือและสามารถเป็นจุดเชื่อมต่อกับตลาดบางลำพู

3) บริเวณซอยเข้าคลองวัดบวรนิเวศราชวรวิหารบางลำพู ปรับภูมิทัศน์พื้นที่ซอยเชื่อมต่อกับถนนมหาธาตุในพื้นที่มีหลายซอย มีการใช้ประโยชน์อาคารเป็นที่พักอาศัย ตลาด พื้นที่สาธารณะที่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกันได้ดี

4) บริเวณสะพานผ่านฟ้าลีลาศ ป้อมมหากาฬ (Living Museum) พื้นที่ป้อมมหากาฬจะเป็นจุดเริ่มต้นเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือ คลองรอบกรุงส่วนใต้ไปสู่ย่านสะพานเหล็กและพาหุรัด

5) บริเวณสถานีรถไฟฟ้าสามยอดและสถานีรถไฟฟ้าวังบูรพา เป็นจุดเชื่อมต่อ พื้นที่สาธารณะย่านสะพานเหล็กและท่าเรือท่องเที่ยวคลองรอบกรุง

6) บริเวณย่านสะพานเหล็ก พาหุรัด [Little India Fashion District] ย่านสะพานเหล็กมีพื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่และเชื่อมต่อกับย่านพาหุรัดที่จะเป็นย่านเพิ่มขึ้นของพื้นที่

7) บริเวณสวนสาธารณะสะพานพุทธ อาคารไปรษณียากร ปรับภูมิทัศน์พื้นที่สาธารณะจากสะพานหันไปถึงสวนสาธารณะและเป็นโครงการพัฒนาถนนมหาธาตุ

ภาพที่ 17 ภาพแสดงทัศนียภาพหลังการพัฒนาพื้นที่สาธารณะย่านสะพานเหล็ก

ROLE OF DEVELOPMENT OF INNOVATION DISTRICT

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

โครงการพัฒนา Quick Win

ย่านนวัตกรรมเมืองเก่ากรุงเทพมหานคร ในบรรดาโครงการทั้งเจ็ด 3 โครงการ ได้แก่ OBID Smart Citizens, Open Workshops และ Design Connections ได้ถูกดำเนินการไปบางส่วนแล้ว ขณะที่อีก 3 โครงการ Open Workshops และ OBID Smart Citizens เป็น 'โครงการนำร่อง' (Pilot Projects) โครงการทั้งสองจะเดินหน้าไปบ้างและมีผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มเข้าร่วมแล้ว ยังมีศักยภาพในการเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย ได้เป็นจำนวนมากและหลากหลาย จึงเป็นแรงขับเคลื่อนพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากโครงการดังกล่าวแล้ว โครงการ City Lab กลุ่มวิจัยและปฏิบัติการที่มีอยู่เต็มภารกิจดั้งเดิมของ City Lab คือการวิจัยในประเด็นเมืองและการออกแบบวางผังชุมชนเมือง

โครงการ 1: Open Workshops พื้นที่ปฏิบัติการสร้างสรรค์สาธารณะ

ลักษณะสำคัญของโครงการ

- 1) เป็นแหล่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries)
- 2) นำเสนอกิจกรรมสร้างสรรค์ใน 3 มิติ ได้แก่ งานช่างฝีมือ (Craft) งานออกแบบ (Design) และเทคโนโลยี (Technology) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมมูลค่าสูง
- 3) ผสมผสานสินทรัพย์วัฒนธรรมในย่านทั้งของชาวบ้านชาววังและวัด กับความร่วมมือ สมัย ความเป็นสากล และเทคโนโลยีสมัยใหม่
- 4) มีองค์ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนกลาง เป็นสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นอย่างถาวร เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และส่วนย่อย เป็นพื้นที่จัดตั้งชั่วคราวกระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของย่านเมืองเก่า

เช่น ชุมชน โรงเรียน วัด และสถาบัน เพื่อจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อยอดสินทรัพย์วัฒนธรรมในส่วนนั้น ๆ

5) ให้บริการเครื่องมือเพื่อผลิตผลงานสร้างสรรค์และผลงานต้นแบบ ทั้งเครื่องมือที่ควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ เช่น Laser Cutting, 3D Printings, CNC router เครื่องมือเครื่องจักรเพื่อการทำงานไม้ งานโลหะ และงานพลาสติก รวมทั้งอุปกรณ์ดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

สถานที่ตั้ง

- 1) อาคาร River Walk ตลาดยอดพิมาน
- 2) อาคารใหม่บริเวณท่าช้างของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

โครงการ 2: ศูนย์วิจัยและปฏิบัติการชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาเชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์ City Laboratory Unit for Creative and Innovative Development (CITY LAB)

ลักษณะสำคัญของโครงการ

ศูนย์วิจัยและปฏิบัติการชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาเชิงนวัตกรรม สร้างสรรค์ (CITY LAB) มุ่งสนองยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และ แผนพัฒนามหาวิทยาลัยศิลปากร ปี พ.ศ. 2560-2564 CITY LAB เป็นหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัยศิลปากรมีการบริหารจัดการเป็นอิสระในลักษณะนิติบุคคล ผู้รับผิดชอบจัดตั้งหน่วยงานคือ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยการสนับสนุนของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ

สถานที่ตั้ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยงาน

- 1) เพื่อผลักดันการฟื้นฟูและพัฒนาเมืองโดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- 2) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ในมหาวิทยาลัยและผลักดันให้เกิดการสร้างนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของบุคลากรในมหาวิทยาลัย
- 3) เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคเอกชน ชุมชน รัฐ และสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศในการผลิตนวัตกรรม และสร้างพันธมิตรอุตสาหกรรม
- 4) เพื่อทำการวิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในแวดวงเศรษฐกิจสร้างสรรค์และให้บริการวิชาการแก่สังคม
- 5) เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- 6) เพื่อนำองค์ความรู้ นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาในมหาวิทยาลัยมาต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก
- 7) เพื่อนำภูมิปัญญาและทักษะวิชาชีพในชุมชนมาต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก
- 8) เพื่อกระตุ้นและปลูกฝังจิตวิญญาณผู้ประกอบการและความคิดสร้างสรรค์แก่กลุ่มเป้าหมาย
- 9) เพื่อให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างรอบด้านเพื่อเสริมทักษะความรู้ในการประกอบการธุรกิจตลอดทั้งกระบวนการ
- 10) เพื่อสร้างพื้นที่ องค์การ และกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ดั่งภาพที่ 18 แสดงทัศนียภาพการพัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ

รถรางไฟฟ้า (Tram)

สนับสนุนให้มีการใช้ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ ซึ่งการให้บริการรถรางจะอยู่บริเวณถนนที่เป็นเส้นหลัก เส้นที่มีรถยนต์หนาแน่น ผ่านย่าน ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ทั้งวัด โรงเรียน สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว และเชื่อมต่อบริเวณคมนาคมอื่น ๆ ทำให้สะดวกแก่การเดินทาง สำหรับรถรางก็นำมาใช้เป็นรถรางระบบพลังงานไฟฟ้าที่สามารถขับเคลื่อนได้ด้วยตนเอง เป็นรางคู่ วิ่งสวนกัน โดยใช้ช่องจราจรหนึ่งช่องจราจรและปรับปรุงถนนด้วยการปูพื้นถนนใหม่ เป็นต้นไม้เพื่อความร่มรื่น เพิ่มแสงสว่าง ซึ่งอาจใช้เสาไฟพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

เส้นทางจักรยาน

เสนอแนะให้มีเส้นทางจักรยานมากขึ้นในพื้นที่ศึกษา เกาะรัตนโกสินทร์ โดยหลักการ คือ จักรยานสามารถไปได้ทุกที่ภายในเกาะรัตนโกสินทร์แบ่งโดย ถนน 2 เลน จะเป็นลักษณะการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างรถยนต์และจักรยาน ถนน 3 เลน จะกั้นเลนสำหรับจักรยาน 1 เลน ถนน 4 เลนขึ้นไป จะกั้นพื้นที่สำหรับจักรยาน 2 เลน สำหรับปั่นสวนกัน มีจุดจอด 9 จุด ตามจุดเชื่อมต่อบริเวณขนส่งต่าง ๆ ตามสถานีรถไฟฟ้า ตามจุดจอดรถราง ใกล้กับท่าเรือต่อเจ้าพระยา เป็นต้น

ภาพที่ 18 แสดงทัศนียภาพการพัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ

วิสัยทัศน์ [Vision] ศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ [The Leading Hub of Creative Economy in Southeast Asia]

สรุปศักยภาพและปัญหา

เชิงกายภาพ	เชิงเศรษฐกิจ	เชิงสังคม	เชิงสิ่งแวดล้อม	นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง
พื้นที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม	พื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ	คุณค่าเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	ความเสี่ยงของภัยพิบัติน้ำท่วมบริเวณริมน้ำ	แผนพัฒนาเกาะรัตนโกสินทร์

โครงการริเริ่มที่ส่งผลสำเร็จเร็ว

- 1) การสร้างเครือข่ายคนทำงานสร้างสรรค์ (ผ่านทั้ง Online และ Offline Platform)
- 2) กิจกรรมการฟื้นฟูเมืองโดยการออกแบบและงานศิลปะ
- 3) การเตรียมพื้นที่รองรับผู้ประกอบการสร้างสรรค์ ผ่านกลไกตลาด
- 4) การเตรียมองค์กรส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์

ภาพที่ 19 แสดงทัศนียภาพย่านรัตนโกสินทร์ ในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน

Innovation Assets

หัวข้อหลัก

Physical Assets

Economic Assets

Networking Assets

ศักยภาพ

- 1) ขอบเขตอยู่ภายในพื้นที่ ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาทางตะวันตกกับคลองหลอด หรือคลองคูเมืองเดิมทางตะวันออก
- 2) พื้นที่เมืองเก่า และมีวัฒนธรรมในพื้นที่อันดำรงมายาวนาน
- 3) มีสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์
- 4) เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการ วัด และพระราชวัง

- 1) ชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย
- 2) เป็นสถานที่ท่องเที่ยวย่านเมืองเก่า

- 1) ประชาคมบางลำพู
- 2) กลุ่มอนุรักษนิยมชาวไทย

โอกาส

สภาพแวดล้อมที่มีพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่และมลภาวะต่ำ

-

- 1) รถโดยสารประจำทางทั้งรถธรรมดา รถปรับอากาศ และรถร่วมบริการ วิ่งผ่านเขตเกาะรัตนโกสินทร์จำนวนมาก
- 2) เส้นทางเดินเรือที่สำคัญในการเดินทางข้ามฟาก ทั้งสำหรับประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยว
- 3) มีโครงการในแผนแม่บทโครงการระบบขนส่งมวลชนทางรางทั้งหมด 3 สาย ได้แก่ สายสีน้ำเงิน สายสีม่วง และสายสีส้ม

ทำเรื่องใหม่

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ระยะสั้น (5 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปรับปรุงภูมิทัศน์ 2) สร้างท่าเรือใหม่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) เพิ่มพื้นที่ Co-Working Space 2) หลักสูตรเฉพาะทาง (เช่น Design Innovation, Design Entrepreneurship) 	ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้เข้าถึงการบริการที่มีมูลค่าสูง	<ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างเครือข่าย (1) คนทำงานสร้างสรรค์ (ผ่านทั้ง Online และ Offline Platform) (2) ผู้ประกอบการและชุมชนในย่าน และ (3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 2) สร้างพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ (เช่น Incubator, Workshops และ Performing Space) 3) สร้างพื้นที่เป้าหมายสำหรับการประกอบการและอยู่อาศัยของคนทำงานสร้างสรรค์ 1-2 พื้นที่

ปรับใช้อาคารที่มีอยู่, พื้นที่ทำงานที่ใช้ร่วมกัน, ห้องทำงาน, ศูนย์คำปรึกษา

ท่าเรือรุ่นใหม่

ภาพที่ 20 แสดงทัศนียภาพย่านรัตนโกสินทร์ในช่วงระยะเวลา 5 ปี

หัวข้อหลัก
ศักยภาพและปัญหาในการพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นย่านนวัตกรรม

Physical Assets

- 1) โครงการพัฒนาเส้นทางจักรยานในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์
- 2) โครงการพัฒนามริมน้ำเจ้าพระยา

Economic Assets

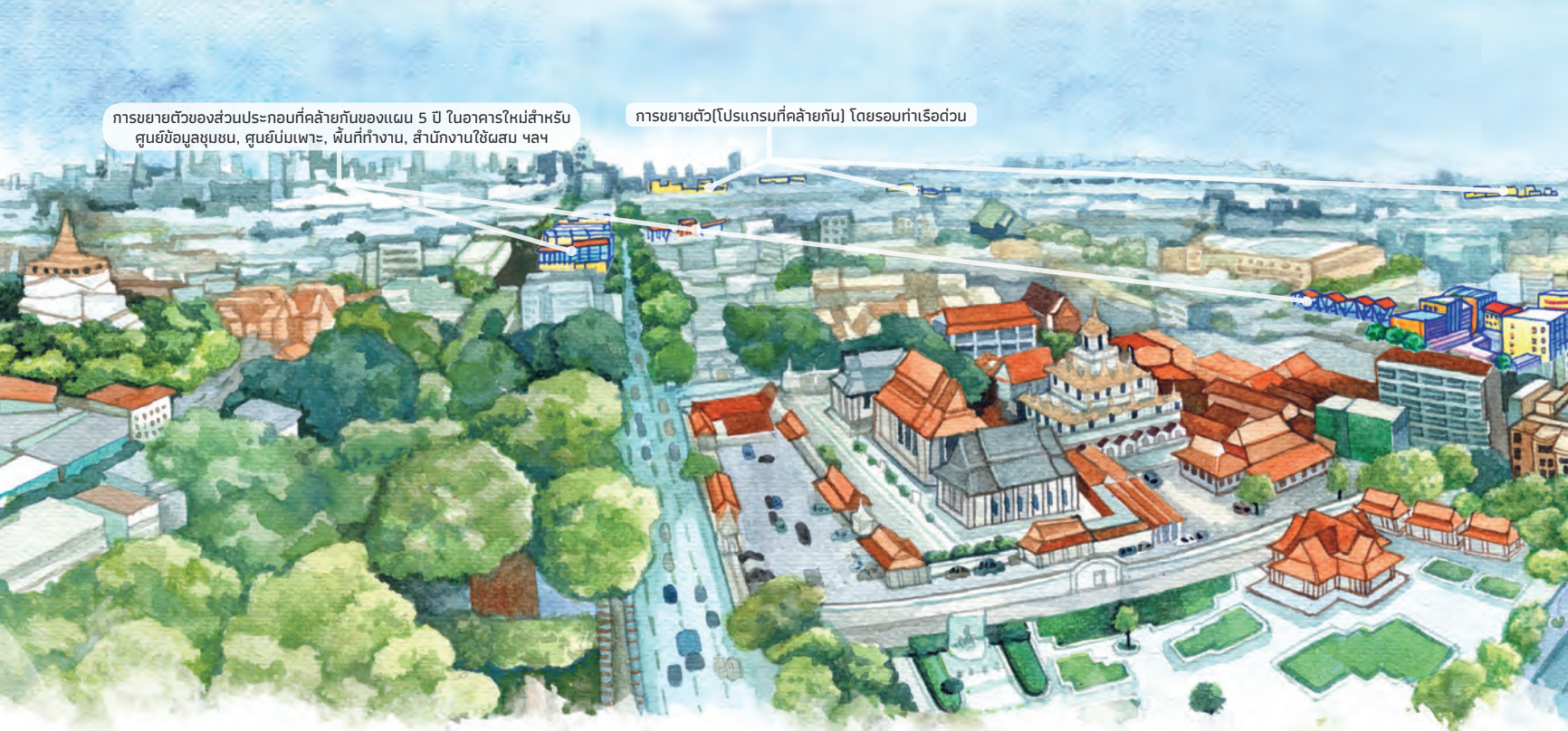
แผนการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า

Networking Assets

การเผยแพร่สื่อออนไลน์ และสื่อออฟไลน์

กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)

- 4) ส่งเสริมกิจกรรมบริการเพื่อคนทำงานสร้างสรรค์ หรือเกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์ (เช่น ร้านอาหาร ร้านกาแฟ บาร์ ดับ คลับ ฟิตเนส ร้านเสริมสวย Health Club Spa โรงแรม Hostel Guest Houses) ในพื้นที่เป้าหมาย
- 5) ปรับปรุงสภาพชุมชนดั้งเดิมโดยเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในพื้นที่เป้าหมาย
- 6) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของพื้นที่เป้าหมายให้เป็นเมืองน่าอยู่
- 7) ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน และการเข้าถึงย่านด้วยระบบราง

การขยายตัวของส่วนประกอบที่คล้ายกันของแผน 5 ปี ในอาคารใหม่สำหรับ ศูนย์ข้อมูลชุมชน, ศูนย์รับเพาะ, พื้นที่ทำงาน, สำนักงานใช้ผสม ฯลฯ

การขยายตัว(โปรแกรมที่คล้ายกัน) โดยรอบท่าเรือด่วน

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ระยะกลาง (10ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	โครงการรถไฟฟ้า ทั้งใต้ดินและยกระดับ	พัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์รูปแบบผสม (โตโยวีธี Infill หรือ Adaptive Reuse)	ทดลองรูปแบบธุรกิจใหม่ที่มีมิติเชิงอนุรักษ์	<ol style="list-style-type: none"> 1) ขยายพื้นที่ดำเนินการไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในย่าน 2) สร้างอัตลักษณ์ของย่านที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ 3) สร้างสภาพแวดล้อมย่านตามแนวคิด Green City

การขยายตัวของส่วนประกอบที่คล้ายกันของแผน 5 ปี ในอาคารใหม่สำหรับ ศูนย์ข้อมูลชุมชน, ศูนย์ยื่นเพาะ, พื้นที่ทำงาน, สำนักงานใช้ผสม ฯลฯ

ภาพที่ 21 แสดงทัศนียภาพย่านรัตนโกสินทร์ ช่วงระยะเวลา 10 ปี

การขนส่งทางรถไฟ / สถานีรถไฟใต้ดิน

หัวข้อหลัก

ศักยภาพ และปัญหา ในการ พัฒนา พื้นที่สู่การ เป็นย่าน นวัตกรรม

Physical Assets

- 1) โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ช่วงหัวลำโพง-บางแค
- 2) โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงเตาปูน-ราษฎร์บูรณะ
- 3) รถไฟฟ้าสายสีส้ม (ใต้ดินและยกระดับ) ช่วงตลิ่งชัน-ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

Economic Assets

- 1) การปรับปรุงภูมิทัศน์รอบ ๆ ทั่วเรือ
- 2) การฟื้นฟูเมืองแบบค่อยเป็นค่อยไป (Regeneration)

Networking Assets

การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มคนทำงาน สร้างสรรค์ เช่น งานศิลปะและหัตถกรรม การออกแบบ และ/หรือดนตรีในย่าน

กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)

- 4) สร้างโครงสร้างพื้นฐานอัจฉริยะ Smart Infrastructure
- 5) แหล่งผลิตวิสาหกิจเริ่มต้น แนวคิดใหม่ ๆ และนวัตกรรม
- 6) ย่านท่องเที่ยวคุณภาพ เชิงศิลปวัฒนธรรม และเชิงประสบการณ์ (Smart Tourism)
- 7) ฝายชุมชนดั้งเดิมกับชุมชนคนทำงานสร้างสรรค์เป็นเนื้อเดียวกัน

การขยายตัว (โปรแกรมที่คล้ายกัน)
ริมถนนตะนาว, ถนนเฟื่องนคร, ถนนปากคลองตลาด

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์ระยะยาว (20 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนา ย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	ปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินในย่านให้เป็นพื้นที่ Mixed-Use โดยเฉพาะในถนนตะนาว เฟื่องนคร และบ้านหม้อจนถึงปากคลองตลาด	มีการพัฒนาโครงการรูปแบบผสมมากขึ้น (ภายในอาคารเก่า)	มีกิจกรรมเชิงธุรกิจและการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วยกัน	<ol style="list-style-type: none"> 1) วัฒนธรรมผู้ประกอบการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2) ศูนย์รวมกลุ่มสังคมที่ยึดโยงกับวัฒนธรรมร่วมสมัย

ภาพที่ 22 แสดงทัศนียภาพย่านรัตนโกสินทร์
ช่วงระยะเวลา 20 ปี

หัวข้อหลัก

**ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม**

Physical Assets

ปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น ตามยุทธศาสตร์
ตามแผนกรุงเทพมหานคร 20 ปี

Economic Assets

การฟื้นฟูเมือง

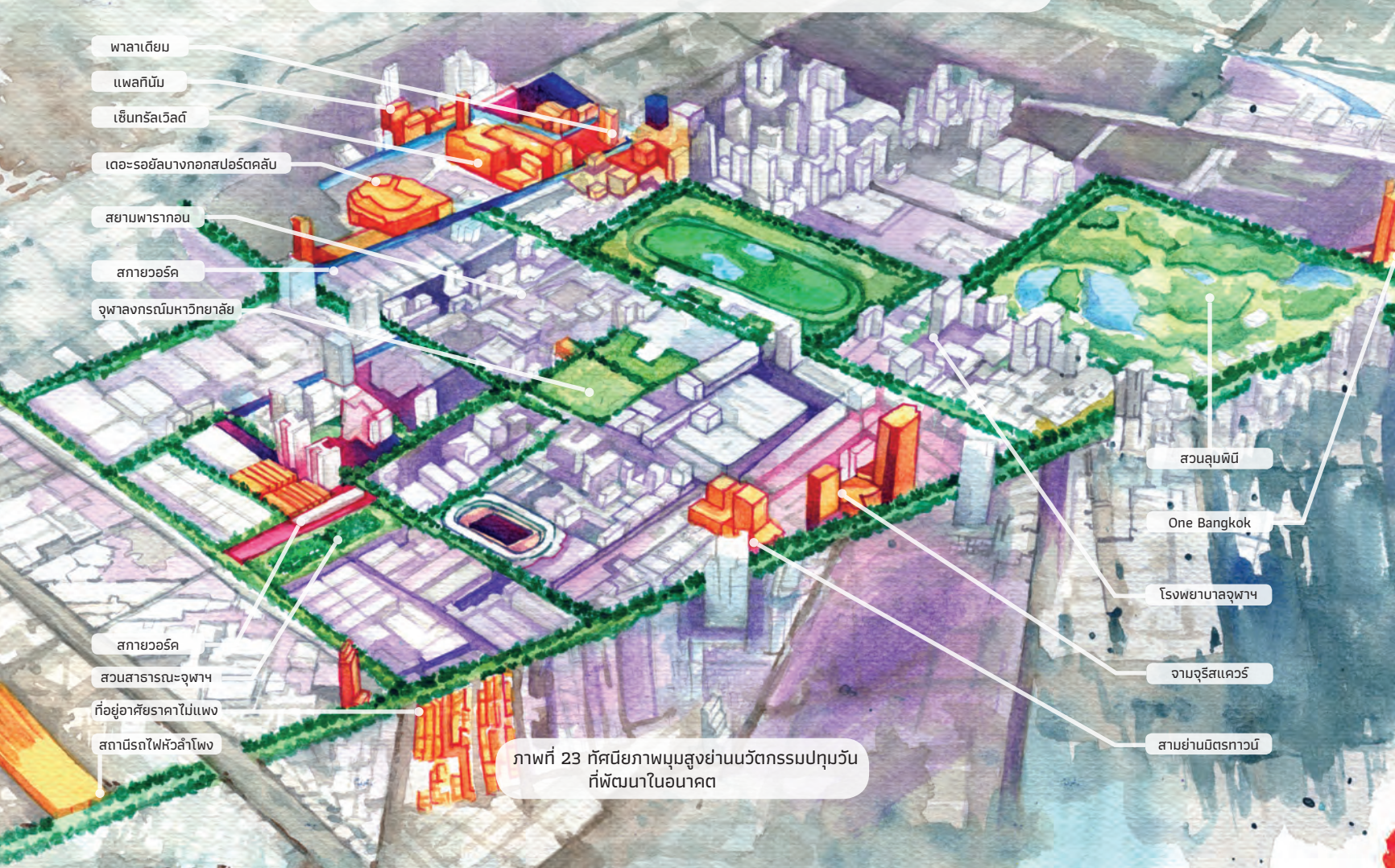
Networking Assets

กิจกรรมหรือกลไกที่เกี่ยวข้องกับ
การอนุรักษ์

กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)

- 3) Smart City, TOD และ Green City
- 4) Growth Poles ที่ขับเคลื่อน
เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ
สร้างความเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง
ทางเศรษฐกิจของไทยยุค 4.0

"Central Innovation District"

พลาเตียม

แพลทินัม

เซ็นทรัลเวิลด์

เดอะรอยัลบางกอกสปอร์ตคลับ

สยามพารากอน

สกายวอร์ค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สกายวอร์ค

สวนสาธารณะจุฬาฯ

ที่อยู่อาศัยราคาไม่แพง

สถานีรถไฟหัวลำโพง

สวนลุมพินี

One Bangkok

โรงพยาบาลจุฬาฯ

จามจุรีสแควร์

สามย่านมิตรทาวน์

ภาพที่ 23 ทิศนียภาพมุมมองสูงย่านนวัตกรรมปทุมวัน
ที่พัฒนาในอนาคต

PATUMWAN

Innovation District

ย่านนวัตกรรมปทุมวัน

แนวทางการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน

ย่านนวัตกรรมปทุมวันในด้านกายภาพ คือ การออกแบบเมืองและสิ่งแวดล้อมของโครงการต่าง ๆ ในย่านย่อย ให้มีความเชื่อมโยงในเชิงพื้นที่ และเชิงเวลา ทั้งนี้แนวคิดของการออกแบบเมืองจะเกิดการผสมผสานกันระหว่างการสร้างย่าน (Place Making) และแผนกำหนดการ ในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ โดยแบ่งกรอบ ในการพัฒนาออกเป็นระยะสั้น (5 ปี) ระยะกลาง (10 ปี) และระยะยาว (20 ปี) โดยในระยะสั้น การเชื่อมต่อของย่านราชประสงค์กับย่าน Create LAB เชื่อมโยงพื้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผ่านพื้นที่ การค้าบริเวณสยามสแควร์และสยามพารากอนไปสู่ ย่านราชประสงค์ รวมถึงการเชื่อมต่อพื้นที่อื่น ๆ ในย่าน ในรูปแบบของทางเดินเท้า และทางเดินใต้ดินเชื่อมต่อ สถานีสามย่าน-สีลม-ลุมพินี เชื่อมต่อโครงการ อสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ ได้แก่ สามย่านมิตรทาวน์ จามจุรีสแควร์ โครงการพัฒนาพื้นที่เดิมของ โรงแรมดุสิตธานี และ One Bangkok ในระยะกลาง เมื่อการดำเนินโครงการ Chula Smart City สำเร็จไปบางส่วน และโครงการของระบบขนส่งมวลชนจะมีพื้นที่ครอบคลุม พื้นที่กรุงเทพมหานครมากขึ้น รวมถึงบทบาทของ ถนนพระราม 4 ในฐานะ Innovation Avenue จะมีความสำคัญมากขึ้น และในระยะยาวย่านต่าง ๆ ในปทุมวันจะมีความชัดเจนในบทบาท ในการพัฒนา ที่ชัดเจน โครงการขนาดใหญ่ต่าง ๆ ในพื้นที่มีการดำเนินการ ที่เสร็จสมบูรณ์ รวมถึงการพัฒนาของเอกชนรายย่อย

ที่มีทิศทางในการพัฒนาสอดคล้องกับการพัฒนาระบบ นิเวศนวัตกรรมของย่าน

ย่านนวัตกรรมปทุมวันในด้านการบริหารจัดการ คือ การพัฒนาเครือข่ายของนวัตกรรม นักลงทุน เจ้าของพื้นที่ และผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยจุฬาลงกรณ์ในฐานะ สถาบันการศึกษาและวิจัย รวมถึงเป็นเจ้าของที่ดิน จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาย่านนวัตกรรม รวมถึง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาย่านนวัตกรรม

ดังภาพที่ 23

บทบาทเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของย่าน ปทุมวัน

เป็นย่านสำคัญทางการค้า การเดินทางและ การศึกษาของกรุงเทพมหานคร และที่ตั้งของย่านอยู่ใน พื้นที่ใจกลางเมือง ติดกับศูนย์กลางธุรกิจ (Central Business District) และพื้นที่ธุรกิจสร้างสรรค์ (Creative District) นำไปสู่วิสัยทัศน์ในการพัฒนา **ย่านนวัตกรรม ปทุมวันในการเป็นพื้นที่ศูนย์กลางการพัฒนา นวัตกรรม “Central Innovation District” ที่เชื่อมโยง กับบริบทของพื้นที่เดิมทั้งพื้นที่พาณิชย์กรรมและ สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของย่านปทุมวัน โดยสนับสนุนให้เกิดธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพในปัจจุบันและอนาคต** รวมถึงสนับสนุนผู้ประกอบการและผู้ผลิตผลงานเชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์ โดยแนวทางการพัฒนา ตามการดำเนินโครงการของวิสาหกิจสามารถแบ่งออกได้

2 ด้าน คือ 1) ด้านกายภาพ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเรื่อง สันทรพัญายภาพ และ 2) ด้านการบริหารจัดการซึ่งเป็น ไปตามแนวคิดเรื่องสันทรพัญายทางเศรษฐกิจและสันทรพัญ ะเครือข่าย ตามองค์ประกอบของระบบนิเวศนวัตกรรม

ขอบเขตการศึกษาของย่านปทุมวัน

ย่านปทุมวัน ซึ่งมีขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุม เขตพื้นที่การปกครองเขตปทุมวัน โดยมีสถานะเป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองรายเขตของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ (แผนพัฒนา กรุงเทพมหานคร 250 ปี, 2555) มีบทบาทเป็นพื้นที่ ย่านธุรกิจใจกลางเมือง (Central Business District: CBD) เป็นศูนย์กลางการค้า ธุรกิจ ภาคการค้าและการบริการ รวมถึงภาคการศึกษา ของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่รวม 8.37 ตารางกิโลเมตร (5,231 ไร่) และมีจำนวน ประชากร ณ ฐานข้อมูลประชากร ปี 2559 รวมทั้งสิ้น 49,594 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยอยู่ที่ 5,925 คน ต่อตารางกิโลเมตร (สำนักงานสถิติ, กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2560) มีอาณาเขตพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตดุสิต และเขตราชเทวี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตวัฒนา และเขตคลองเตย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตสาทร และเขตบางรัก

ANALYSIS OF SPECIFIC POTENTIAL FEATURES

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมปทุมวัน

ย่านนวัตกรรมปทุมวันจากการศึกษาและวิเคราะห์สินทรัพย์ทางกายภาพ สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ และสินทรัพย์ทางเครือข่าย สามารถกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ได้ดังนี้

1) พื้นที่บรรทัดทองนอกจุฬาฯ บทบาท คือ การเป็นพื้นที่สนับสนุนในเชิงพาณิชย์กรรม สำหรับพื้นที่ Chula Smart city & Create Lab ภายในพื้นที่บริเวณสวนหลวง พื้นที่ประมาณ 43,288 ตารางเมตร

2) พื้นที่นวัตกรรมสวนหลวง บทบาท คือ การเป็นพื้นที่ Education and continuous learning Center และ Create Lab รวมทั้งเป็นพื้นที่ทดลองนวัตกรรมพื้นที่ประมาณ 342,315 ตารางเมตร

3) พื้นที่การศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) เป็นพื้นที่ทดลองนวัตกรรมและการวิจัย มีบริเวณพื้นที่ประมาณ 1,456,612 ตารางเมตร

4) พื้นที่สยามสแควร์ บทบาทในการเป็นพื้นที่แสดงนวัตกรรมของจุฬาฯ และพื้นที่นวัตกรรมด้านพาณิชย์กรรมพื้นที่ประมาณ 148,263 ตารางเมตร

5) พื้นที่สยามเซนเตอร์-ศูนย์การค้าพารากอน บทบาทในการเป็นพื้นที่นวัตกรรมเชิงพาณิชย์กรรม มีบริเวณพื้นที่ประมาณ 77,391 ตารางเมตร

6) พื้นที่ราชประสงค์ บทบาทในการเป็นย่านนวัตกรรมต้นแบบที่ใช้ Big data พื้นที่ทั้งในเชิงการจัดการเมืองและพาณิชย์กรรม มีบริเวณพื้นที่ประมาณ 336,563 ตารางเมตร

7) พื้นที่พระรามที่ 1 เป็นย่านนวัตกรรมรองรับนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ บริเวณพื้นที่ประมาณ 236,562 ตารางเมตร

8) พื้นที่สามย่าน Mitrtown บทบาทในการเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัย มีบริเวณพื้นที่ประมาณ 139,168 ตารางเมตร

9) พื้นที่พระรามที่ 4 เป็นพื้นที่นวัตกรรมเพื่อการอยู่อาศัยและทำงาน รวมถึงสำหรับคนอยู่อาศัยในพื้นที่เชื่อมต่อไปยังพื้นที่หัวลำโพง และย่านนวัตกรรมอื่น ๆ บนถนนพระรามที่ 4 มีบริเวณพื้นที่ประมาณ 139,168 ตารางเมตร

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงพื้นที่

1) พัฒนาสวนหลวงและแยกราชประสงค์สร้างย่านปทุมวัน ให้เป็นศูนย์กลางย่านนวัตกรรมของไทย

2) ดึงองค์ความรู้และบุคลากรคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่พาณิชย์กรรมแหล่งงาน เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทั้งคนภายในและนอกย่าน

3) เชื่อมต่อระบบการคมนาคมทุกระบบเข้ากับการเชื่อมต่อ Sky Walked เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับการสัญจรและกระจายการเชื่อมต่อเข้าสู่ทุกพื้นที่ของย่านปทุมวัน

4) ปรับปรุงและพัฒนาทางเชื่อมลอยฟ้าจากสวนหลวง, จุฬาฯ, สยาม และราชประสงค์ เพื่อใช้แลกเปลี่ยนกระบวนการคิดระหว่างการศึกษาและพาณิชย์กรรม

5) ขยายกลุ่มความร่วมมือทางการค้าไม่ใช่แค่มีเฉพาะย่านราชประสงค์ เพิ่มทั้งเรื่องการศึกษา แหล่งงานให้มีการเชื่อมต่อกันอย่างเป็นระบบ

6) ใช้ความหลากหลายของย่านพาณิชย์กรรมบริเวณสยามปรับเป็นจุดการท่องเที่ยว

7) เชื่อมต่อย่านนวัตกรรมปทุมวันทั้งหมดเข้ากับย่านการท่องเที่ยวรัตนโกสินทร์ด้วยพื้นที่ของหัวลำโพงที่จะทำการปรับตัวสถานีเป็นพิพิธภัณฑ์

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงเศรษฐกิจ

1) เพิ่มความเข้มข้นของระบบเศรษฐกิจในแยกราชประสงค์กระตุ้นการลงทุนของนักลงทุน รองรับการลงทุนขยายตัวของตลาดการค้าและการบริการ

2) ใช้บุคลากร และกลุ่มความรู้วิชาชีพของการเรียนรู้

ภายในตัวมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้กับบุคคลภายในและภายนอก

3) เชื่อมโครงการพัฒนาย่านที่อยู่อาศัยหลังสวนเข้ากับพื้นที่ทางนวัตกรรมราชประสงค์ สนับสนุนด้านที่อยู่อาศัยและเชื่อมต่อไปยังเพลินจิตและชิดลม

4) ผลักดันให้ย่านหลังสวนเป็นพื้นที่เริ่มต้นทางเศรษฐกิจของเหล่านักธุรกิจประเภท Startup และมีสตาร์ทอัพที่กำลังศึกษาหรือเพิ่งจบใหม่

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงสังคม

1) ดึงองค์ความรู้และบุคลากรคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่พาณิชย์กรรม

2) เชื่อมโยงองค์กรความร่วมมือทางการค้า เช่น ตั้งแต่แยกเจริญผลที่จะเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวตลอดจนถึงชิดลมที่เป็นพื้นที่ของสำนักงาน

3) ยกกระดับสถาบันการศึกษาให้เป็นศูนย์กลางความเชี่ยวชาญแขนงต่างๆ ให้เป็นย่านที่มีชื่อเสียงด้านการค้าและการบริการ

4) สนับสนุนให้สมาคมผู้ประกอบการวิสาหกิจในย่านราชประสงค์ มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยมีราชประสงค์เป็นศูนย์กลางทางการค้า

คุณลักษณะและศักยภาพเชิงสิ่งแวดล้อม

1) สวนจุฬาฯ 100 ปี ที่เป็นมากกว่าพื้นที่สวนสาธารณะ แต่เป็นพื้นที่เรียนรู้ของกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของย่านสวนหลวงเชื่อมย่านนวัตกรรมในส่วนต่างๆ

2) ให้สวนลุมพินีเป็นพื้นที่สีเขียวใจกลางย่าน พื้นที่โล่งในการส่งเสริมกิจกรรมทางนวัตกรรม ราชประสงค์กับย่านสนับสนุนพระราม 4

3) วางโครงข่ายทางเดินสีเขียวเชื่อมต่อเข้าสู่ย่านสวนหลวง เชื่อมต่อสยาม ราชประสงค์ ด้วยทางเชื่อมลอยฟ้า

4) ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของย่านเป็นพื้นที่ในการฟอกอากาศของเมือง

บทบาทในการพัฒนาพื้นที่โดยสามารถระบุรายละเอียดออกมาเป็นโครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่

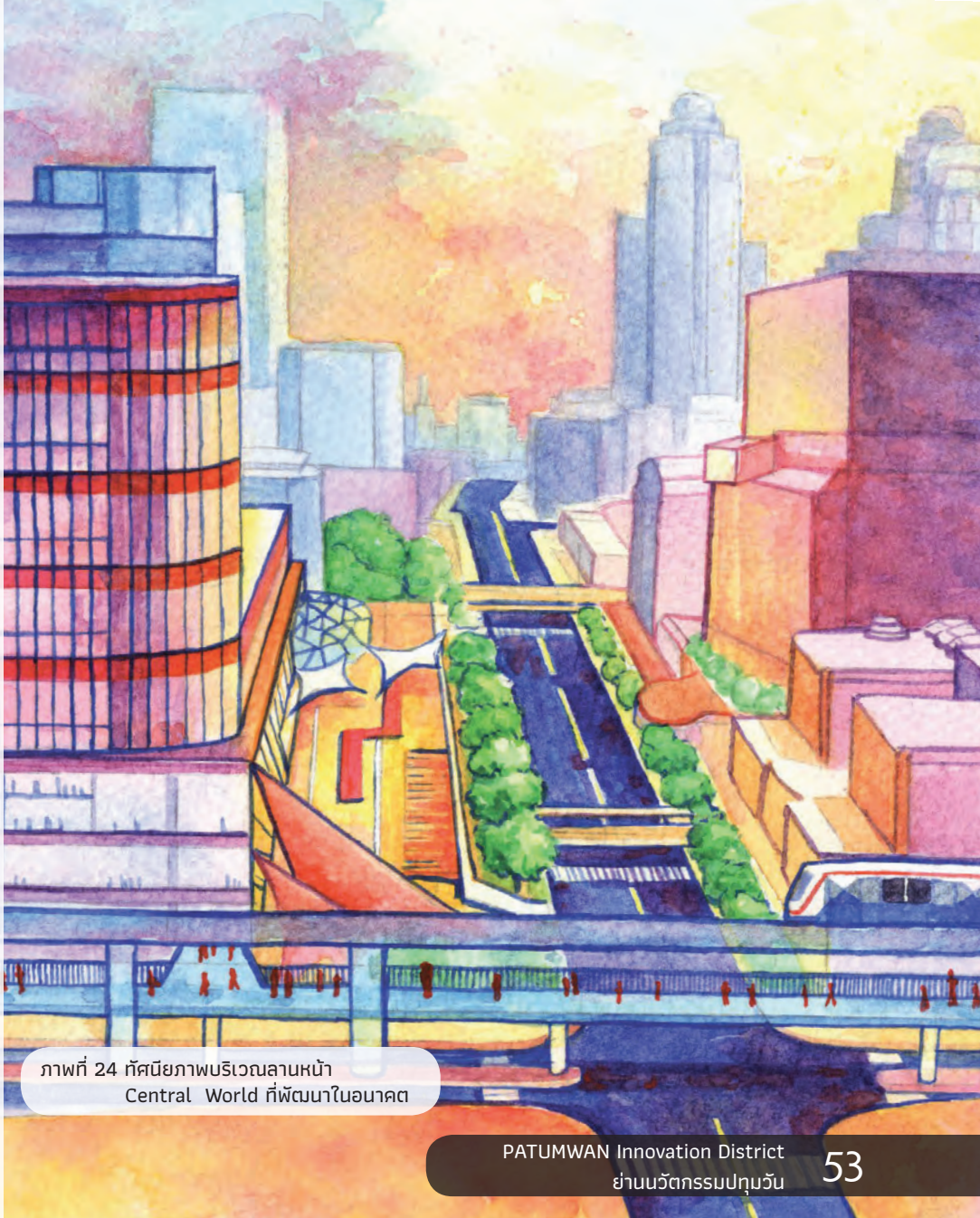
ดั่งภาพที่ 24 แสดงแบบรายละเอียดการใช้งานพื้นที่บริเวณลานด้านหน้าห้างสรรพสินค้า Central World ส่งเสริมเป็นย่านนวัตกรรม ซึ่งสามารถเสนอแนวทางการใช้งานพื้นที่ออกแบบ 4 ส่วนดังนี้

1) พื้นที่ทางนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางด้านความบันเทิง หรือ นิทรรศการ องค์ความรู้ด้านต่าง ๆ Innovation Dome ซึ่งสามารถใช้งานได้ทั้งในพื้นที่ภายในและภายนอกอาคาร

2) พื้นที่ทางนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางด้านการค้า หรือ Commercial Display เป็นเสมือนห้องกระจก ในการจัดแสดงสินค้า สนับสนุนในการค้าและบริการรูปแบบใหม่ โดยการพึ่งพานวัตกรรมและเทคโนโลยีระบบไร้สาย ซื่อขายสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

3) พื้นที่ทางนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางด้านทางการสื่อสาร Internet Outdoor Café เป็นพื้นที่นั่งสำหรับการนั่งเล่นและนั่งทำงาน โดยจัดพื้นที่อำนวยความสะดวกด้านไฟฟ้าและระบบอินเทอร์เน็ต โดยพึ่งพาระบบพลังงานแสงอาทิตย์ เกิดเป็นพื้นที่สนับสนุนทางพาณิชย์กรรม

4) พื้นที่ทางนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการพักผ่อนหย่อนใจ Meeting Space เป็นพื้นที่จัดไว้สำหรับการนั่งพักผ่อนหย่อนใจ และพบปะพูดคุยของคน ที่เข้ามาในย่านราชประสงค์ เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้ทัศนียภาพแสดงการเชื่อมต่อจากภายนอกอาคารเข้าสู่ภายในอาคารด้วยทางเชื่อมลอยฟ้า (Sky Walk) บริเวณแยกราชประสงค์

ภาพที่ 24 ทัศนียภาพบริเวณลานหน้า Central World ที่พัฒนาในอนาคต

VISION AND CONCEPT OF AREA DEVELOPMENT PLANNING

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางแผนพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมปทุมวัน

พื้นที่ย่านสวนหลวง บริเวณพื้นที่ระหว่าง ถนนบรมกิตติทองและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดในการพัฒนาพื้นที่ย่านสวนหลวงจึงมุ่งเน้นให้เกิดสถาบันระดับนานาชาติที่มีบทบาทสำคัญต่อการทำให้ “นวัตกรรมการออกแบบเพื่อสังคม” ถูกพัฒนาและได้รับการยอมรับ มีการใช้งานอย่างกว้างขวาง ในทุกภาคส่วนของสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน (INCLUSIVE & SUSTAINABLE) ในทุกระดับโดยมีเป้าหมายในการให้บริการด้านนวัตกรรมการออกแบบเพื่อสังคมอย่างมืออาชีพ โดยเน้นการทำงาน ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะและเครือข่ายหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน (Shared Vision & Mission-based) ตั้งอยู่บนฐานวิชาการให้บริการในทุกมิติ และหลากหลายระดับ ทั้งในระดับผลิตภัณฑ์ อาคารสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การวางแผน วางแผน และนโยบายสาธารณะ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายสำหรับผู้เข้ามาใช้งานพื้นที่ (POTENTIAL CUSTOMERS) กลุ่มนิสิต บุคลากร และ หน่วยงานในสังกัดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เครือข่ายวิชาชีพ ผู้ประกอบการสังคม และ ประชาชนผู้สนใจทั่วไป เครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม (NPO/ NGO/ SOCIAL ENTERPRISE) หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. และ เทศบาล) องค์กร ภาคเอกชน (โดยเฉพาะใน ส่วนงาน CSR/ SOCIAL ENTERPRISE) เป็นต้น สำหรับผลงานเชิงนวัตกรรมที่สามารถเกิดขึ้นในพื้นที่ตามโครงการพัฒนาเดิม ประกอบด้วย

1) DESIGN INNOVATION KNOWLEDGE

-คลังข้อมูลความรู้ ฐานข้อมูลสาธารณะ และ กิจกรรมทางวิชาการ ด้าน Design Innovation

2) DESIGN INNOVATION SERVICE

- บริการให้คำปรึกษาด้านการออกแบบสินค้าเพื่อสังคม

สำหรับองค์กรชุมชน และ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส (Social Design Product)

- บริการให้คำปรึกษาด้านการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Inclusive Design Service) สำหรับกลุ่มผู้พิการและผู้สูงอายุ

-บริการให้คำปรึกษาด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Built Environment Design Service) สำหรับอาคารและพื้นที่สาธารณะ

3) DESIGN INNOVATION POLICY

- บริการให้คำปรึกษาและออกแบบระบบบริการสาธารณะ (Public Service Design)

-บริการให้คำปรึกษาและจัดกระบวนการออกแบบนโยบายสาธารณะ (Policy Design Lab)

พื้นที่ย่านราชประสงค์

บริเวณพื้นที่สี่แยกราชประสงค์ประกอบด้วย ศูนย์การค้าและพื้นที่พาณิชยกรรมมากมาย โดยในปัจจุบัน มีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจากการร่วมมือกันของเครือข่ายประชาสังคม และเอกชนในพื้นที่ (สมาคมผู้ประกอบการวิสาหกิจในย่านราชประสงค์ RSTA) ซึ่งมีโครงการพัฒนาทางเดินลอยฟ้า Ratchaprasong - Walk [R-Walk] ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ (Economic Assets) ที่สำคัญในพื้นที่ มีการเสนอการพัฒนาร่วมกัน นอกจากนี้สินทรัพย์เครือข่าย (Networking Assets) ของพื้นที่นั้น ภาคเอกชนได้มีการดำเนินการไปแล้วแต่ต้องประสานกับมหาวิทยาลัยให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในอนาคต โดยรายละเอียดในการเป็น ย่านนวัตกรรม และย่านพาณิชยกรรมรูปแบบใหม่ คือ การมีพื้นที่สำหรับเปิดตัวสินค้า และทดลองสินค้า ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่เดิมซึ่งเน้นไปที่พื้นที่สำหรับขายสินค้าให้กลายเป็นพื้นที่สำหรับทดลอง และจัดแสดงสินค้า

เป้าหมายในการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน

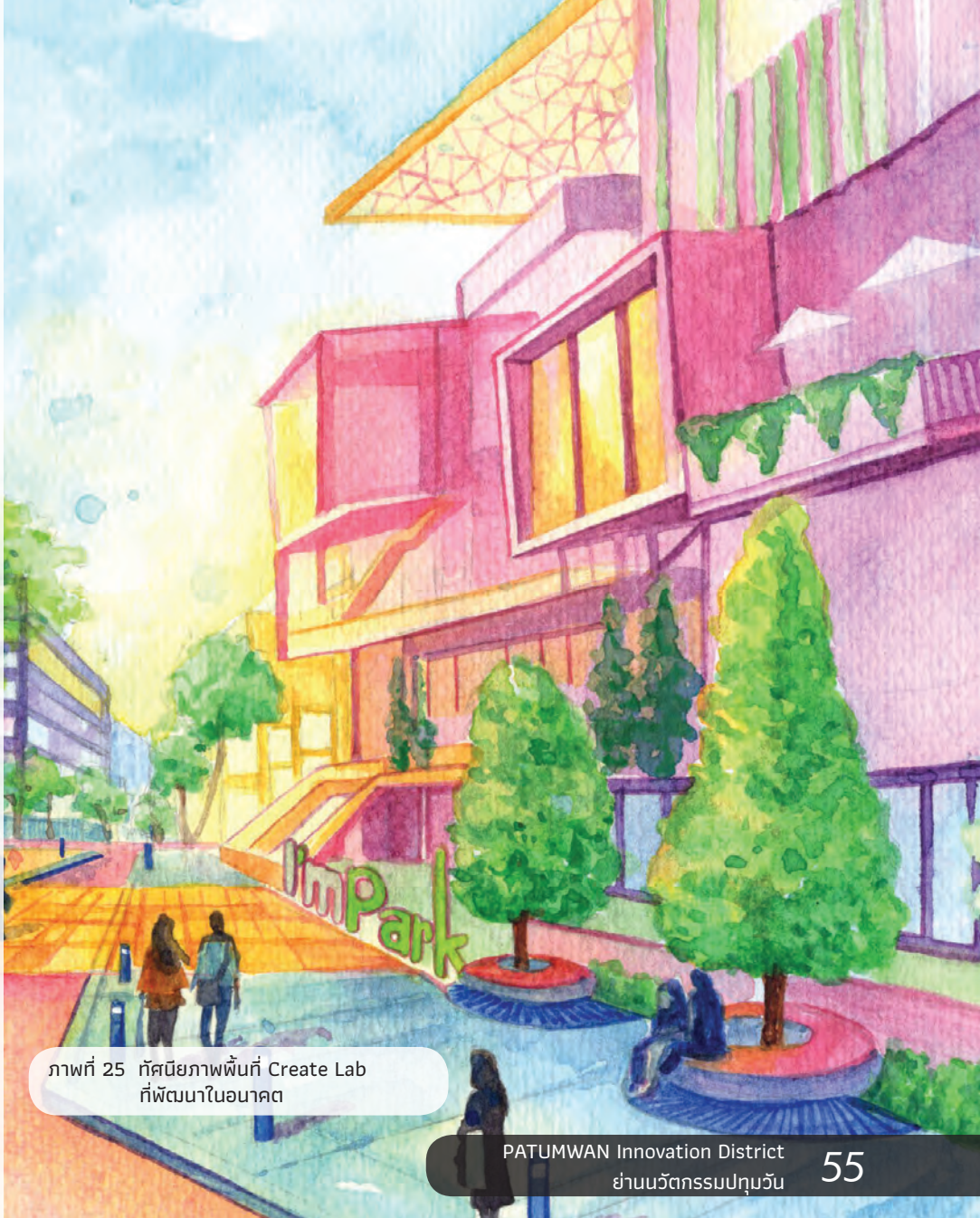
1) การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม (Open-Innovation Ecosystem) ที่สนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ เช่น ธุรกิจเริ่มต้นของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตั้งแต่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด และช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2) การพัฒนานโยบายเชิงนวัตกรรม (platform for innovation system) ที่เชื่อมโยงผู้ประกอบการทางด้านการค้า (สมาคมผู้ประกอบการวิสาหกิจในย่านราชประสงค์ RSTA) และ ผู้ผลิตผลงานสร้างสรรค์ ประเภทอุตสาหกรรมศิลปะและการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Art & Craft) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนานวัตกรรม การออกแบบเพื่อสังคมของหน่วยการศึกษาภายในพื้นที่ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ทั้งนี้ยังเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายทางสังคมเข้าด้วยกันของผู้ที่มีประสบการณ์ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของพื้นที่ทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกี่ยย่านนวัตกรรมปทุมวันต่อไป

3) การกำหนดทิศทางพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาพื้นที่และแผนการพัฒนาพื้นที่อื่นๆ ในย่านปทุมวันที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเป็นย่านนวัตกรรม เช่น การพัฒนา Education and Continuous Learning Center ในพื้นที่บริเวณสวนหลวงตามผังแม่บทพัฒนาพื้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การพัฒนาศูนย์พยานวัตกรรม การออกแบบเพื่อสังคมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนพัฒนาโครงการ Ratchaprasong Walk หรือ R Walk (เดิมชื่อ “Bangkok Skyline”) ของสมาคมผู้ประกอบการวิสาหกิจในย่านราชประสงค์ (RSTA)

ในปัจจุบันและอนาคต ย่านปทุมวันยังคงเป็นย่านสำคัญทางการค้า การเดินทางและการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และที่ตั้งของย่านอยู่ในพื้นที่ใจกลางเมืองติดกับศูนย์กลางธุรกิจ (Central Business District) และพื้นที่ธุรกิจสร้างสรรค์ (Creative District) บทบาทนี้ นำไปสู่วิสัยทัศน์ในการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวันในการเป็นพื้นที่ศูนย์กลางการพัฒนานวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่เดิมทั้งพื้นที่พาณิชย์กรรมและสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของย่านปทุมวัน โดยสนับสนุนให้เกิดธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงสนับสนุนผู้ประกอบการและผู้ผลิตผลงานเชิงนวัตกรรมสร้างสรรค์ ภายใต้วิสัยทัศน์ที่มีชื่อว่า “Central Innovation District”

ทั้งนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ริเริ่มจัดตั้งโครงการ “พื้นที่ทดลองและบ่มเพาะนวัตกรรม หรือ Create LAB” **ดังภาพที่ 25** โดยบทบาทที่สำคัญ คือเป็นหน่วยงานที่รองรับความต้องการ และเพิ่มศักยภาพในการริเริ่มสร้างนวัตกรรมในระดับนานาชาติ รวมถึงการสนับสนุนและผลักดันให้เกิด “ระบบนิเวศนวัตกรรมแบบครบวงจร (Innovation Ecosystem)” ส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการใช้งานพื้นที่แบบยืดหยุ่น (Flexible Space) เพื่อให้สอดคล้องต่อกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้งานที่หลากหลายในอนาคต ของย่านนวัตกรรมปทุมวัน

ภาพที่ 25 ทัศนียภาพพื้นที่ Create Lab ที่พัฒนาในอนาคต

ROLE OF DEVELOPMENT OF INNOVATION DISTRICT

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน

แผนการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน

1) Big Data

ในยุคปัจจุบันที่โลกถูกขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ผู้คนพึ่งพิงข้อมูลในการตัดสินใจต่าง ๆ กระบวนการคิดของคนทั่วไปหรือแม้แต่องค์กรต่าง ๆ ในทุกวันนี้ส่วนใหญ่อยู่บนฐานของการรวบรวมข้อมูล ประมวลผล เพื่อประกอบการตัดสินใจทำอะไรบางอย่าง แต่ด้วยความที่ข้อมูลในปัจจุบันมีอยู่มากมายและกระจุกกระจาย คำถามสำคัญ คือ เราจะเข้าถึงข้อมูลมหาศาลเหล่านั้น และใช้ข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไร จากคำถามดังกล่าวจึงทำให้คนหันมาสนใจสิ่งที่เรียกว่า Big data กันมากขึ้นจนกลายเป็นกระแสสังคมในปัจจุบัน

2) Smart Districts

ย่านอัจฉริยะ (Smart districts) ย่านนี้จะขับเคลื่อนโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบการสื่อสารบนโครงข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นย่านที่มีขอบเขตของพื้นที่และประชากรที่คาดเคลื่อนจากพื้นที่ย่านในโลกแห่งความเป็นจริง พัฒนาความเป็นทันสมัยในการการค้าและพาณิชย์กรรม เกิดเป็นความสะดวกสบายในการการค้าใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศให้เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ค้าและผู้ซื้อ และระหว่างผู้ค้าด้วยกันเอง

3) การร่วมกลุ่มความร่วมมือทางการค้า

บริเวณย่านราชประสงค์มีจำนวนพื้นที่พาณิชย์กรรมเป็นจำนวนมาก เกิดการร่วมมือกันเป็นองค์กร สมาคมผู้ประกอบการวิสาหกิจใน ย่านราชประสงค์ (RSTA) เพื่อการสนับสนุนความเป็นย่านการค้าที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการเป็นย่านพาณิชย์กรรมและพื้นที่สำนักงานเพื่อตอบโจทย์การใช้ชีวิตได้อย่างครบครัน จะช่วยเข้ามาเติมเต็มทัศนียภาพของย่านราชประสงค์-ย่านราชดำริ และที่แห่งนี้จะเป็นแลนด์มาร์คแห่งใหม่ ที่พร้อมสร้างสีสันและเติมเต็มความสมบูรณ์แบบให้คนกรุงเทพมหานคร และเพื่อเป็นความภาคภูมิใจให้กับคนไทยในรุ่นนี้และรุ่นต่อ ๆ ไป

4) ground zero

คือการใช้งานพื้นที่ในอาคารส่วนใหญ่ บนชั้นลอยหรือชั้น 2 อันเนื่องมาจากอุปสรรคบนระดับพื้นที่ไม่เอื้อต่อการใช้งาน ซึ่งพบว่าบริเวณย่านราชประสงค์ มีพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ภายในอาคารและสามารถเข้าถึงโดยจากชั้น 2 ด้วยทางเดินลอยฟ้า เกิดเป็นระบบโครงข่ายการเชื่อมต่อภายในอาคารอย่างเป็นระบบ สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนผ่านของการค้าและบริการ ด้วยนวัตกรรมบนทางเชื่อมเกิดเป็น ระเบียงทางเศรษฐกิจ

การค้าและบริการ เชื่อมต่อเข้ากับการค้าโดยรอบ ไม่ว่าจะเป็น ย่านสยามสแควร์ เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ย่านประตูน้ำ เป็นศูนย์กลางการค้าส่งเสื้อผ้าและแฟชั่น และย่านชิดลม เป็นพื้นที่สนับสนุนทางธุรกิจ

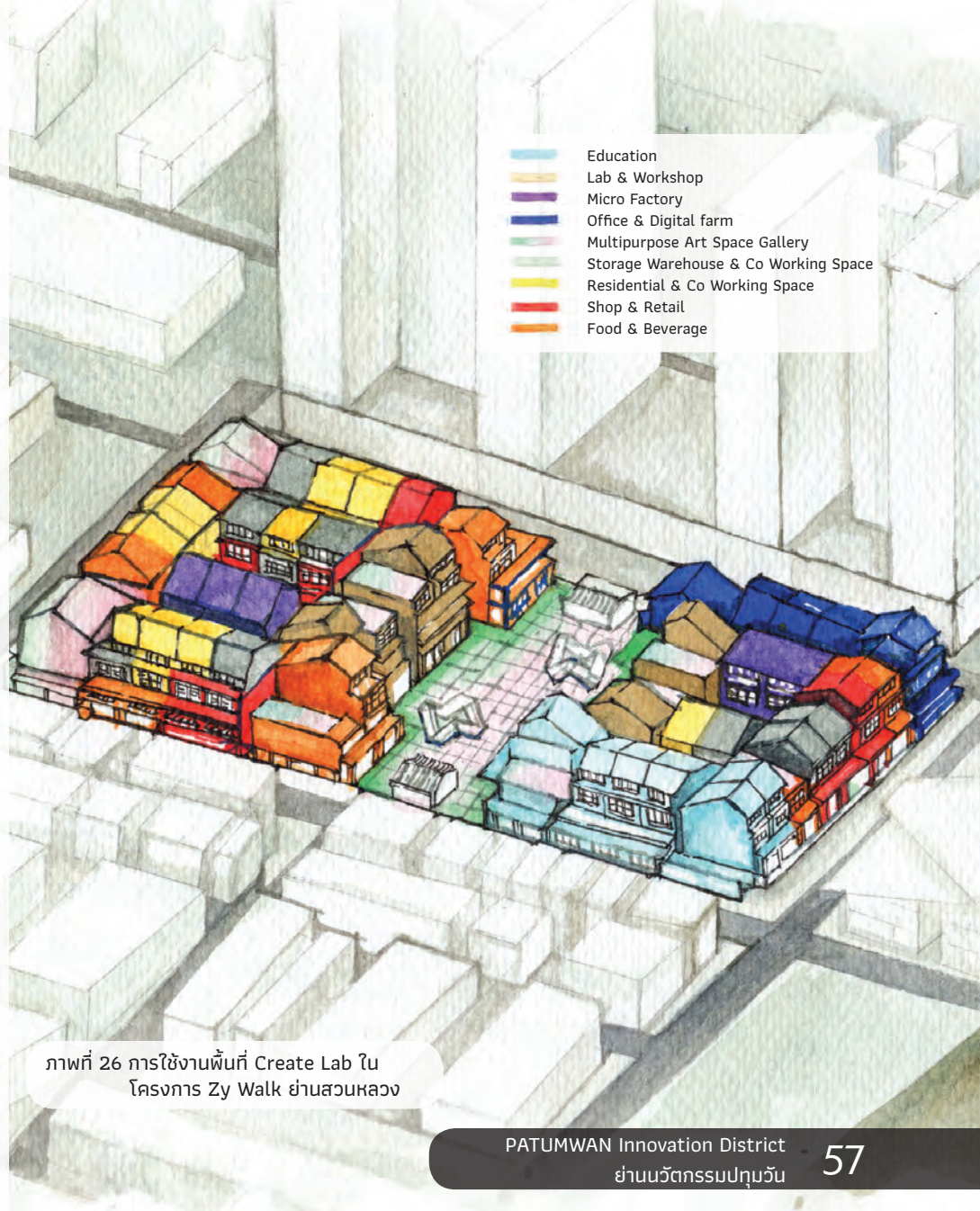
โครงการพัฒนา Quick Win

การพัฒนาพื้นที่ Quick Win ย่านปทุมวันเน้นการเชื่อมโยงด้วยแกนทางเดินเท้าหลักตามแนวถนนพระราม 1 และพื้นที่มหาวิทยาลัย แนวทางเดินรองและแนวทางเดินย่อย เชื่อมต่อด้านในพื้นที่จากแนวทางเดินหลัก เพื่อเชื่อมโยงกลุ่มสินทรัพย์นวัตกรรมด้านศิลปะในพื้นที่เพื่อส่งเสริมพื้นที่นวัตกรรมด้านศิลปะและการออกแบบ จากแกนทางเดินหลักทั้งระดับลอยฟ้าตามแนวถนนพระรามที่ 1 และถนนพญาไท ผ่านพื้นที่พาณิชย์กรรมหลักของย่าน ได้แก่ สยามพารากอน เซ็นทรัลเวิร์ล และอมรินทร์พลาซ่าเชื่อมโยงพื้นที่หลักสองพื้นที่ และทางเดินระดับดินเป็นเส้นทางเดินรองและย่อยเพื่อเพิ่มการเชื่อมโยงไปยังพื้นที่พาณิชย์กรรมของพื้นที่มหาวิทยาลัยและพื้นที่อื่น ๆ ในย่านโดยรอบ

ดงภาพที่ 24

โครงการพัฒนา Quick Win

เป็นการปรับปรุงพื้นที่เดิมและเพิ่มรูปแบบการใช้งานในกลุ่มอาคารและพื้นที่โล่งว่างเดิมที่มีศักยภาพรวมถึงเพิ่มคุณภาพในการเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มสินทรัพย์ทางนวัตกรรมภายในพื้นที่ โดยการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการใช้งานพื้นที่ที่ต่างกันและศักยภาพในการพัฒนาภายในย่านนวัตกรรมปทุมวัน พบว่าพื้นที่พาณิชย์กรรมย่านราชประสงค์ โครงการ Create Lab บริเวณพื้นที่พาณิชย์กรรมส่งเสริมการศึกษาย่านสวนหลวง และพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นตัวกระตุ้นการเกิดย่านนวัตกรรม และเชื่อมโยงกับพื้นที่ที่มีการใช้งานที่ต่างกันภายในย่าน มีโครงการหลักคือพื้นที่พาณิชย์กรรมย่านราชประสงค์และโครงการ Create Lab ที่มีการใช้งานจากกลุ่มผู้ใช้งานที่หลากหลายและเข้มข้นมากที่สุด **ดังภาพที่ 26**

ภาพที่ 26 การใช้งานพื้นที่ Create Lab ในโครงการ Zy Walk ย่านสวนหลวง

วิสัยทัศน์ [Vision] ศูนย์นวัตกรรม [Center of Innovation]

สรุปศักยภาพและปัญหา

เชิงกายภาพ

ศูนย์กลางของเมือง ที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยระบบรางทั้งลอยฟ้าและใต้ดิน

เชิงเศรษฐกิจ

พื้นที่ศูนย์กลางทางการศึกษา เศรษฐกิจและคมนาคม

เชิงสังคม

พื้นที่ศูนย์กลางทางการศึกษา และวัฒนธรรมเมือง

เชิงสิ่งแวดล้อม

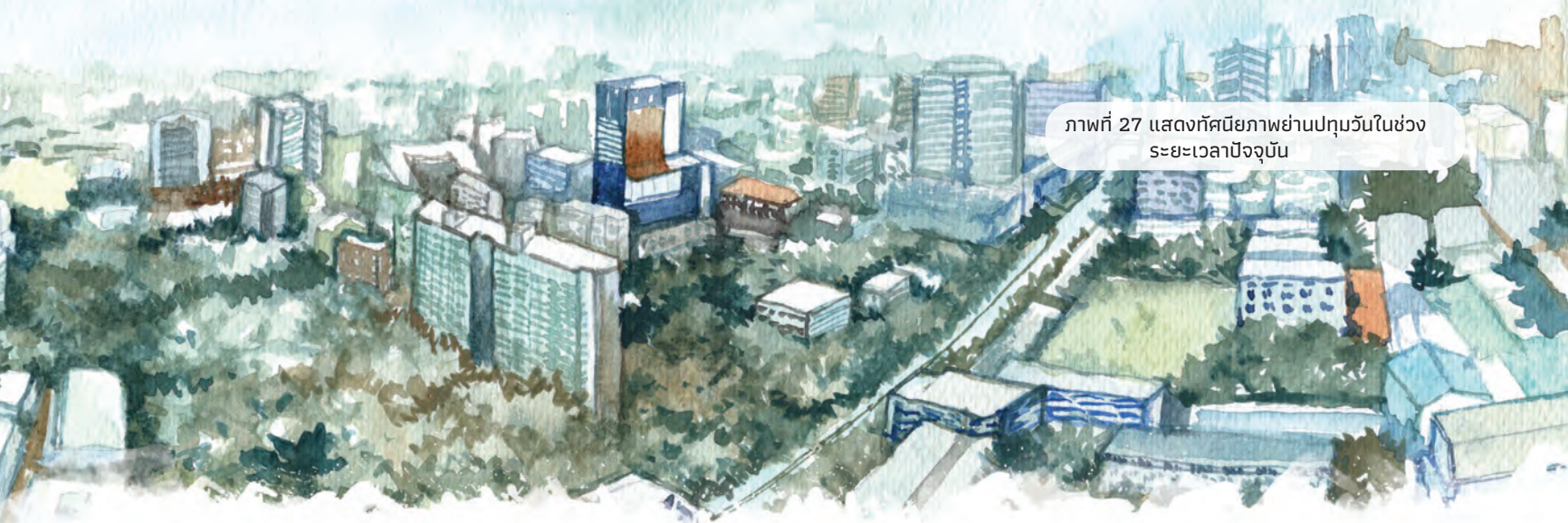
พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของพื้นที่สีเขียวมากที่สุดในกรุงเทพ

นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง

สังคมผู้สูงอายุที่จะส่งผลต่อความต้องการบริการทางการแพทย์

โครงการริเริ่มที่ส่งผลสำเร็จเร็ว

Siam Square เป็นที่พบบนของ Innovator, Industrial Designers, & Venture Capital (TCDC เข้ามาตั้ง)

ภาพที่ 27 แสดงทัศนียภาพย่านปทุมวันในช่วง
ระยะเวลาปัจจุบัน

Innovation Assets

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets
ศักยภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1) เป็นจุดบรรจบของถนนสายเศรษฐกิจที่มีบทบาทหลักของกรุงเทพฯ ตอนใต้ คือ ถนนพระราม 4 กับถนนสุขุมวิท 2) มีการกระจุกตัวของแหล่งพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาของเมือง 3) มีความพร้อมของระบบคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะระบบขนส่งสาธารณะ 4) มีความหลากหลายของกิจกรรมเชิงพื้นที่ อันเนื่องมาจากรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลาย 	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีกลุ่มผู้ประกอบการที่หลากหลาย และมีความพร้อมในการพัฒนานวัตกรรม 2) มีกลุ่มแรงงานที่มีความรู้ และมีความพร้อมในการพัฒนา 3) เป็นพื้นที่ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงมาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนา 4) มีพื้นที่พาณิชย์กรรมสำคัญ ทั้งในระดับย่าน ระดับเมือง รวมถึงระดับภาคและภูมิภาค 	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีการระจุกตัวของกลุ่มผู้มีทักษะ และความรู้เฉพาะทาง อันเนื่องมาจากการกระจุกตัวของสถาบันทางด้านการศึกษา 2) มีกลุ่มเครือข่ายพาณิชย์กรรมและการค้าที่มีความเข้มแข็ง และเป็นกลุ่มก้อน 3) กลุ่มเครือข่าย Co - Working Space ในพื้นที่มีความพร้อม และความสนใจในการพัฒนาเชิงนวัตกรรม
โอกาส	<ol style="list-style-type: none"> 1) ทำเลที่ตั้งมีศักยภาพในการพัฒนา และการเติบโตของนวัตกรรม โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา และการค้า 2) มีศักยภาพทางด้านการศึกษาเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิทรรศการ สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3) มีแผน นโยบาย การพัฒนาเชิงโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการเติบโตของพื้นที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีกลุ่มนักลงทุน/นักธุรกิจที่หลากหลาย โดยเฉพาะนักลงทุนทางด้านอสังหาริมทรัพย์ 2) มีการกระจุกตัวของแหล่งงาน ทำให้เกิดการหมุนเวียนของแรงงาน และเกิดการจ้างงานตลอดเวลา 3) มีเม็ดเงิน และมูลค่าทางเศรษฐกิจในย่านมหาศาล 	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีกลุ่มนวัตกรรมรุ่นใหม่ และกลุ่ม Co - Working Space ในพื้นที่ 2) มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมต่อถึงกันอย่างเป็นระบบ สามารถดึงดูดกลุ่มคนจากภายนอกให้เข้ามามีกิจกรรมในพื้นที่

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมปทุมวันระยะสั้น (5 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> โครงการศูนย์นวัตกรรมของจุฬาลงกรณ์ในสยามสแควร์ โครงการพัฒนาทางเดินและภูมิทัศน์เชื่อมต่อภายในจุฬาลงกรณ์กับโครงการ Skywalk เชื่อมต่อแยกปทุมวันถึงแยกราชประสงค์ 	<ol style="list-style-type: none"> หลักสูตร International Graduate Program in Design and Innovation Management และ Creative Lab ส่งเสริม Art & Craft และธุรกิจ SME ส่งเสริมการพัฒนา Cluster นวัตกรรม ภายในย่าน เช่น พื้นที่พณิชยกรรมของบริเวณบรัสส์ท่าทอง และ Innovation Sub-District ที่ One Bangkok และราชประสงค์ 	โครงการ Speed Dating ของบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐและเอกชนภายนอก สร้างเครือข่ายนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> Samyan MitrTown หมอน 33 สวนจุฬา 100 ปี รถไฟฟ้าลอยฟ้า (เส้นทางให้ประโยชน์กับชุมชนบนบัสที่ติดด้วย ไม้ใช้แค่จุฬา) ทิศเหนือของ ถ.พระราม 1 เป็นที่อยู่อาศัย Gallery โรงแรม และกิจกรรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว More Internationalized

ภาพที่ 28 แสดงทัศนียภาพย่านปทุมวันในช่วงระยะเวลา 5 ปี

หัวข้อหลัก

ศักยภาพและปัญหาในการพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นย่านนวัตกรรม

Physical Assets

- 1) ย่านนวัตกรรมที่อยู่ในศูนย์กลางเมือง ศูนย์กลางการศึกษา การค้า และคมนาคม
- 2) โครงการ Skywalk เชื่อมต่อแยกปทุมวันถึงแยกราชประสงค์
- 3) พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของพื้นที่สีเขียวมากที่สุดในกรุงเทพ
- 4) เริ่มต้นโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ เช่น สามย่านมิตรทาวน์ หมอน33 One Bangkok

Economic Assets

- 1) ศูนย์กลางเมือง ศูนย์กลางทางการศึกษา การค้า และคมนาคม
- 2) การพัฒนาธุรกิจของสำนักทรัพย์สินและโครงการ Smart City ของจุฬาลงกรณ์
- 3) ภาคีชาวอกแบบอุตสาหกรรมที่สามารถช่วยพัฒนานวัตกรรมสู่พาณิชย์
- 4) ทรัพย์สินกรรมบุษย์ของจุฬาลงกรณ์ที่มีคุณภาพ

Networking Assets

การสร้างความร่วมมือของบุคคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับมหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)

- 6) ถ.พระราม 1 More Walking Friendly
- 7) ฝั่งตะวันตกของ ถ.ussกีดตอง เป็นการใช้ประโยชน์ของอาคารปรับเป็น Warehouse ของ Startup
- 8) พื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นบน ซอยจุฬา 5 ที่กลายเป็นถนนหลักอีกเส้นของจุฬาฝั่งตะวันตก
- 9) เพิ่มบทบาทของ Siam Square ในการพบกันของ Innovator, Industrial Designers, & Venture Capital [TCDC เข้ามาตั้ง]
- 10) โครงการ Chula Smart City

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมปทุมวันระยะกลาง (10ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการ Smart City ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บางส่วนแล้วเสร็จ มีพื้นที่พัฒนาธุรกิจและนวัตกรรมเพิ่มขึ้น 2) โครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ เช่น สามย่านมิตรทาวน์ หนองจอก 33 One Bangkok เสร็จสมบูรณ์ ทำให้ย่านปทุมวัน เป็นพื้นที่ Smart City ขนาดใหญ่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบธุรกิจภายในย่านเปลี่ยนจากค้าปลีกเป็นพื้นที่จัดแสดงสินค้าและนวัตกรรม 2) สนับสนุนพื้นที่ Innovation Sub-District ที่ One Bangkok และราชประสงค์ 	โครงการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการพัฒนาของนวัตกรรมของบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐและเอกชนภายนอก	<ol style="list-style-type: none"> 1) สยามสแควร์เป็นพื้นที่ Showcase of Innovation มี FAR เพิ่มขึ้น 2) พื้นที่ริม ถ. พระราม 4 ฝั่งทิศใต้ เริ่มเป็น High Rise Mixed Use 3) ถ.พระราม 4 และบรรทัดทอง More Walking Friendly

ที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงและ SME

แสดงโซนนวัตกรรม

พื้นที่ผสมผสาน

ภาพที่ 29 แสดงทัศนียภาพย่านปทุมวันในช่วงระยะเวลา 10 ปี

หัวข้อหลัก

ศักยภาพ และปัญหา ในการ พัฒนา พื้นที่สู่การ เป็นย่าน นวัตกรรม

Physical Assets

- 1) โครงการ Smart City ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบางส่วน แล้วเสร็จ
- 2) โครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ขนาดใหญ่เสร็จสมบูรณ์
- 3) ระบบขนส่งมวลชนระบบรางใน กรุงเทพมหานครครอบคลุมพื้นที่ บริการมากขึ้น

Economic Assets

- 1) ศูนย์กลางเมือง ศูนย์กลางการศึกษา การค้า คมนาคม และนวัตกรรม
- 2) ประชากรในย่านเพิ่มขึ้น เนื่องจาก โครงการอสังหาริมทรัพย์ที่มีมากขึ้น
- 3) รูปแบบธุรกิจภายในย่านเปลี่ยนจาก ค่าปลักเป็นพื้นที่จัดแสดง

Networking Assets

โครงการสร้างความเข้มแข็งของ นวัตกรรมภายในจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยในระดับมหาวิทยาลัย คณะ ภาควิชา และหน่วยงานทั้ง ภาครัฐและเอกชนภายนอก

กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)

- 1) พื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นบนตาม โครงการ Chula Smart City
- 2) ฝั่งตะวันตกของ ถ.อุสสทัดทอง เป็นการใช้ประโยชน์ของอาคาร ปรับเป็น Affordable housing & SME เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของ Chula Smart City

Mixed use complex

Mixed use complex

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมปทุมวันระยะยาว (20 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนา ย่านนวัตกรรมปทุมวัน

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	โครงการ Smart City ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสริมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่กลุ่มอาคารประหยัดพลังงานที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ	1) มาตรการส่งเสริมการจ้างงานด้านนวัตกรรมและไมใช่นวัตกรรมในย่านเพิ่มขึ้น 2) สนับสนุนพื้นที่ Innovation Commune บริเวณอุเทนถวาย	โครงการสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของของเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมของบุคลากรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐและเอกชนภายนอก	1) พื้นที่อุเทนถวายเป็น Innovation Commune 2) พื้นที่ริมถนนฝั่งตะวันตกของ ถนนบรมราชตัดอง และพื้นที่ถนนพระราม 4 ฝั่งทิศใต้เป็น High Rise Mixed Use

ภาพที่ 30 แสดงทัศนียภาพย่านปทุมวันในช่วง
ระยะเวลา 20 ปี

Innovation Commune

หัวข้อหลัก

**ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม**

Physical Assets

- 1) โครงการ Smart City ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสร็จสมบูรณ์
- 2) การพัฒนาตามแผนของกรุงเทพมหานคร
- 3) ระบบขนส่งมวลชนระบบรางในกรุงเทพมหานครครอบคลุมพื้นที่บริการมากขึ้น ความต้องการในการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลน้อยลง

Economic Assets

- 1) ศูนย์กลางเมือง ศูนย์กลางการศึกษา การค้า คมนาคม และนวัตกรรม
- 2) การจ้างงานด้านนวัตกรรมและไม่ใช่นวัตกรรมในย่านเพิ่มขึ้น
- 3) กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น
- 4) น้ำที่ดินในกรรมสิทธิ์ของจุฬามาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

Networking Assets

โครงสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับย่านนวัตกรรมปทุมวัน

กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)

- 1) พื้นที่อุเทนถวายเป็น Innovation Commune
- 2) พื้นที่ริมถนนฝั่งตะวันตกของถนนพระราม4 ฝั่งทิศใต้เป็น High Rise Mixed Use

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน
โดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

"Community-Based Innovation"

การผสมผสานที่อยู่อาศัยกับพื้นที่ทำงาน
พื้นที่เอื้อให้เกิดการพบปะ

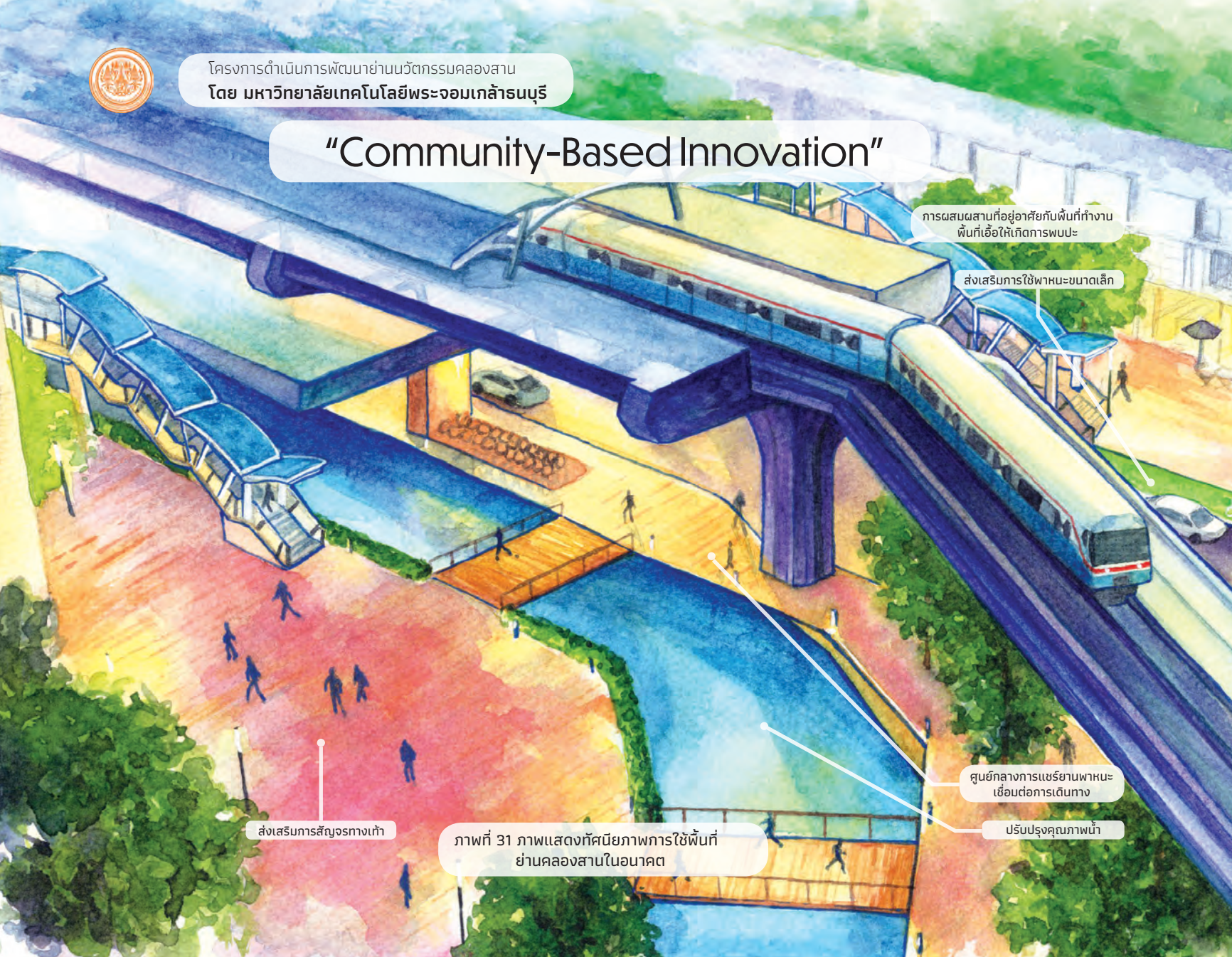
ส่งเสริมการใช้พาหนะขนาดเล็ก

ส่งเสริมการสัญจรทางเท้า

ภาพที่ 31 ภาพแสดงทัศนียภาพการใช้พื้นที่
ย่านคลองสานในอนาคต

ศูนย์กลางการแชร์ยานพาหนะ
เชื่อมต่อการเดินทาง

ปรับปรุงคุณภาพน้ำ

KHLONGSAN

Innovation District

ย่านนวัตกรรมคลองสาน

แนวทางการพัฒนาย่านนวัตกรรม

จากผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน จะพบจุดเด่นในการพัฒนาเป็นย่านนวัตกรรม **ดังภาพที่ 31** คือ

- 1) การเป็นย่านที่มีปัจจัยทางด้านกายภาพ โดยเฉพาะด้านคมนาคมที่คล่องตัว โดยมีทั้งการคมนาคมทางบก เช่น ถนนสายสำคัญ การมีรถไฟฟ้า และเป็นพื้นที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีท่าเรือเพื่อการคมนาคมและขนส่งหลายแห่ง
- 2) การเป็นย่านที่มีวัฒนธรรมมีประวัติยาวนาน เป็นทั้งแหล่งชุมชน และพื้นที่เศรษฐกิจดั้งเดิม เป็นย่านที่เจียบสงบ
- 3) การเป็นย่านที่เป็นศูนย์กลางของฝั่งธนบุรี เชื่อมต่อกับพื้นที่เศรษฐกิจใจกลางเมือง

โอกาสในการพัฒนาย่านนวัตกรรม

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ให้ความเห็นในโอกาสของการพัฒนาเป็นย่านนวัตกรรมคลองสานในพื้นที่ โดยทางทีมวิจัยเลือกประเด็นที่สอดคล้องกับจุดเด่นของพื้นที่เป็นสำคัญ

- 1) เนื่องจากความเหมาะสมทางด้านกายภาพ ดังนั้นหากมีความต้องการปรับปรุงพื้นที่คลองสานเป็นย่านนวัตกรรม อาจจำเป็นต้องมีการสร้างจุดเด่นในการพัฒนา หรือสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับชุมชน
- 2) ความมีชื่อเสียงของพื้นที่ และสภาวะเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพไม่สูงมากนัก อาจมีโอกาสในการพัฒนาที่เหมาะสม ประกอบกับความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจใจกลางของประเทศ พื้นที่ของคลองสานจึงมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นย่านนวัตกรรมค่อนข้างมาก

ขอบเขตการศึกษาของย่านคลองสาน

อยู่ในกลุ่มเขตกรุงธนบุรี ซึ่งถือเป็นเขตอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมทางฝั่งธนบุรี ตั้งอยู่บริเวณตะวันออกสุดของฝั่งธนบุรี ริมน้ำเจ้าพระยาทางด้านทิศตะวันตก พื้นที่ประมาณ 6.87 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่การปกครองต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตพระนครและเขตสัมพันธวงศ์ มีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขต
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตบางรักและเขตสาทร มีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขต
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตบางคอแหลม มีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขตเช่นกัน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตธนบุรี มีคลองบางไส้ไก่ ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน และถนนประชาธิปไตย

ANALYSIS OF SPECIFIC POTENTIAL FEATURES

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมคลองสาน

ศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมคลองสาน

1) ศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่ม Biotechnology ในพื้นที่คลองสาน

ผู้ประกอบการกลุ่ม Biotechnology พบว่า ในพื้นที่เขตคลองสานมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทนี้ค่อนข้างมาก มีผู้ประกอบการตามโซ่อุปทานครบทุกช่วง มีผู้นำผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมหลายราย และเมื่อพิจารณาความเข้มแข็งของธุรกิจด้วยจุดตะเข็บ พบว่า แม้ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก มีสินทรัพย์ไม่สูงมาก แต่กลับมีผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็งจำนวนหนึ่ง ความสามารถสร้างรายได้ในกลุ่มผู้ประกอบการมีความน่าสนใจ

2) ศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่ม Electronic ในพื้นที่คลองสาน

ผู้ประกอบการกลุ่ม Electronic พบว่า ในพื้นที่เขตคลองสานมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทนี้จำนวนไม่มาก แม้จะมีผู้ประกอบการตามโซ่อุปทานครบทุกช่วง แต่ผู้ประกอบการช่วงกลางน้ำค่อนข้างน้อย มีผู้นำผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมน้อยราย และเมื่อพิจารณาความเข้มแข็งของธุรกิจด้วยจุดตะเข็บ พบว่า แม้ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก มีสินทรัพย์ไม่สูงมาก ความสามารถสร้างรายได้ของผู้ประกอบการบางรายมีความน่าสนใจ

3) ศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่ม Network ในพื้นที่คลองสาน

ผู้ประกอบการกลุ่ม Network พบว่า ในพื้นที่เขตคลองสานมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทนี้จำนวนมาก แม้จะมีผู้ประกอบการตามโซ่อุปทานครบทุกช่วง แต่ผู้ประกอบการช่วงกลางน้ำค่อนข้างน้อย มีผู้นำผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมน้อยราย และเมื่อพิจารณาความเข้มแข็งของธุรกิจด้วยจุดตะเข็บ พบว่า แม้ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก มีสินทรัพย์ไม่สูงมาก ส่วนมากเป็นกลุ่มผู้ประกอบการขายส่ง ความสามารถสร้างรายได้ของผู้ประกอบการค่อนข้างน้อยส่งผลให้เกิดการขาดทุนในผู้ประกอบการบางกลุ่ม

4) ศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่ม Software ในพื้นที่คลองสาน

ผู้ประกอบการกลุ่ม Software พบว่า ในพื้นที่เขตคลองสานมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทนี้ค่อนข้างมาก มีผู้ประกอบการตามโซ่อุปทานครบทุกช่วง มีผู้นำผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมหลายราย และเมื่อพิจารณาความเข้มแข็งของธุรกิจด้วยจุดตะเข็บ พบว่า แม้ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก มีสินทรัพย์ไม่สูงมาก แต่กลับมีผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็งจำนวนหนึ่ง

ความสามารถสร้างรายได้ในกลุ่มผู้ประกอบการมีความน่าสนใจ

โดยสรุป จากการวิเคราะห์ข้อมูลธุรกิจในพื้นที่คลองสาน จะพบความน่าสนใจในกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่ม Biotechnology กลุ่ม Network และกลุ่ม Software เนื่องด้วยเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพทางตลาดอย่างเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปเป็นผู้นำทางธุรกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

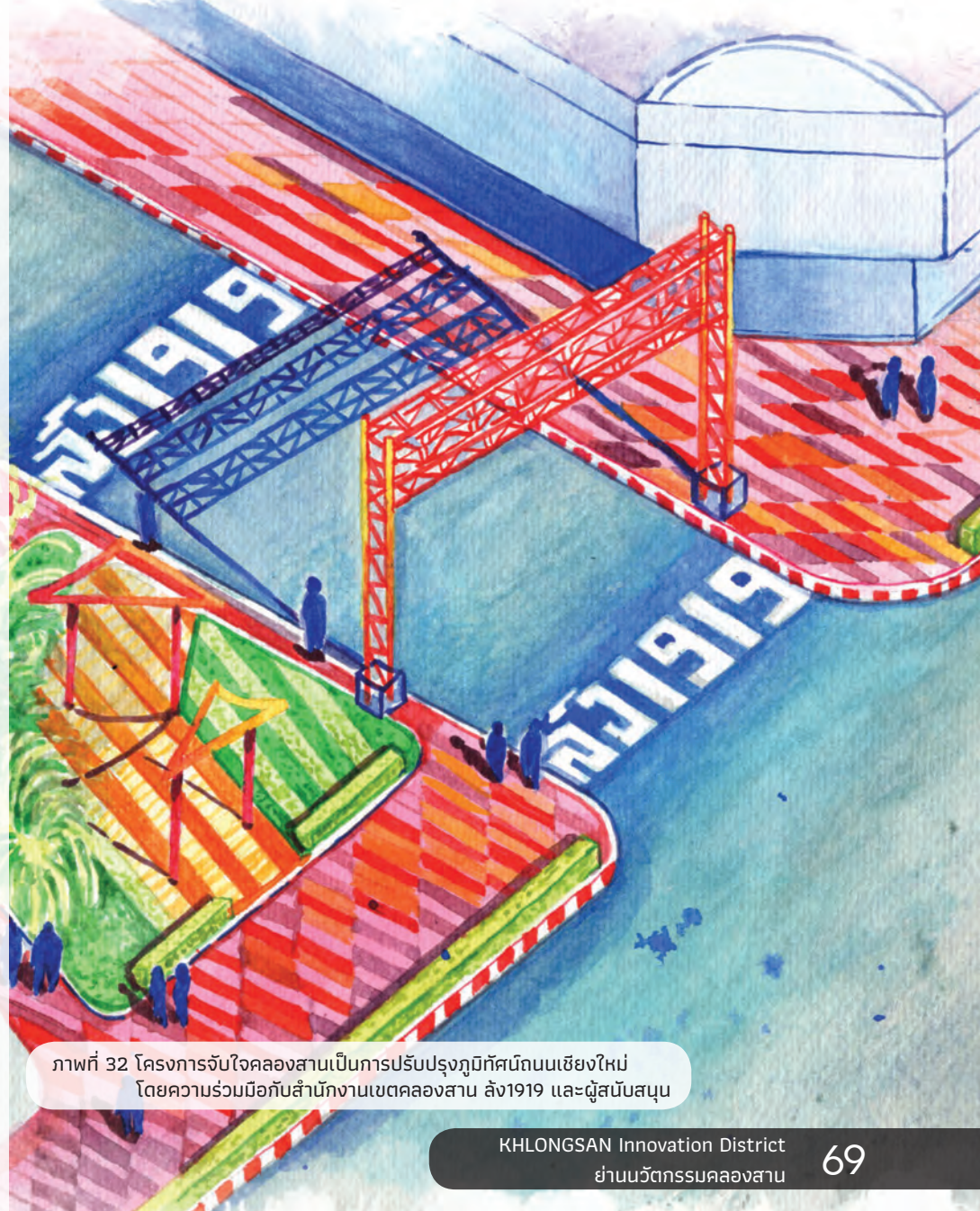
โดยสรุป จากการวิเคราะห์ถึงธุรกิจที่มีศักยภาพ ณ ปัจจุบัน และธุรกิจนวัตกรรมในพื้นที่ สามารถสรุปประเภทธุรกิจ/สถานประกอบการที่มีความสามารถในการพัฒนาย่านนวัตกรรมในพื้นที่คลองสานได้ คือผู้ประกอบการกลุ่ม ธุรกิจการผลิต ขายส่ง และขายปลีกของผู้ประกอบการที่มีความแข็งแกร่งด้านเครื่องหนัง ฝ้า เครื่องหนัง ด้าย อัญมณีและโลหะ และกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่ม Biotechnology กลุ่ม Network และกลุ่ม Software

ณ ปัจจุบัน จะพบความน่าสนใจของผู้ประกอบการประเภทธุรกิจการผลิต ขายเป็น และขายปลีกของผู้ประกอบการที่มีความแข็งแกร่งด้านเครื่องหนัง ผ้า เครื่องหนัง ด้าย อัญมณีและโลหะ ซึ่งธุรกิจเท่าแก่ในพื้นที่ มีความเชี่ยวชาญและศักยภาพมาก รวมทั้งมีประวัติความเป็นมาในการผลิตที่ยาวนาน มีชื่อเสียงในพื้นที่อย่างชัดเจน แม้ปัจจุบันธุรกิจดังกล่าวในพื้นที่จะเหลือเพียงขายส่งและขายปลีก อีกทั้งยังมีแนวโน้มทางธุรกิจที่คงตัว แต่ก็เป็นธุรกิจที่น่าสนใจ

ผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจการผลิต ขายเป็น และขายปลีก ของผู้ประกอบการที่มีความแข็งแกร่งด้านเครื่องหนัง ผ้า เครื่องหนัง ด้าย อัญมณีและโลหะพบว่า ในพื้นที่คลองสานมีผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการผลิต ขายเป็น และขายปลีก ของผู้ประกอบการที่มีความแข็งแกร่งด้านเครื่องหนัง ผ้า และด้ายจำนวนมาก และเมื่อพิจารณาประเภทตามโซ่อุปทาน พบว่ามีกลุ่มผู้ประกอบการครบทุกช่วงของโซ่อุปทาน แต่เน้นไปทางด้านปลายน้ำ พิจารณาความเข้มแข็งของธุรกิจด้วยทุนจดทะเบียน พบว่า เป็นผู้ประกอบการหลากหลายขนาด มีสินทรัพย์ในระดับปานกลาง ความสามารถสร้างรายได้ในระดับดี จึงเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในพื้นที่มาก จนมีความร่วมมือกันเกิดการพัฒนา

ดังกล่าวที่ 32

โครงการจับใจคลองสานเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนเชียงใหม่ โดยความร่วมมือกับสำนักงานเขตคลองสาน ล้ง1919 และผู้สนับสนุน

ภาพที่ 32 โครงการจับใจคลองสานเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนเชียงใหม่ โดยความร่วมมือกับสำนักงานเขตคลองสาน ล้ง1919 และผู้สนับสนุน

VISION AND CONCEPT OF AREA DEVELOPMENT PLANNING

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางแผนพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมคลองสาน

เป้าหมายและขอบเขตในการพัฒนา

เป้าหมายย่านนวัตกรรมนั้นจะสอดคล้องกับระบบนิเวศนวัตกรรม (Innovation Ecology) คือการพัฒนาในด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านเครือข่าย

1) ด้านกายภาพ

ในด้านกายภาพนั้นสามารถแบ่งออกเป็นสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว พื้นที่สาธารณะ พื้นที่ทางวัฒนธรรม พื้นที่อยู่อาศัย และพื้นที่สำหรับการประกอบอาชีพ โดยสิ่งแวดล้อม

ต้องมีนวัตกรรมการจัดการคุณภาพน้ำ เพื่อฟื้นฟูศักยภาพของเครือข่ายคลอง ดึงเอาอัตลักษณ์เดิมของย่านกลับมาเป็นประสบการณ์ใหม่ของการใช้พื้นที่ในปัจจุบันและอนาคต เพิ่มทางเลือกการเดินทาง และเชื่อมต่อทางขนส่งสาธารณะเข้ากับพื้นที่อาศัยส่วนใหญ่ของย่าน ลดภาระของเครือข่ายถนนที่หนาแน่นในปัจจุบัน

พื้นที่สาธารณะ

เป็นโครงสร้างพื้นฐานของย่านที่จะสามารถดึงดูดการใช้งานของคน ให้กลายเป็นย่านที่มีชีวิต เกิดกิจกรรมการพบปะ และนำไปสู่การสร้างเครือข่ายระหว่างคนในย่าน พื้นที่สาธารณะจึงจำเป็นต้องตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เข้าถึงง่ายและสมเหตุสมผล เพื่อให้เกิดการใช้งาน

พื้นที่ทางวัฒนธรรม

เนื่องจากคลองสานเป็นย่านสำคัญของฝั่งธนบุรี มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและเป็นที่ภาคภูมิใจ

ของชาวฝั่งธนฯ พื้นที่ทางวัฒนธรรมจึงนับเป็นเอกลักษณ์ที่ส่งเสริมความสำคัญของย่าน เช่น พื้นที่การค้าดั้งเดิม พื้นที่ทางศาสนา และพื้นที่ตั้งของชุมชนดั้งเดิม

พื้นที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันในย่านที่อยู่อาศัยเก่าแก่ได้ถูกรายล้อมไปด้วยอาคารสูง แม้ว่าสถิติของผู้อยู่อาศัยดั้งเดิมลดลง แต่จำนวนประชากรมีแนวโน้มหนาแน่นขึ้นตามการขยายของเมืองพร้อมกับการคมนาคมที่มากขึ้น ทำให้พื้นที่คับแคบและมีราคาแพงขึ้นเรื่อย ๆ การใช้ประโยชน์อาคารแบบผสมผสาน (Mixed-Use) จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับการสร้างกายภาพของย่านนวัตกรรม ส่งเสริมให้เกิดการกระชับของพื้นที่ (Compact City) ไม่ก่อให้เกิดการกระจายตัวอย่างไร้ทิศทาง และสามารถสร้างมาตรการที่เอื้อประโยชน์ด้านที่อยู่อาศัยแก่คนทุกกลุ่มได้

พื้นที่สำหรับการประกอบอาชีพ

คลองสานมีต้นทุนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาอยู่ใน 3 กิจการ คือ อาหาร เครื่องหนัง และเครื่องประดับ ซึ่งกิจการเหล่านี้มีผู้ประกอบการตามย่านถนนที่ชัดเจน รวมถึง มีพื้นที่อุตสาหกรรม และโกดังเก่าที่มีศักยภาพในการถูกพัฒนากลับมาเป็นจุดดึงดูดของย่าน ซึ่งสามารถโยงไปถึงการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจได้

2) ด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจนั้นจะเน้นที่การสร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านนวัตกรรมโดยการจับคู่ธุรกิจดั้งเดิมที่มีศักยภาพได้แก่ กลุ่มอาหาร การค้าเครื่องหนัง และอัญมณีเครื่องประดับ เข้ากับกลุ่มธุรกิจนวัตกรรมใหม่ เช่น กลุ่ม Biotechnology, กลุ่ม Network, และกลุ่ม Software โดยมีมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นองค์หลักในการพัฒนานวัตกรรม (Academic Research Lead) เช่น การสร้างนวัตกรรมในกลุ่มชีวภาพและสุขภาพ กลุ่มเทคโนโลยีสวมใส่ได้ (Wearable Technology) กลุ่มพลังงานทางเลือก เป็นต้น ผลิตภัณฑ์และบริการใหม่เหล่านี้จะเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของย่านด้วยธุรกิจและอุปทานใหม่ และสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของย่านด้วยธุรกิจนวัตกรรมที่มีรากฐานมาจากธุรกิจเดิม

3) ด้านเครือข่าย

เครือข่ายคนสามารถสร้างได้ด้วยการสร้างพื้นที่และกิจกรรม การสร้างพื้นที่ทางกายภาพที่เป็นสาธารณะและเข้าถึงได้ง่าย เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะรองรับการสร้างกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้คนได้ออกมาพบปะกันก็เป็นอีกแนวทางหนึ่ง ในเชิงการสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดธุรกิจนวัตกรรมอาจได้แก่การจัด Meetups, Networking Events ที่มีจุดประสงค์และบรรยากาศที่เฉพาะเจาะจง นอกจากนั้นแล้วการสร้างเครือข่ายออนไลน์ก็เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่เข้าถึงและพัฒนาได้ง่ายในปัจจุบัน เริ่มได้จากการวางระบบการสื่อสารที่ครอบคลุม (Wifi Coverage)

ย่านนวัตกรรมคลองสาน “เป็นพื้นที่นวัตกรรม ในการพัฒนาองค์ความรู้ รั้งสรรค์ผลิตภัณฑ์ ประยุกต์เทคโนโลยีขับเคลื่อน และนโยบาย ด้วยวิทยาการ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเป็น เอกลักษณ์เชิงบวกของพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน หน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ และภาคีใหม่”

จะสามารถกำหนดรูปแบบการพัฒนาย่านนวัตกรรม คลองสานในแบบ “การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมโดยนำ ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Innovation)” โดยมี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในการเป็นตัวกลาง และเชื่อมหลักไปยังกลุ่มผู้ประกอบการ และชุมชน เพื่อให้แนวทางการพัฒนาครอบคลุมไปยัง วิถีการใช้ชีวิต และวัฒนธรรมของพื้นที่เป็นสำคัญ อีกทั้ง ยังคงให้ความสำคัญกับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ด้วย **ดังภาพที่ 33** แสดงแผนนวัตกรรมพื้นที่เมือง Mixed- Income Ages and Culture เพื่อสร้าง Innovation Ecosystem อย่างแท้จริง

ภาพที่ 33 แผนนวัตกรรมพื้นที่เมือง Mixed-Income Ages and Culture เพื่อสร้าง Innovation Ecosystem อย่างแท้จริง

ROLE OF DEVELOPMENT OF INNOVATION DISTRICT

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน

โครงการพัฒนา Quick Win

สำหรับแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนา ย่านนวัตกรรมคลองสานสามารถบรรลุผลสำเร็จ จะเป็น แนวทางที่เสริมให้มิติทั้งทางด้าน Economic Assets, Physical Assets และ Networking Assets ของ ย่านนวัตกรรมคลองสานมีความสมบูรณ์ ตรงเป้าหมาย อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงกันเป็น Innovation Ecosystem ได้อย่างครบถ้วน

ก่อนที่จะทำการเสริมมิติทั้งสามด้านข้างต้น แนวทาง การปฏิบัติในการดำเนินการย่านนวัตกรรมจำเป็นต้อง วิเคราะห์หาผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินการแต่ละจุด อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งมีบทบาทในการเป็น Innovation Driver อีกทั้งบทบาท ของ Anchor และ Supported Agents ที่ต้องมีความ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของย่านนวัตกรรม โดยสามารถ กำหนดการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1

การพิจารณา Innovation Driver ที่เหมาะสมในการ พัฒนา จากการที่ผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรม ประเภทเดียวกัน แต่อาจมีการเติบโตในคนละลักษณะ ดังนั้นการพิจารณาแบ่งประเภทผู้ประกอบการ จะช่วย ให้แนวทางการพัฒนาย่านนวัตกรรมสามารถมุ่งไปใน ลักษณะที่เหมาะสมได้

เสนอการแบ่งประเภทกลุ่มผู้ประกอบการ ตามลักษณะความต้องการของผู้ประกอบการ หรือ ตามลักษณะตามความอ่อนไหวต่อเศรษฐกิจ เนื่องด้วย ผู้ประกอบการในย่านนวัตกรรมคลองสาน ณ ปัจจุบัน เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่ดำเนินการมาระยะหนึ่ง ประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงมีความต้องการในการพัฒนาย่านนวัตกรรมที่ไม่เหมือนกัน การแบ่งประเภทผู้ประกอบการจะช่วยให้การพัฒนา ย่านนวัตกรรม สามารถสร้างปัจจัยเอื้อ ร่วมทั้ง การสนับสนุนให้เกิดพันธมิตรทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม มากขึ้น โดยสามารถแบ่งประเภท ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมมูลค่าสูง (High Value, Research Oriented Sector)
 - 2) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมสร้างสรรค์ (Highly Creative Filed)
 - 3) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีนวัตกรรมที่มีความพิเศษ/ เฉพาะทาง (Highly Specific)
- โดยกลุ่มผู้ประกอบการต่างประเภทกัน จะมีความ ต้องการสิทธิประโยชน์ในการกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม ด้วยแผนการพัฒนาที่แตกต่างกันด้วย

ขั้นตอนที่ 2

การพิจารณาบทบาทของมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงาน ทางการศึกษา ในฐานะที่เป็นทั้ง Innovation Cultivator และ Anchor Institutes โดยบทบาทและความรับผิดชอบ ที่ดำเนินการ ต้องสอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ระดับพื้นที่หรือศูนย์กลาง โดยการวิจัยนี้ เสนอแนะ ให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็น ผู้มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางด้านนวัตกรรม มุ่งรวมกลุ่มทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทาง การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3

การพิจารณาสนับสนุนผู้ประกอบการนวัตกรรม ให้สามารถสร้างนวัตกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้ประโยชน์ เชิงพาณิชย์ได้จริง พร้อมทั้งสนับสนุนการจ้างแรงงาน นวัตกรรม รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับย่านนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 4

การเริ่มบ่มเพาะผู้ประกอบการในพื้นที่ และการสร้าง กิจกรรมนวัตกรรมต่าง ๆ ในย่านนวัตกรรมคลองสาน ดังนั้นอาจต้องมีหน่วยบ่มเพาะ ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม ของย่านนวัตกรรมให้มีความเหมาะสมต่อไป

บทบาทการพัฒนาที่เหมาะสมของย่านนวัตกรรมคลองสาน จะประกอบด้วยผู้ดำเนินการสำคัญ 3 ฝ่าย อันได้แก่

ฝ่ายภาคการศึกษา โดยมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นผู้เล่นหลัก ร่วมด้วยกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม

ฝ่ายผู้ประกอบการ โดยมีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม ดั้งเดิม และผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรม ผ่านการรวมกลุ่มด้วยการประสานงานของเขตพื้นที่คลองสาน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการในการพัฒนาได้

ฝ่ายชุมชน โดยมีชุมชนต่าง ๆ ในเขตพื้นที่คลองสาน ผ่านการรวมกลุ่มด้วยการประสานงานจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เพื่อให้การพัฒนาสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมในพื้นที่ **ดังภาพที่ 34** ปรับภูมิทัศน์ และเพิ่มการใช้งานของพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนร่วม ในชุมชนวัดเศวตฉัตรผ่านกิจกรรม

ภาพที่ 34 ปรับภูมิทัศน์ และเพิ่มการใช้งานของพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนร่วม ในชุมชนวัดเศวตฉัตรผ่านกิจกรรม

วิสัยทัศน์ (Vision)

การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมโดยนำชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Innovation)

สรุปศักยภาพและปัญหา

เชิงกายภาพ	เชิงเศรษฐกิจ	เชิงสังคม	เชิงสิ่งแวดล้อม	นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง
พื้นที่ริมน้ำทางฝั่งตะวันตกของกรุงเทพฯ	พื้นที่ที่มีการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์จำนวนมาก เป็นที่ตั้งเขตเศรษฐกิจใหม่และอุตสาหกรรมเดิม	พื้นที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นจากการพัฒนาระบบคมนาคมและอสังหาริมทรัพย์	ความเสี่ยงของภัยพิบัติน้ำท่วมบริเวณริมน้ำ	ผังเมืองรวมกรุงเทพฯฉบับใหม่

โครงการริเริ่มที่ส่งผลสำเร็จเร็ว

1) KX 2) Icon Siam 3) โรงพยาบาลตากสิน

ภาพที่ 35 แสดงทัศนียภาพย่านคลองสานในช่วง
ระยะเวลาปัจจุบัน

Innovation Assets

หัวข้อหลัก

Physical Assets

ศักยภาพ

- 1) พื้นที่ในเขตคลองสานมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความแข็งแกร่งของชุมชนในระดับมาก
- 2) พื้นที่เมืองเก่า และมีวัฒนธรรมในพื้นที่อันดำรงมายาวนาน

Economic Assets

- 1) ผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจการผลิต ขายส่ง และขายปลีก มีศักยภาพในด้านเครื่องหนังผ้า เครื่องหนังถ้าย ัญมณีและโลหะ
- 2) กลุ่มผู้ประกอบการกลุ่ม Biotechnology กลุ่ม Network และกลุ่ม Software เป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพทางตลาดอย่างเข้มแข็ง

Networking Assets

พื้นที่เขตคลองสาน มีการเชื่อมต่อกับเขตเศรษฐกิจในฝั่งพระนคร ผ่านสะพานตากสิน เพื่อเชื่อมไปยังเขตบางรัก และสะพานพระพุทธยอดฟ้า เพื่อเชื่อมไปยังเขตสัมพันธวงศ์

โอกาส

-

-

- 1) เส้นทางรถไฟฟ้าสายสีเขียวเข้ม
- 2) ท่าเรือโดยสารกึ่งเรือด่วนเจ้าพระยาและเรือข้ามฟากให้บริการในพื้นที่เขตคลองสานมากกว่า 10 ท่าเรือ

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมคลองสานระยะสั้น (5 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปรับปรุงภูมิทัศน์และเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยรวม 2) การปรับปรุงศูนย์กีฬาในบริเวณพื้นที่ใต้สะพานตากสิน 3) การพัฒนาเครือข่ายทางจักรยานและระบบไฟถนนอัจฉริยะ 4) การปรับปรุงคุณภาพน้ำในคลอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1) พัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ในบริเวณเจริญรุท-เจริญนคร 2) การผลักดันกลุ่ม 3 ธุรกิจผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ อาหาร เครื่องหนัง และเครื่องประดับ ให้เกิดการต่อยอดและวิวัฒนาการเชิงธุรกิจ-บริการ 3) การสร้างเสริมอัตลักษณ์ใหม่ให้ถนนท่าดินแดง (อาหาร) ถนนเจริญรุท (เครื่องหนัง) และวงเวียนใหญ่ (การศึกษา) 4) การกำหนดพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิด 3 กลุ่มธุรกิจบริการใหม่ คือ ชิวภาพและสุขภาพ การเรียนรู้ และการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมที่จัดโดยศูนย์ KX และสมาคม Thai FinTech (ที่ชั้น 13) 2) กิจกรรมกีฬาและเทศกาลในบริเวณพื้นที่ใต้สะพานตากสิน 3) โครงการออกแบบนวัตกรรมตัวอย่างในพื้นที่ [เน้นการแก้ปัญหาเดิมในพื้นที่] 	<ol style="list-style-type: none"> 1) ความร่วมมือในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย 2) องค์กรธุรกิจนวัตกรรมขนาดเล็กใหม่เริ่มก่อตั้งขึ้น 3) ปรึกษากับผู้มีอำนาจรับผิดชอบในท้องถิ่นกรุงเทพมหานครในการเปลี่ยนแปลงบางพื้นที่ เช่น วงเวียนใหญ่ เป็น Land Mark ของย่าน

ภาพที่ 36 แสดงทัศนียภาพย่านคลองสานในช่วงระยะเวลา 5 ปี

เจริญนครพัฒนาใหม่

การสร้างอาคารเสริม / ขยายแบบ Infill-Adaptive: การแบ่งปันความรู้

หัวข้อหลัก

ศักยภาพและปัญหาในการพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นย่านนวัตกรรม

Physical Assets

- 1) รถไฟฟ้าสายสีทอง [Monorail] ซึ่งจะเชื่อมต่อกับศูนย์การค้าไอคอนสยาม
- 2) จำนวนคลองในพื้นที่เขตคลองสานมีทั้งหมด 37 คลอง แต่การขนส่งระบบทางน้ำถูกลดความสำคัญลงเนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำ

Economic Assets

- 1) อาคารเคเอกซ์ [Knowledge Exchange Building : KX] ภายใต้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี [KMUTT]
- 2) ศูนย์การค้าไอคอนสยาม [ICON SIAM] ซึ่งมีสวนสนุก ศูนย์กีฬา และพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย
- 3) กลุ่มกิจการเดิม คือเครื่องหนัง เครื่องประดับ และอาหาร อย่างละกว่า 40 แห่ง

Networking Assets

กิจกรรมและเทศกาลต่าง ๆ

กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)

- 1) ความร่วมมือในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย
- 2) องค์กรธุรกิจนวัตกรรมขนาดเล็กใหม่เริ่มก่อตั้งขึ้น
- 3) ปรึกษากับผู้มีอำนาจรับผิดชอบในท้องถิ่นกรุงเทพมหานครในการเปลี่ยนแปลงบางพื้นที่ เช่น วงเวียนใหญ่ เป็น Land Mark ของย่าน

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมคลองสานระยะกลาง (10ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	<ol style="list-style-type: none"> พื้นที่สาธารณะที่เพิ่มขึ้น การปรับปรุงพื้นที่ริมน้ำ 	<ol style="list-style-type: none"> การพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์รูปแบบผสมเพิ่มขึ้นในบริเวณวงเวียนใหญ่ เจริญนคร และ KX การสนับสนุนด้าน EduTech เพื่อให้การเรียนรู้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 	<ol style="list-style-type: none"> กิจกรรมในและรอบศูนย์ KX การให้ทุนเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การจัดการองค์ความรู้เพื่อการสร้างสรรค์และต่อยอดนวัตกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> ศูนย์การแพทย์แห่งใหม่จะเกิดขึ้นจากความร่วมมือที่แข็งแกร่งระหว่างมหาวิทยาลัยและ BMA เพื่อให้บริการด้านการดูแลสุขภาพที่ชาญฉลาดใน ฐานะเบื้องต้นแบบแห่งใหม่ พื้นที่นวัตกรรมจะเกิดขึ้นตามแบบดั้งเดิม ระหว่างหน่วยนวัตกรรมที่ตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่

ใช้แบบผสมมากขึ้นรอบ ๆ KX

การพัฒนาเพิ่มเติมตามเจริณนการ:
ที่อยู่อาศัย / โรงแรม / เชิงพาณิชย์ / การใช้งานแบบผสม

ภาพที่ 37 แสดงทัศนียภาพย่านคลองสานในช่วง
ระยะเวลา 10 ปี

หัวข้อหลัก

**ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม**

Physical Assets

รถไฟฟ้าสายสีม่วง (เตาปูน-
ราษฎร์บูรณะ) ซึ่งจะเชื่อมโยงย่าน
คลองสานกับสถานีวงเวียนใหญ่และ
สถานีสะพานพุทธ

Economic Assets

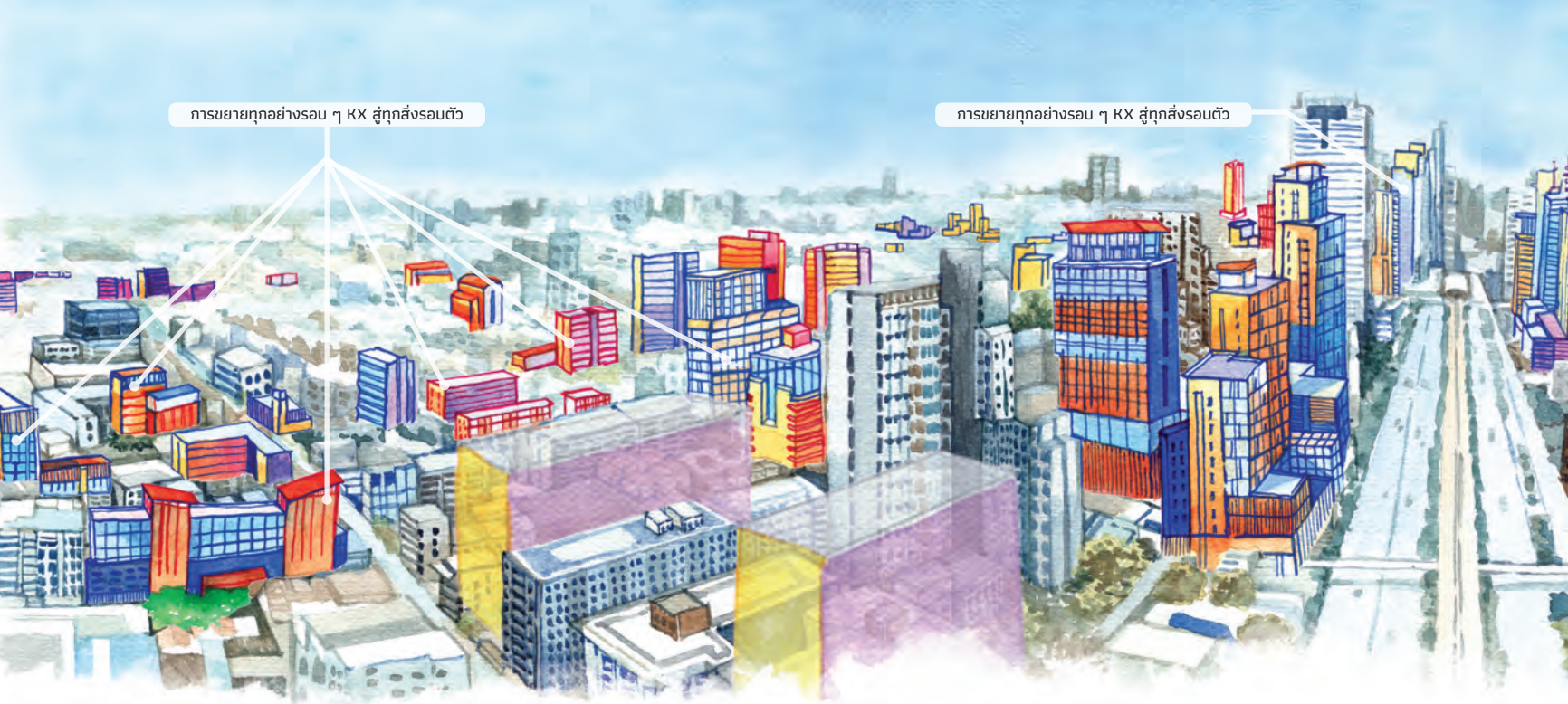
โครงการอสังหาริมทรัพย์โดยรอบ
สถานีรถไฟ

Networking Assets

กิจกรรมและเทศกาลต่าง ๆ

กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)

- 3) ความร่วมมือทางธุรกิจใหม่ที่เกิดขึ้น
ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่
แตกต่างกันและมหาวิทยาลัย
ที่สร้างตัวอย่างที่ชัดเจนของผลลัพธ์
จากเขตนวัตกรรม

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมคลองสานระยะยาว (20 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	การเชื่อมโยงเครือข่ายคมนาคม โดยเฉพาะจักรยานและรถไฟฟ้า	การพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์แบบผสมรอบดึก KX อย่างเข้มข้น	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของคนที่อยู่ในพื้นที่ 2) กลไกการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีการสร้างภาพลักษณ์ที่แข็งแกร่งของเขตนวัตกรรม 2) คลองสานกลายเป็นพื้นที่ที่น่าอยู่อาศัยทำงาน และทำกิจกรรม

ภาพที่ 38 แสดงทัศนียภาพย่านคลองสานในช่วงระยะเวลา 20 ปี

หัวข้อหลัก

ศักยภาพและปัญหาในการพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นย่านนวัตกรรม

Physical Assets

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 20 ปี

Economic Assets

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 20 ปี

Networking Assets

กิจกรรมและเทศกาลต่าง ๆ

กิจกรรมในระยะกลาง [20ปี]

- 1) มีการสร้างภาพลักษณ์ที่แข็งแกร่งของเขตนวัตกรรม
- 2) คลองสานกลายเป็นพื้นที่ที่น่าอยู่อาศัยทำงาน และทำกิจกรรม

“The Mixed Innovative Industries District that Compound with the E-commerce Hub of Bangkok + Digital Media Industries + Innovative Manufacturing Industries”

ภาพที่ 39 ภาพตัวอย่างแสดงการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมคุณภาพของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

KLUAYNAMTHAI

Innovation District ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้

ช่วงพัฒนาเป็นย่านกล้วยน้ำไ้

लगุณสมัยใหม่ (พ.ศ. 2531-ปัจจุบัน)

ในปี พ.ศ. 2531 รัฐบาลโดยนายภคชาติชาย ชุณหะวัณ ดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Countries: NIC) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากเกษตรกรรมไปเป็นภาคอุตสาหกรรม โดยมีการลงทุนจากนักลงทุนต่างประเทศมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2533 รัฐบาลได้ดำเนินการสร้างท่าเรือใหม่ที่แหลมฉบัง เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่ เศรษฐกิจของท่าเรือคลองเตยจึงได้ลดอัตราความเจริญเติบโต พื้นที่ท่าเรือเริ่มเป็นที่สนใจของนักลงทุน

ในปี พ.ศ. 2542 มีการเปิดให้บริการเดินรถไฟฟ้า เริ่มจากการรถไฟฟ้าบีทีเอส สายสุขุมวิท สถานีหมอชิต ถึงสถานีอนุช สภาพพื้นที่ตามแนวถนนสุขุมวิท เปลี่ยนสภาพจากที่เป็นย่านพักอาศัยบ้านเดี่ยวปรากฎ เป็นอาคารสูง

นับจากปี พ.ศ. 2540 เกิดการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในโครงการทั้งโครงการขนาดเล็กและใหญ่บริเวณถนนสุขุมวิท มีการก่อสร้างอาคารสูง ทั้งคอนโดมิเนียม สำนักงาน โรงพยาบาล ศูนย์สรรพสินค้า ร้านอาหารจากต่างประเทศ บริเวณท่าเรือคลองเตยมีการเสนอแผนโครงการพัฒนาที่ดินคลองเตยคอมเพล็กซ์ โดยรัฐบาลนายกทักษิณ ชินวัตร เพื่อพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์โทรคมนาคม โรงแรม และ

ท่าเรือ ต่อมาโครงการดังกล่าวถูกล้มเลิกไป แต่อย่างไรก็ดี ยังมีความพยายามในการจัดทำข้อเสนอโครงการพัฒนาที่ดินท่าเรืออยู่เรื่อยมาอย่างต่อเนื่อง

ในช่วง 2-3 ทศวรรษนี้ มีแรงงานต่างถิ่นหลั่งไหลเข้ามาทำงานในท่าเรือคลองเตย ชุมชนแออัดจึงเผชิญกับปัญหาคนต่างถิ่นและการระบาดของยาเสพติด รวมถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง แต่ในขณะเดียวกัน ชุมชนได้พยายามสร้างกระบวนการพัฒนารูปแบบใหม่ โดยทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษา

ในช่วงปี พ.ศ. 2550 ระบบทางด่วนและรถไฟฟ้าขยายตัวออกไปถึงรอบนอกกรุงเทพฯ เชื่อมโยงกับภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอาเซียน โครงสร้างประชากรในย่านกล้วยน้ำไ้ เริ่มมีความหลากหลาย มีทั้งคนไทยจีนดั้งเดิม คนในชุมชนดั้งเดิม คนชั้นกลาง คนต่างชาติใหม่ และแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ใหม่

ในปี พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคี เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ท่าเรือคลองเตยยังคงได้รับความสนใจจากนักลงทุนเพื่อพัฒนาให้เป็นแลนด์มาร์คของประเทศ ในขณะที่ย่านกล้วยน้ำไ้ ซึ่งมีหลายภาคีที่กำลังเผชิญกับความท้าทายในการกำหนดอนาคต

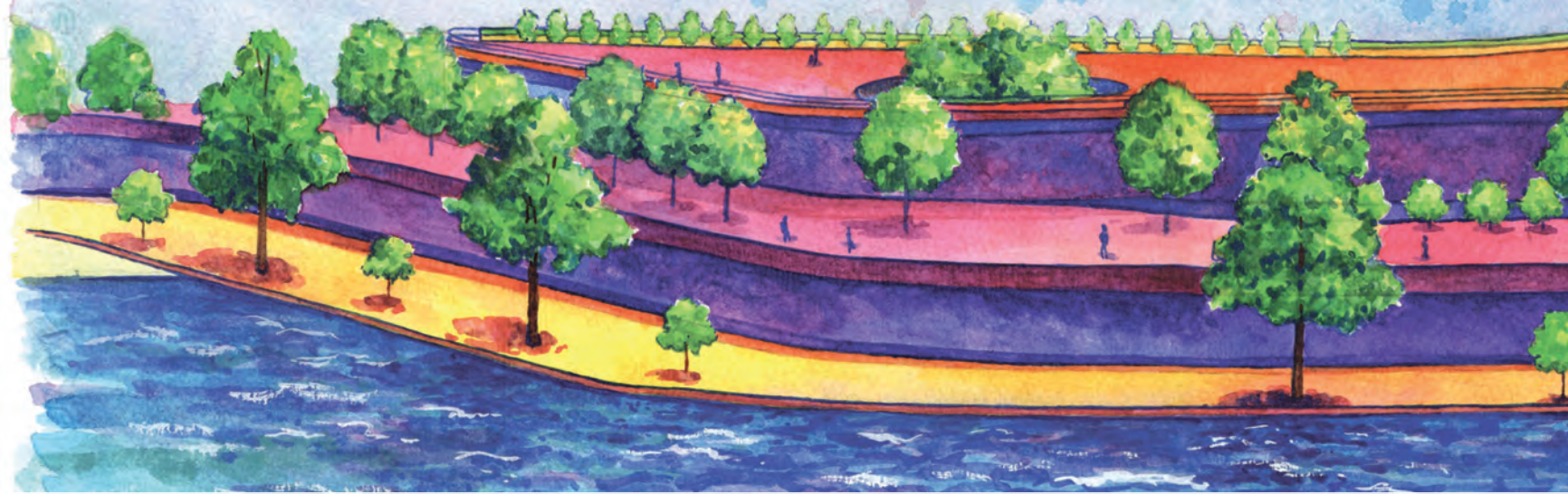
ขอบเขตการศึกษาของย่านกล้วยน้ำไ้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ครอบครัวพื้นที่ช่วงต้นซอยสุขุมวิท 63 หรือ ถนนเอกมัยจนถึงพื้นที่เอกมัยซอย 6
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ใช้ขอบเขตทางกายภาพเป็นตัวกำหนด คือ บริเวณริมคลอง พระโขนงจนถึงบริเวณวัดสะพานและพื้นที่ตามแนวถนนเลียบทางรถไฟสายเก่าจรดพื้นที่ท่าเรือกรุงเทพบริเวณคลองเจ๊ก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ใช้ขอบเขตทางกายภาพของย่าน คือ ถนนเกษรราษฎร์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จรดพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาภายในพื้นที่ท่าเรือกรุงเทพ

กรอบการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวนั้นคิดเป็นร้อยละ 70 ของการกำหนดกรอบการศึกษาพื้นที่จำนวน 7.2 ตารางกิโลเมตร โดยมีพื้นที่บางส่วนอยู่นอกรัศมีการเดินเท้า 1.6 กิโลเมตรจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ แต่พื้นที่ในส่วนดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่กรรมสิทธิ์ของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ใช้พื้นที่หลักภายในย่าน ภายในขอบเขตการพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้จากการแสวงากลุ่มย่อยนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดขอบเขตการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้ที่เหมาะสม

ANALYSIS OF SPECIFIC POTENTIAL FEATURES

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้

ศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรม

ศักยภาพเชิงพื้นที่ย่านกล้วยน้ำไ้มีกรอบในการประเมิน จากความสมบูรณ์ของระบบนิเวศเชิงนวัตกรรมผ่านการสำรวจสินทรัพย์ 3 ด้าน คือ 1) สินทรัพย์ด้านกายภาพและสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ 2) สินทรัพย์เชิงเศรษฐกิจภายในย่าน 3) สินทรัพย์ด้านการสร้างเครือข่ายและการรวมตัวของกลุ่มอุตสาหกรรมและธุรกิจในพื้นที่

1) สินทรัพย์ด้านกายภาพและสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่

การพัฒนาพื้นที่กล้วยน้ำไ้สู่การเป็นย่านนวัตกรรมนั้นมีโอกาสค่อนข้างสูง เนื่องจากพื้นที่ย่านกล้วยน้ำไ้

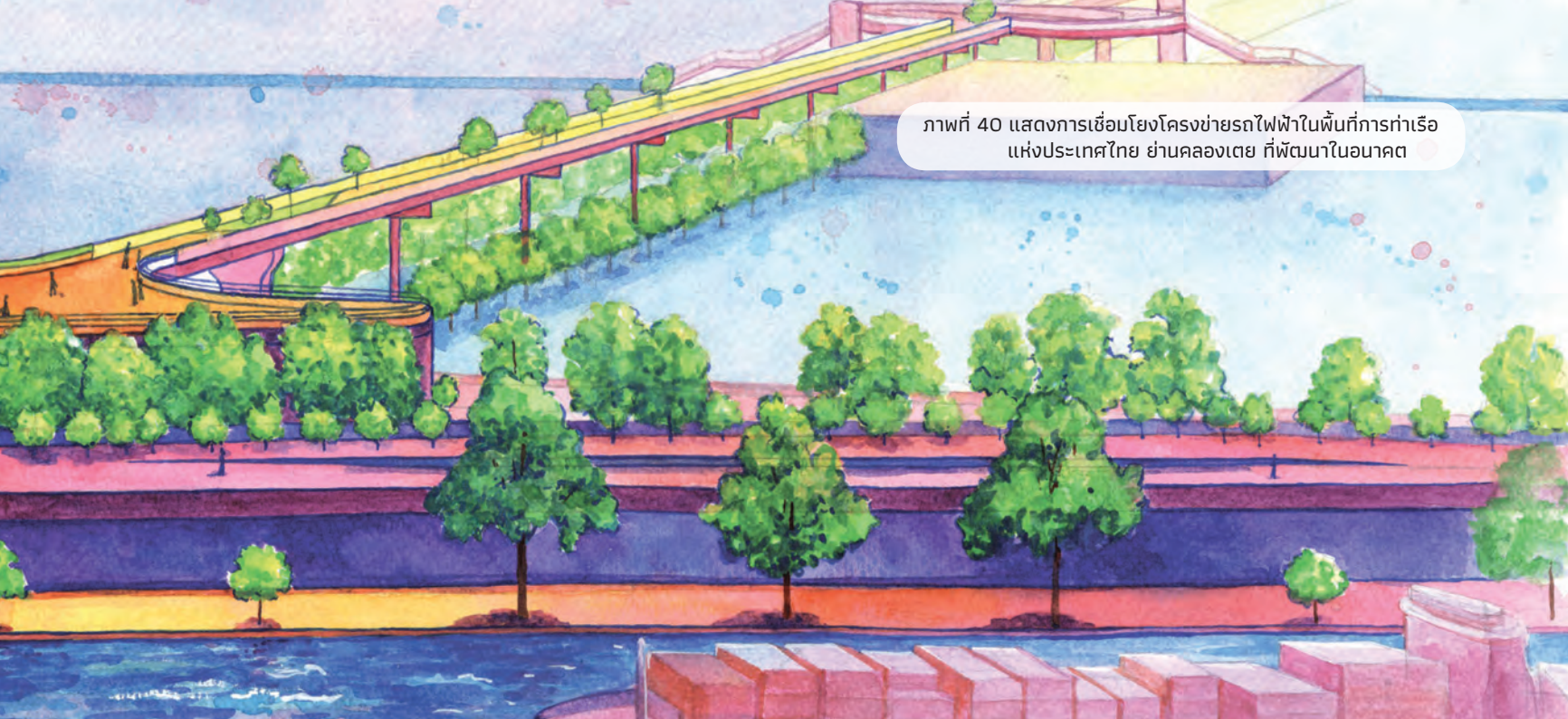
ตั้งอยู่ใจกลางเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ว่างและมีอาคารที่ใช้งานแบบผสมผสานมากมาย รวมถึงการลงทุนพัฒนาศักยภาพของถนนพระรามที่ 4 ที่สามารถรองรับการพัฒนาในอนาคตได้ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ที่เชื่อมต่อกับเขตเมืองชั้นในและพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจของกรุงเทพมหานคร ด้านถนนสีลม-สาทร และการเข้าถึงถนนสุขุมวิทได้อย่างสะดวก มีพื้นที่นันทนาการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของย่าน และที่สำคัญมีพื้นที่รองรับการอยู่อาศัยและสำนักงานให้เช่าในราคาที่สามารถจ่ายไหวสำหรับผู้เริ่มต้นการทำธุรกิจนวัตกรรม

2) สินทรัพย์เชิงเศรษฐกิจภายในย่าน

การพิจารณาสินทรัพย์เชิงเศรษฐกิจจะประเมินจากข้อมูลกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย กลุ่มอุตสาหกรรม

ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และข้อมูลบริษัทที่ดำเนินกิจการอยู่ ดังนี้ กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (New S-curve & Creative Industries) มีจำนวน 162 อาคาร รวมพื้นที่อาคารทั้งหมดประมาณ 130,833 ตารางเมตร

บริษัทที่ดำเนินกิจการ จำนวน 1,632 กิจการ โดยพบว่า เป็นบริษัทขนาดใหญ่ 60% SME 39% และเป็น Startup 1.7% สำหรับ จำนวน Startups ที่เป็นไปได้ในการผลักดันให้เพิ่มขึ้นอยู่ที่ประมาณ 2,000 คน ซึ่งพิจารณาจาก นักศึกษาปริญญาโทคณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนักศึกษาปริญญาตรีในคณะการสร้างผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยกรุงเทพทั้งหลักสูตรไทยและนานาชาติ ในวิทยาเขตกล้วยน้ำไ้ไทยอย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อมูลสินทรัพย์เชิงเศรษฐกิจดังกล่าว

ภาพที่ 40 แสดงการเชื่อมโยงโครงข่ายรถไฟฟ้าในพื้นที่การทำเรือแห่งประเทศไทย ย่านคลองเตย ที่พัฒนาในอนาคต

สามารถสรุปได้ว่า ย่านกล้วยน้ำไทมีความเป็น Mixed-Use Area ซึ่งมีความเหมาะสมกับผู้เริ่มธุรกิจนวัตกรรม การเพิ่มจำนวน Startups จึงเป็นประเด็นท้าทายในลำดับแรก ๆ ของการผลักดันย่านกล้วยน้ำไทสู่การเป็นย่านนวัตกรรม

3) สันถัมภ์ด้านการสร้างเครือข่ายและ การรวมตัวของกลุ่มอุตสาหกรรมและธุรกิจ

ในการสำรวจศักยภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในย่าน เริ่มจากการจัดกิจกรรมเสวนากลุ่มย่อย (Focus Group) จำนวนทั้งหมด 74 ท่าน พบว่า บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละกลุ่มเป็นระบบนิเวศหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการเกิด Startups ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการมีอยู่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวยังมีลักษณะ

ไม่เชื่อมโยงกัน ต่างคนต่างขับเคลื่อนในบทบาทของตนเองขาดการประสานและขาดแผนการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเชื่อว่าเมื่อประสานและได้รู้ถึงทรัพยากรของแต่ละกลุ่มมีอยู่ การแบ่งปันทรัพยากรร่วม จะเอื้อประโยชน์ให้กับทุกฝ่ายได้อย่างเหมาะสม จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของนวัตกรรมและการเกิดนวัตกรรมที่มีฐานมาจากอุตสาหกรรมในย่านอย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ที่ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ย่านกล้วยน้ำไทเป็นย่านที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่อยอดพื้นที่อุตสาหกรรมเดิมจากยุคไทยแลนด์ 2.0 และ 3.0 สู่กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรมในอนาคตเพื่อยกระดับการแข่งขันทางเศรษฐกิจของย่าน และพัฒนาพื้นที่สู่การเป็น

ย่านนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมจากการต่อยอดกลุ่มอุตสาหกรรมเดิม เช่น การสร้างศูนย์รวมกลุ่มอุตสาหกรรมสื่อสมัยใหม่บริเวณย่านอาคารสำนักงานใกล้อาคารมาลินนท์ทาวเวอร์การสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ด้านศิลปะบริเวณแยกพระโขนง และการส่งเสริมการสร้างศูนย์กลางธุรกิจการค้าแบบออนไลน์หรือ E-Commerce ในระดับภูมิภาคในบริเวณท่าเรือกรุงเทพ **ดังภาพที่ 40** โดยมีพื้นที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตกล้วยน้ำไทเป็นศูนย์กลางด้านการสร้างองค์ความรู้และการสร้างนวัตกรรมของย่านกล้วยน้ำไทในอนาคต

VISION AND CONCEPT OF AREA DEVELOPMENT PLANNING

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางแผนพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท

เป้าหมายและขอบเขตในการพัฒนา

เป้าหมายหลักในการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทมีทั้งสิ้น 3 ประการ คือ

- 1) การดึงดูดกลุ่มวิสาหกิจเริ่มต้น
- 2) การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตภายในย่าน
- 3) ภายในย่านต้องมีศักยภาพในการพัฒนาย่านนวัตกรรมที่สามารถแข่งขันได้ และกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจภายในย่านต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบใช้พื้นที่ 24 ชั่วโมง ดังนั้นการพัฒนาย่านนวัตกรรมจำเป็นต้องสร้างรูปแบบการใช้พื้นที่ที่มีความหลากหลาย และตอบสนองการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ โดยการพัฒนาพื้นที่ 4 องค์ประกอบหลักของย่าน

- 1) พื้นที่ทางเศรษฐกิจการผลิตสำคัญของย่าน (Innovative Industries Sector: WORK)
- 2) พื้นที่รองรับการดำเนินชีวิตภายในย่าน (Services and Support Areas: LIVE)
- 3) พื้นที่สีเขียวและพื้นที่กิจกรรมนันทนาการภายในย่าน (Park and Recreation Facilities: PLAY)
- 4) พื้นที่เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของย่าน (Learning and Skill Improvement Facilities: LEARN) ซึ่งการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 4 องค์ประกอบภายในย่านนั้น ต้องอาศัยการขับเคลื่อน

ขอบเขตในการพัฒนา

เพื่อให้ทิศทางการพัฒนาย่านนวัตกรรมภายในย่านขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยกรุงเทพและหน่วยงานสถาบันวิจัยในพื้นที่จะเป็นเฟืองตัวแรกในการดำเนินการ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์แบ่งปันองค์ความรู้ เชื่อมโยงกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และกลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัลบริเวณถนนพระรามที่ 4 ต่อไปยังถนนสุขุมวิท เช่น บริเวณแยกพระโขนง และซอยเอกมัย เข้ากับกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตและการขนส่งสินค้าอุตสาหกรรมหนัก เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมโลหะ เครื่องหนัง เย็บผ้า และการขนส่ง ในบริเวณถนนสุขุมวิทสายเก่าและพื้นที่ของการท่าเรือกรุงเทพ อันจะนำไปสู่การเกิดอุตสาหกรรมและธุรกิจใหม่ ๆ บนฐานอุตสาหกรรมเดิมที่ใช้องค์ความรู้เป็นพื้นฐานในการสร้างมูลค่า

เมื่อการพัฒนาย่านนวัตกรรมบนฐานของการต่อยอดกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมได้ถูกส่งเสริมอย่างจริงจัง ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทจะกลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และอุตสาหกรรมด้านดิจิทัล เช่น ศูนย์กลางของระบบขนส่งอัจฉริยะ พื้นที่สนับสนุนกิจกรรมการทำงานและนันทนาการต่าง ๆ ไม่ว่าจะจะมีพื้นที่โกดังว่างที่สามารถปรับปรุงเป็นพื้นที่ทำงานร่วมกัน หรือพื้นที่รองรับกิจกรรมด้านการผลิตสื่อสมัยใหม่ รวมถึงพื้นที่ด้านวัฒนธรรม และพื้นที่สร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ เช่น ศูนย์ผลงานวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี พิพริภัณฑ์ และพื้นที่แสดงงานศิลปะ พื้นที่เหล่านี้ส่วนแล้วแต่เป็นพื้นที่ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมทั้งสิ้น ยิ่งไปกว่านั้นด้วยย่านมีพื้นที่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีการใช้ประโยชน์ยังไม่เต็มศักยภาพ ซึ่งในปัจจุบันเจ้าของพื้นที่หรือการท่าเรือแห่งประเทศไทยใช้พื้นที่นี้รองรับกิจกรรมด้านการขนส่งเป็นหลัก โดยคิดเป็นพื้นที่เพียงร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมด 1,000 ไร่ เมื่อพิจารณาร่วมกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในย่าน พบว่า พื้นที่ริมแม่น้ำดังกล่าวมีศักยภาพสูงในการเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวและพักผ่อนของประชาชนในเขตเมือง นักท่องเที่ยว ตลอดจนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและธุรกิจจากต่างประเทศ **ดังภาพที่ 40**

ในเชิงยุทธศาสตร์จึงมองถึงการสร้างความเชื่อมโยงกับพื้นที่ริมน้ำดังกล่าวเข้ากับถนนสุขุมวิทที่มีความหนาแน่นสูงทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการท่องเที่ยว ผ่านระบบขนส่งมวลชนเข้าสู่ริมแม่น้ำเพื่อดึงดูดกลุ่มนักลงทุน และนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้ามแม่น้ำไปยังพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ของสวนสาธารณะนครเขื่อนขันธ์ เส้นทางเข้าถึงพื้นที่ริมน้ำนี้จะส่งผลกระทบต่อ การปรับปรุงพื้นที่โดยรอบ และการปรับเปลี่ยน รูปแบบการใช้พื้นที่ในย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทในอนาคตอย่างมหาศาล

**ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท มุ่งการพัฒนา
ย่านนวัตกรรมบนฐานองค์ความรู้
[Knowledge-Based Development]**

โดยมีมหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม พร้อมทั้งช่วยผลักดันกลุ่มธุรกิจดั้งเดิมปรับเปลี่ยนสู่ธุรกิจนวัตกรรม ทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต และการขนส่งสินค้า อุตสาหกรรมหนัก รวมถึงเน้นการเชื่อมโยงทุกภาคส่วน เพื่อเป็นเครือข่ายในการพัฒนาย่าน

โดยการพัฒนาย่านเน้นการพัฒนาผังแบบกระชับ (Compact Development) ที่รูปแบบชุมชนมีลักษณะเกาะกลุ่ม (Cluster) มีขอบเขตชัดเจน การใช้พื้นที่เป็นแบบผสมผสาน (Mixed-Use) มีศูนย์พาณิชยกรรม หน่วยการค้าปลีก หน่วยบริการสาธารณะ พื้นที่ทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ครอบคลุมภายในย่าน นอกจากนี้สนับสนุนให้ชุมชนมีแหล่งงานที่สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกด้วยการเดินเท้า ปั่นจักรยาน หรือใช้ระบบขนส่งมวลชน รวมถึงมุ่งเน้นการสร้างความเท่าเทียม

ด้วยการให้ความสำคัญต่อการออกแบบทางเท้าเพื่อทุกคน **ดังภาพที่ 41** อีกทั้งสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมและการสร้างรายได้บริเวณโครงข่ายทางเดินต่างๆ รวมถึงออกแบบการเชื่อมต่อย่านกับพื้นที่ใจกลางเมืองด้วยทางเดินลอยฟ้าสีเขียวและระบบรถไฟฟ้ารางเบาเพื่อเป็นการกระจายความหนาแน่นทางเศรษฐกิจและประชากรให้เข้ามาภายในย่าน **ดังภาพที่ 42** โดยเริ่มต้นจากพื้นที่ระหว่างมหาวิทยาลัยกรุงเทพและพื้นที่ศูนย์วิจัยในซอยตรีมิตรเป็นพื้นที่กลางที่จะเชื่อมความมั่งคั่งจากบริเวณสุขุมวิทต่อไปยังพื้นที่ริมแม่น้ำบริเวณท่าเรือกรุงเทพ **ดังภาพที่ 40**

ภาพที่ 41 แสดงการปรับทางเดินเท้าบริเวณ
ซอยสุขุมวิท 42 เพื่อคนทุกคนในอาณาเขต

ROLE OF DEVELOPMENT OF INNOVATION DISTRICT

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้

แนวทางการพัฒนาโครงการนำร่อง

แนวทางการพัฒนาย่านนวัตกรรมเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ มุ่งเน้นไปที่การสร้าง ความเชื่อมโยงและกลไกการสร้าง ความสัมพันธ์ ส่งเสริมการพบปะ เร่งการพัฒนา นวัตกรรมและธุรกิจภายในย่าน ตลอดจนการดึงดูด กลุ่มบุคลากร กลุ่มนักสร้างสรรค์นวัตกรรม และกลุ่ม ผู้ประกอบการวิสาหกิจเริ่มต้นเข้าสู่พื้นที่ โดยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาโครงการนำร่องได้ ดังนี้

1) การพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางกระจายองค์ความรู้ และพื้นที่กระตุ้นการสร้างกลุ่มวิสาหกิจเริ่มต้น (Innovation and Business Incubation Center)

เป็นการพัฒนาโครงการเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง การพัฒนา นวัตกรรมและธุรกิจของย่านโดยเป็นอาคาร ที่อยู่ภายในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทำหน้าที่เป็น ศูนย์กระจายความรู้และพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา ช่างฝีมือ ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ให้มีความรู้

ทั้งในเชิงเทคนิคและการทำธุรกิจ ตลอดจนมีพื้นที่ สร้างเครือข่ายและแสดงผลงานการสร้างนวัตกรรม พื้นที่ส่งเสริมธุรกิจ เช่น การจัดกิจกรรมนำเสนอผลงาน เพื่อระดมทุน (Pitch Event) หรือการระดมทุนจาก นักลงทุนเพื่อพัฒนาธุรกิจเชิงนวัตกรรม

2) การพัฒนากายภาพเพื่อเชื่อมต่อพื้นที่รอบ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และพื้นที่กลุ่มศูนย์วิจัย ของรัฐบาล (Innovative Corridor Skywalk)

เพื่อสร้างการเชื่อมต่อทางกายภาพภายในย่าน ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ระหว่างมหาวิทยาลัยกรุงเทพและพื้นที่ ศูนย์วิจัยต่าง ๆ นั้นถูกแยกจากกันด้วยถนนขนาดใหญ่ บริเวณถนนกล้วยน้ำไ้ และไม่มีพื้นที่กิจกรรม นั้นทนทาน และพื้นที่พณิชยกรรมที่เหมาะสมกับ รูปแบบการอุปโภคบริโภคของบุคลากรในย่าน นอกจากนี้ โครงการนี้จะเชื่อมต่อพื้นที่ศูนย์กลางของย่านเข้ากับ พื้นที่ส่วนอื่น ๆ ที่จะพัฒนาขึ้นตามลำดับ โดยให้ ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตและส่งเสริมกิจกรรม

การเดินทางของกลุ่มประชากรภายในย่านนวัตกรรม กล้วยน้ำไ้ นอกจากนี้การพัฒนาโครงการดังกล่าวยัง สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนา ย่านนวัตกรรม กล้วยน้ำไ้ทั้ง 3 ระยะเพื่อสร้างโครงข่ายการเดินทาง อย่างทั่วถึงในอนาคต **ดังภาพที่ 39**

ธุรกิจที่ส่งเสริมภายในย่านนวัตกรรม

อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มุ่งส่งเสริมในระยะแรก คือ E-Logistic, E-Commerce และ New Media เนื่องด้วยเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมดั้งเดิมหลักในย่าน และมีศักยภาพในการพัฒนาสูง สำหรับอุตสาหกรรม เป้าหมายอื่น (New S-curve & Creative Industries) ที่สำรวจพบมาก ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ธุรกิจ การพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อัจฉริยะ อุตสาหกรรมดิจิทัล ธุรกิจด้านการออกแบบ งานสถาปัตยกรรม และ อุตสาหกรรมขนส่งและการบิน

ย่านกล้วยน้ำไ้ไ้เป็นย่านที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของเมืองมาตั้งแต่ในอดีต และในปัจจุบันย่านกล้วยน้ำไ้ไ้เป็นศูนย์กลางของกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตและการขนส่งสินค้าอุตสาหกรรมหนัก เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมโลหะ เครื่องหนัง และเย็บผ้า ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่กำลังสูญเสียศักยภาพในการแข่งขัน จึงจำเป็นต้องสร้างกลไกการพัฒนานวัตกรรมขึ้นภายในย่าน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมและธุรกิจใหม่ โดยมีมหาวิทยาลัยกรุงเทพในฐานะศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม ทำหน้าที่เชื่อมโยงกลุ่มอุตสาหกรรมเก่าและใหม่เข้าด้วยกัน อันเป็นการยกระดับการพัฒนานวัตกรรมบนฐานอุตสาหกรรมเดิมให้มีศักยภาพในการแข่งขันด้านธุรกิจ การพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมสีเขียว และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ให้กลายเป็นอุตสาหกรรมนวัตกรรมที่พัฒนาบนฐานอุตสาหกรรมเดิมในย่าน นอกจากนี้การต่อยอดกลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่น ๆ จะช่วยให้ย่านกล้วยน้ำไ้ไ้กลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจด้านดิจิทัลอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์และขนส่งที่ทันสมัย

เครือข่ายอุตสาหกรรมและความหลากหลายของสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมเชิงนวัตกรรม รวมถึงแรงบันดาลใจที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ที่มากมายช่วยส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและสตาร์ทอัพของความเป็นผู้ประกอบการที่จะมาช่วยพัฒนาพื้นที่นี้ให้กลายเป็นย่านนวัตกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งปัจจัยที่กล่าวถึงทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงโอกาสและศักยภาพของย่านในการที่จะพัฒนาให้เป็น **ย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไ้ไ้**

Kluaynamthai Innovative Industries District หรือในชื่อเรียกสั้น ๆ ว่า Kiid

ภาพที่ 42 แสดงลักษณะทางเดินลอยฟ้าสีเขียวและระบบรถไฟรางเบาที่พัฒนาในอนาคต

วิสัยทัศน์ [Vision]

The Mixed Innovative Industries District that Compound with the E-commerce Hub of Bangkok + Digital Media Industries + Innovative Manufacturing Industries

สรุปศักยภาพและปัญหา

เชิงกายภาพ	เชิงเศรษฐกิจ	เชิงสังคม	เชิงสิ่งแวดล้อม	นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง
พื้นที่ตั้งของท่าเรือกรุงเทพ และ กลุ่มธุรกิจสื่อดิจิทัล	ศูนย์กลางของระบบโลจิสติกส์	พื้นที่ที่มีความเหลื่อมล้ำของ ที่อยู่อาศัย และที่ตั้งของชุมชนแออัด	ความเสี่ยงของภัยพิบัติน้ำท่วม บริเวณริมแม่น้ำ	ผังเมืองรวมกรุงเทพฉบับใหม่ และ แผนการพัฒนาท่าเรือกรุงเทพ

โครงการริเริ่มที่ส่งผลสำเร็จเร็ว

- 1) การพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางการกระจายองค์ความรู้และพื้นที่กระตุ้นการสร้างกลุ่มวิสาหกิจเริ่มต้น
- 2) การพัฒนากายภาพเพื่อเชื่อมต่อพื้นที่รอบมหาวิทยาลัยกรุงเทพ และพื้นที่กลุ่มศูนย์วิจัยของรัฐบาล

ภาพที่ 43 แสดงทัศนียภาพย่านกล้วยน้ำไท ในช่วง ระยะเวลาปัจจุบัน

Innovation Assets

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets
ศักยภาพ	มีพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่เพื่อรองรับกิจกรรมนันทนาการ	พื้นที่กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์	กลุ่มศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรม
โอกาส	-	-	1) เป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับระบบขนส่งสาธารณะทางราง 2) เป็นพื้นที่ที่สามารถเชื่อมต่อกับย่านศูนย์กลางธุรกิจ

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทรระยะสั้น (5 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทรไทย

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	การสร้างแนวทางเดินเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพและพื้นที่ท่าเรือที่จะถูกพัฒนาเข้าด้วยกัน	<ol style="list-style-type: none"> 1) การยกระดับกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตและขนส่งเดิมให้ทันสมัย เช่น การพัฒนาสู่ระบบขนส่งอัจฉริยะ การใช้หุ่นยนต์ในระบบอุตสาหกรรม ตลอดจนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล และธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในพื้นที่ 2) สนับสนุนกิจกรรมการทำงานและนวัตกรรมต่าง ๆ เช่น ปรับปรุงพื้นที่โกดังว่างเป็นพื้นที่ Co-Working เป็นต้น 	การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและกระจายความรู้และเทคโนโลยี	<p>กระตุ้นและพัฒนาศูนย์กลางของย่านด้านการศึกษาองค์ความรู้และนวัตกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กระตุ้นการสร้างการรับรู้ด้านการพัฒนาย่านนวัตกรรมและสร้างเครือข่ายพัฒนาย่านนวัตกรรม 2) มุ่งเน้นการสร้างพื้นที่ศูนย์กลางการกระจายความรู้และเทคโนโลยีภายในย่านในรัศมีประมาณ 400 เมตร โดยมีมหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นศูนย์กลาง

ห้องปฏิบัติการสิ่งทอ / เครื่องหนัง

ศูนย์กลางอุตสาหกรรมดิจิทัล

ภาพที่ 44 แสดงทัศนียภาพย่านกล้วยน้ำไท ในช่วง ระยะเวลา 5 ปี

หัวข้อหลัก
ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม

Physical Assets

โครงการรถไฟฟ้าสายสีเทา (Monorail)
สถานีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Economic Assets

- 1) แผนพัฒนาพื้นที่ของท่าเรือกรุงเทพ / แผนพัฒนาที่อยู่อาศัยคลองเตย
- 2) สถาบัน สมาคม และหน่วยงานด้านการวิจัยต่าง ๆ กว่า 20 แห่ง
- 3) โครงการวัน แบงค็อก (One Bangkok) ซึ่งเป็นโครงการเชิงพาณิชย์กรรมแบบประสมภายใต้แนวคิด Smart City ซึ่งนับเป็นการลงทุนสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ด้านอสังหาริมทรัพย์ของไทย

Networking Assets

ชุมชนและผู้ประกอบการแถวตลาดคลองเตย

กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)

- 3) ลงทุนพัฒนาพื้นที่ส่งเสริมธุรกิจวิสาหกิจริเริ่มต้น (Startup Space) และพื้นที่บ่มเพาะธุรกิจและกระตุ้นการพัฒนาธุรกิจภายในย่าน (Incubation and Accelerate Space) โดยอาจเริ่มต้นจากการลงทุนพัฒนาพื้นที่ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ หรือพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยในรัศมี 400 เมตร
- 4) สร้างแนวทางเดินเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ศูนย์กลางด้านการศึกษาและพื้นที่วิจัยพัฒนาของรัฐเข้าด้วยกัน เช่น การพัฒนาพื้นที่รอยต่อและทางเชื่อมอาคารต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทรระยะกลาง (10ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทร

หัวข้อหลัก

บทบาท ของย่าน นวัตกรรม

Physical Assets

การเชื่อมต่อทางคมนาคมจากถนน
สุขุมวิทและสถานีรถไฟฟ้าให้เข้าถึง
พื้นที่ท่าเรือหรือพื้นที่ริมแม่น้ำ

Economic Assets

- 1) พัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางด้าน
พาณิชย์กรรมของย่านใกล้สถานี
รถไฟฟ้าสายสีเทา
- 2) พัฒนาพื้นที่นันทนาการรองรับ
การใช้ชีวิตของกลุ่มบุคลากรด้าน
วิจัยและพัฒนา ตลอดจนนักธุรกิจ
และนักลงทุน
- 3) พัฒนาพื้นที่การใช้งานแบบผสม
และพื้นที่พัฒนาทักษะและอาชีพ
ภายในย่าน

Networking Assets

การส่งเสริมและการบ่มเพาะธุรกิจ
Startup และการกระตุ้นการพัฒนา
ธุรกิจภายในย่าน (Incubator &
Accelerator)

กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)

- 1) กระตุ้นการพัฒนาธุรกิจบนพื้นฐาน
นวัตกรรมและพัฒนาพื้นที่สนับสนุน
และโครงสร้างพื้นฐานในรัศมี
สนับสนุนการพัฒนาโครงการ
สำนักงาน (Workplace)
และพื้นที่ซึ่งมีความเหมาะสมกับ
การรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม
สร้างสรรค์และนวัตกรรม
- 2) การพัฒนาพื้นที่นันทนาการรองรับ
การใช้ชีวิตของกลุ่มบุคลากรด้าน
วิจัยและพัฒนาตลอดจนนักธุรกิจ
และนักลงทุนทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ

ศูนย์กลางอีคอมเมิร์ซ

สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับสื่อ / ท่าเรือ

ภาพที่ 45 แสดงทัศนียภาพย่านกล้วยน้ำไท ในช่วง ระยะเวลา 10 ปี

**หัวข้อหลัก
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม**

Physical Assets
การเชื่อมโยงโครงข่ายรถไฟฟ้า
ในพื้นที่การทำเรือแห่งประเทศไทย

Economic Assets
แผนพัฒนามหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Networking Assets
โครงการสนับสนุน UrbanTech และ
Logistics

- กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)**
- 3) การพัฒนาพื้นที่การใช้งานแบบผสม
ทั้งที่อยู่อาศัยพื้นที่ค้าปลีกและพื้นที่
การพัฒนาทักษะ และอาชีพภายใน
ย่านที่กลุ่มนักวิจัยและบุคลากรใน
อุตสาหกรรมสร้างสรรค์และ
นวัตกรรมสามารถแบกรับค่าใช้จ่ายได้
 - 4) การพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางด้าน
พาณิชย์กรรมของย่านใกล้สถานี
รถไฟฟ้าสายสีเทา สถานี กล้วยน้ำไท

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทยระยะยาว (20 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทย

หัวข้อหลัก

บทบาท ของย่าน นวัตกรรม

Physical Assets

- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งมวลชนภายในย่านที่เชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าสายสีเทา เช่น BRT
- 2) พัฒนาพื้นที่ริมน้ำ และเชื่อมต่อกับพื้นที่สีเขียวฝั่งบางกระเจ้า ซึ่งอยู่ฝั่งของแม่น้ำ

Economic Assets

- 1) สนับสนุนการลงทุนโครงการแบบผสมขนาดใหญ่ เช่น พื้นที่แสดงสินค้าด้านนวัตกรรม และพื้นที่ห้องทดลองและพัฒนาย่านนวัตกรรม
- 2) พัฒนาพื้นที่ใช้งานแบบผสม เพื่อรองรับอาชีพที่จะเกิดขึ้นใหม่ภายในย่านและรองรับกลุ่มนักลงทุนและผู้เชี่ยวชาญ

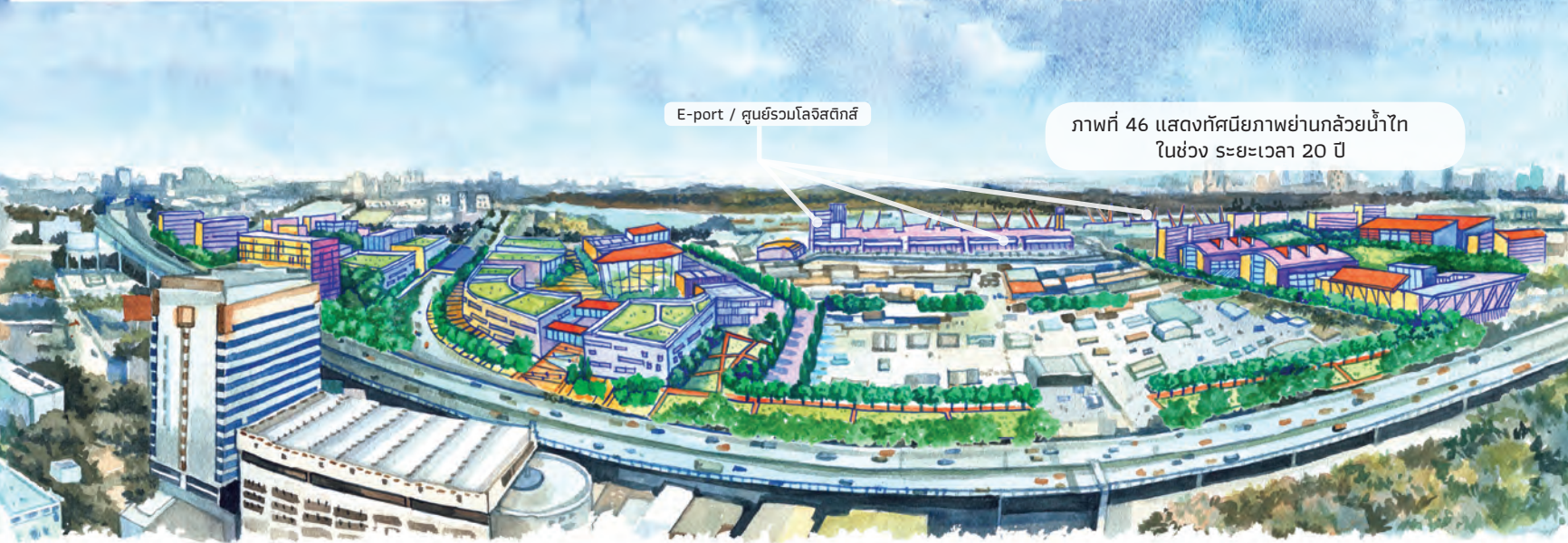
Networking Assets

การหล่อเลี้ยงระบบนิเวศเชิงนวัตกรรมที่มีความสมบูรณ์และยั่งยืน โดยมีภาคเอกชนเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนย่านนวัตกรรม

กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)

การสร้างระบบนิเวศเชิงนวัตกรรมโดยสมบูรณ์และมีภาคเอกชนเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไทย

- 1) การสนับสนุนการลงทุนโครงการแบบผสมขนาดใหญ่ เช่น พื้นที่แสดงสินค้าด้านนวัตกรรม(Convention Center) และพื้นที่ห้องทดลองและพัฒนาย่านนวัตกรรม (Enterprise Office and InnovationLab) ด้านอุตสาหกรรมการผลิตและสนับสนุนในพื้นที่รอบ ๆ ทำเรือกรรเชียงรวมทั้งพื้นที่กลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุนการประชุมสัมมนา เช่น โรงแรมและพื้นที่คำปลึก
- 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งมวลชนภายในย่านที่เชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าสายสีเทา เช่น ระบบรถรางขนาดเบา หรือ BRT ในพื้นที่บริการ รัศมี 1.6 กิโลเมตรรอบศูนย์กลางย่านนวัตกรรม

E-port / ศูนย์รวมโลจิสติกส์

ภาพที่ 46 แสดงทัศนียภาพย่านกล้วยน้ำไท ในช่วง ระยะเวลา 20 ปี

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets
ศักยภาพและปัญหาในการพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นย่านนวัตกรรม	แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 20 ปี	1) แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 20 ปี 2) การเชื่อมโยงกับฝั่งบางกระเจ้า	โครงการสนับสนุน UrbanTech, Logistics และ EcoTech

กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)

- 3) การพัฒนาพื้นที่การใช้งานแบบผสม ทั้งที่อยู่อาศัยพื้นที่ค้าปลีกและพื้นที่การพัฒนาทักษะ และอาชีพภายในย่านรองรับกลุ่มนักลงทุนและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ
- 4) การพัฒนาพื้นที่กิจกรรมและนันทนาการขนาดใหญ่ของย่าน เช่นการพัฒนาพื้นที่ริมน้ำในบริเวณพื้นที่รัศมี 800 เมตร จากพื้นที่ศูนย์กลางย่าน และการเชื่อมต่อกับพื้นที่สีเขียวฝั่งบางกระเจ้า

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง
โดย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

"Ladkrabang Inno Tech for Life"

ไปตลาดห้วยตะเฒ่า

เส้นทางเดินเชื่อมคนในชุมชน

จุดนัดพบ

จุดพักผ่อนหย่อนใจและทำกิจกรรม
ยามว่างของคนในชุมชน

ลานออกกำลังกาย และพื้นที่สาธารณะ
ออกกำลังกาย

ภาพที่ 47 แหล่งพื้นที่พัฒนาสำหรับทุกคนในย่าน เพื่อการปลูกฝังความคิด
มีจิตสำนึกในแหล่งที่อยู่ และเป็นพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนของชุมชน

LADKRABANG

Innovation District ย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

ย่านลาดกระบังเป็นย่านที่มีศักยภาพและสมควรได้รับโอกาสในการพัฒนาไปสู่การเป็นย่านนวัตกรรม เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งเป็นจุดยุทธศาสตร์ในด้านการขนส่งคมนาคมหลักของประเทศ และเขตระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก เป็นที่ตั้งของท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิที่กำลังขยายตัว และเป็นที่ตั้งของศูนย์โลจิสติกส์เพื่อขนส่งสินค้าไปยังทุกภูมิภาคของประเทศ สามารถเข้าถึงย่านได้ด้วยการคมนาคมหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น ทางอากาศ ถนน ขนส่งมวลชนระบบราง หรือแม้แต่ทางเท้า จึงกล่าวได้ว่าย่านลาดกระบังนั้นมีโครงสร้างพื้นฐานเพียงพอที่จะมีการลงทุนต่อยอดในการรองรับเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วบริเวณชานกรุงเทมหานคร และของประเทศไทย

ในด้านของเศรษฐกิจและการผลิต ลาดกระบังมีผู้ประกอบการธุรกิจในทุกระดับ แสดงให้เห็นว่ามีรายขายตัวของวิสาหกิจในทุกขนาดอย่างรวดเร็ว มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในภาคการผลิตขนาดใหญ่ที่ยังต้องการบุคลากรที่มีคุณภาพเพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก ด้านทรัพยากรบุคคลที่จะนำย่านลาดกระบังไปสู่ความเป็นย่านนวัตกรรมเพื่อสร้างเทคโนโลยี เศรษฐกิจและ

การบริการรูปแบบใหม่ที่ จะช่วยปฏิวัติและผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญไปได้ไกล

ในเขตลาดกระบังนี้มีศักยภาพในการสร้างเศรษฐกิจ อีกทั้งการพัฒนาย่านลาดกระบังอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน นั้นจะมีความสำคัญต่อการรองรับต่อความต้องการของนวัตกรรมในอนาคตกลุ่มนี้

จุดเด่นที่สำคัญอีกด้านของลาดกระบัง คือการที่ย่านมีลักษณะเป็นเมืองที่มีการใช้พื้นที่แบบผสมผสาน (Mixed Use) อยู่โดยรอบสถานศึกษาที่มีพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวิสัยทัศน์ในการสร้างนวัตกรรม เช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง [สจล.] ซึ่งให้ความสำคัญกับการขยายเครือข่ายความร่วมมือกันกับธุรกิจและอุตสาหกรรม พันธมิตรทั้งที่อยู่รายรอบในพื้นที่ และทั้งที่มีความสนใจการผลิตเทคโนโลยีในด้าน เดียวกัน

ศักยภาพด้านบุคลากรและศักยภาพเชิงพื้นที่ ภายภาพ ในด้านชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีชุมชนช่างฝีมือและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นอันเป็นเสน่ห์ ประกอบทั้งยังมีแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง เป็นแหล่งหล่อหลอมความคิด สามารถที่จะสร้างโอกาสเพื่อผลักดันสังคมลาดกระบัง ให้เป็นสังคมแห่งการ พัฒนาด้วยองค์ความรู้และการแลกเปลี่ยน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนในย่านลาดกระบังได้ ชุมชนยังต้องการถ่ายทอดองค์ความรู้เพิ่มเติม ในด้านนวัตกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต **ตั้งภาพที่ 47**

เขตลาดกระบังเป็นเขตที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสองของกรุงเทพมหานครรองจากเขตหนองจอก เขตลาดกระบัง มีพื้นที่ทั้งหมด 123.859 ตารางกิโลเมตร (77,406.1ไร่) พื้นที่อาณาเขตติดต่อกับเขตปทุมธานี อื่น ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตมีนบุรี และเขตหนองจอก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเวศ และเขตสะพานสูง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา

ANALYSIS OF SPECIFIC POTENTIAL FEATURES

การวิเคราะห์คุณลักษณะศักยภาพเฉพาะของย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

1) สินทรัพย์ด้านกายภาพ (Physical Assets)

เพื่อให้การขับเคลื่อนการสร้างนวัตกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกระจายไปสู่ชุมชนและบริเวณรอบข้าง สจล. จึงเสนอแนวคิดดังต่อไปนี้เพื่อใช้ในการปรับปรุงทรัพยากรและสภาพแวดล้อมกายภาพให้เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม

Start Up Accelerators ธุรกิจใหม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับอัตราการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เร่งสนับสนุนให้เกิดธุรกิจเริ่มต้น (Start Up) เช่น Co-Working Spaces และการเพิ่มความหนาแน่นของและความร่วมมือในการทำงานผู้คนในพื้นที่ จึงเป็นลักษณะสำคัญของ ย่านนวัตกรรม (Innovation District)

Third Place (สัปปายะสถาน) นี้มีความเป็นย่าน (District) ในตัว และมีอาณาบริเวณประมาณไม่เกินสองช่วงจุดเชื่อมต่อทางขนส่ง (Transit Stops) และอยู่ในระยะเดินได้การใช้งานพื้นที่ในบริเวณนี้เป็นแบบผสมประกอบด้วยธุรกิจรายย่อยหลายประเภท รวมถึงพื้นที่ทำงาน พักอาศัย พักผ่อน สันทนาการ อยู่ด้วยกันในชีวิตประจำวัน ระบบนิเวศที่ติดของพื้นที่เหล่านี้ควรมีคุณสมบัติในการช่วยกระตุ้นใหญ่เกิดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เกิดการพบปะโดยบังเอิญ มีพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดสำหรับบุคคลที่มาจากต่างสำนักงาน

ดั่งภาพที่ 47

2) สินทรัพย์ด้านเศรษฐกิจ (Economic Assets)

ต้นกุ่มทางเศรษฐกิจที่สำคัญต่อการสร้าง ย่านนวัตกรรม โดยมีผู้ขับเคลื่อนนวัตกรรม (Innovation Drivers) ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) ซึ่งในขณะนี้ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ให้เป็น Innovation Hub ในมิติของการขับเคลื่อนนวัตกรรมด้าน Smart City สจล. เป็นสถาบันการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขนาดใหญ่ ประกอบด้วยคณาจารย์ประมาณ 1,100 คน พนักงานสายสนับสนุนวิชาการ ประมาณ 1,000 คน และนักศึกษา ประมาณ 20,000 คน มีการสร้างการถ่ายทอด และให้บริการทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ ทดสอบ และประยุกต์ใช้นวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอ และมีหน่วยงานย่อยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของย่านนวัตกรรมอย่างครบถ้วน ได้แก่

High-value, research-oriented sectors เช่น การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และวิศวกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศชั้นนำของประเทศ

Highly Creative เช่น Industrial Design, Graphic Arts, Media and Architecture

Highly Specialized, Small Batch Manufacturing Innovation Cultivators Incubators Accelerators, Proof-of-Concept Centers Tech Transfer Offices เช่น สำนักวิจัยและนวัตกรรม

3) สินทรัพย์ด้านเครือข่าย (Networking Assets)

เขตลาดกระบังเป็นพื้นที่ มีสถานศึกษาหนาแน่นทุกระดับ และมีบริษัทและอุตสาหกรรมจำนวนมากจากย่าน นิคมอุตสาหกรรมที่สามารถจะเป็นหุ้นส่วนกับ สจล. ในการขับเคลื่อนนวัตกรรม

ในขณะที่เดียวกันนี้ลาดกระบังเป็นย่านศูนย์กลางการขนส่ง มีความสะดวกในการเดินทางเชื่อมต่อ และเข้าถึงได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นทางการขนส่งสาธารณะ เช่น รถไฟ Airport Link ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ หรือระบบ Paratransit อื่นๆ เช่น ทางน้ำโดยคลองประเวศบุรีรมย์หรือเส้นทางจักรยานโดยรอบย่าน

ปรับปรุงและรณรงค์ให้เกิดการใช้งานเส้นทางการเชื่อมต่อด้าน Paratransit เพื่อเอื้อต่อการเดินทาง และการปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างเครือข่ายใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการแลกเปลี่ยนความคิดและสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กร ขับเคลื่อนนวัตกรรม ธุรกิจเริ่มต้น และชุมชน

การปรับปรุงและพัฒนาในย่านลาดกระบังให้อัปเดต
การเกิดนวัตกรรมตาม โดยมีสถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าฯลาดกระบังเป็นผู้ขับเคลื่อน มีความเหมาะสม และ
ความต้องการในการปรับปรุงดำเนินการเพื่อให้การสร้าง
ย่านนวัตกรรมสัมฤทธิ์ผล

ปัจจุบัน สจล. กำลังดำเนินการพัฒนาผังแม่บท
เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และวิสัยทัศน์
ในการพัฒนาสถาบันเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก World
Class University ซึ่งจากการวิเคราะห์โดย คณะทำงาน
โครงการจัดทำผังแม่บท สจล. ได้กำหนดแนวทาง
ในการปรับปรุงพื้นที่ให้ สจล. เป็นมหาวิทยาลัยแห่ง
นวัตกรรม เน้นการสร้างคนโดยให้ สจล. เป็นชุมชนแห่ง
การเรียนรู้ ส่งเสริมพื้นที่ที่สนับสนุนความคิด สร้างสรรค์
เป็นพื้นที่ สำหรับการใช้ชีวิตของทั้งนักศึกษา และ
บุคลากร มีความเชื่อมโยงกับชุมชนและสังคมมีพื้นที่
เหมาะสมกับการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ พัฒนาระบบ
ขนส่งภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงการพัฒนาพื้นที่
ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมต่อยอด
เช่น ศูนย์การแพทย์และคณะแพทยศาสตร์นานาชาติ
คณะศิลปศาสตร์ที่มีหลักสูตรการท่องเที่ยว วิทยาลัย
อุตสาหกรรมการบินนานาชาติ โรงเรียนสาธิตนานาชาติ
พระจอมเกล้า พื้นที่ Student Hub ซึ่งเป็นศูนย์รวมของ
นวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของภาคอุตสาหกรรม
ผู้ประกอบการ นักศึกษา และประชาชนที่สนใจ

ดั่งภาพที่ 48

ภาพที่ 48 ทศนิยมภาพโครงการศูนย์การเรียนรู้
พระจอมเกล้า (KMITL Tech Square)

VISION AND CONCEPT OF AREA DEVELOPMENT PLANNING

วิสัยทัศน์ และแนวคิดการวางแผนพัฒนาพื้นที่ย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

แนวทางพัฒนาย่านลาดกระบัง เป็นย่านนวัตกรรม

ซึ่งสามารถแบ่งมิติ ของการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมออกเป็น 4 ด้าน คือ

1) นวัตกรรมทางวัฒนธรรม เนื่องจากลาดกระบัง เป็นย่านดั้งเดิมที่มีชุมชนเก่า มีรูปแบบการผลิตเชิง เกษตรกรรมทำให้มีวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับการเพาะปลูก การใช้แหล่งน้ำร่วมกัน การแลกเปลี่ยนหรือ ซื้อ ขายวัตถุดิบ ทางการเกษตรและอาหาร

2) นวัตกรรมด้านคมนาคม เนื่องจากพื้นที่ในย่าน ลาดกระบัง มีรูปแบบการคมนาคมที่หลากหลาย โดดเด่นด้าน อุตสาหกรรมการขนส่งโลจิสติกส์ และเนื่องจากย่านนี้เป็น พื้นที่สุดท้ายด้านตะวันออกของกรุงเทพที่จะผ่านไปยังพื้นที่ เขตเศรษฐกิจที่กำลังอยู่ในแผนเร่งพัฒนาของรัฐบาล หรือ ระเบียงเศรษฐกิจด้านตะวันออก (Eastern Economic Corridor-EEC) ซึ่งจะเชื่อมต่อการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมในด้านนี้ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น เชื่อมกับระดับประเทศ และ ระดับภูมิภาค รวมถึง การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ เชื่อมต่อไปยังภูมิภาคตะวันออก ของประเทศ

3) นวัตกรรมเพื่อพัฒนาและต่อยอดธุรกิจขนาด ย่อมและขนาดกลาง หรือ SMEs ในย่านลาดกระบัง มีรูปแบบ กิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างน้อย 3 ระดับที่ แตกต่างกัน คือ ระดับการผลิตและขายในครัวเรือน โดยใช้ เครื่องมือ หรือ เทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน เช่น การแปรรูป อาหาร อุตสาหกรรมลาดกระบัง ในเบื้องต้น แนวคิด ในการพัฒนากลุ่ม SMEs นี้ สามารถนำเทคโนโลยีออนไลน์ และ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ จากภาควิชาการ จะช่วยพัฒนาระบบการให้บริการที่มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

4) นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต ในย่านนี้ มีชุมชนขนาดใหญ่ หากนำเอาเทคโนโลยี

และสื่อออนไลน์มีกระบวนการ สื่อสารสาธารณะเข้ามาใช้ ร่วมกับองค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ จะสามารถส่งเสริม การสร้างนวัตกรรมคุณภาพ ชีวิตในย่านนี้สำหรับ วิชาหลักเริ่มต้นได้

การปรับปรุงและพัฒนาในย่านลาดกระบังให้เอื้อต่อ การเกิดนวัตกรรมตาม โดยมีสถาบันเทคโนโลยีพระจอม เกล่าช ลาดกระบังเป็นผู้ขับเคลื่อน โดยอาศัยกรอบแนวคิด โมเดลระบบนิเวศน์นวัตกรรมของ Katz & Wagner (2014) มีความเหมาะสม และความต้องการในการปรับปรุง ดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาย่านนวัตกรรมสัมฤทธิ์ ผลดังต่อไปนี้

สินทรัพย์ด้านเศรษฐกิจ (Economic Assets)

ต้นทุนทางเศรษฐกิจที่สำคัญต่อการพัฒนาย่าน นวัตกรรม โดยมีผู้ขับเคลื่อนนวัตกรรม (Innovation drivers) ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ กษารลาดกระบัง [สจล.] ซึ่งในขณะนี้ได้รับมอบหมายจาก รัฐบาล ให้เป็น Innovation Hub ในมิติของการขับเคลื่อน นวัตกรรมด้าน Smart City

High-Value, Research-Oriented Sectors เช่น การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และวิศวกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศชั้นนำของประเทศ

Highly Creative เช่น Industrial Design, Graphic Arts, Media and Architecture

Highly Specialized, Small Batch Manufacturing Innovation Cultivators Incubators Accelerators, Proof-of-Concept Centers Tech Transfer Offices เช่น สำนักวิจัยและนวัตกรรม

สินทรัพย์ด้านเครือข่าย (Networking Assets)

เขตลาดกระบังเป็นพื้นที่ มีสถานศึกษาหนาแน่น ทุกระดับ และมีบริษัทและอุตสาหกรรมจำนวนมากจาก

ย่านนิคมอุตสาหกรรมที่สามารถจะเป็นหุ้นส่วนกับ สจล. ในการขับเคลื่อนนวัตกรรม

ในขณะที่เดียวกันนี้ลาดกระบังเป็นย่านศูนย์กลาง การขนส่ง เช่น รถไฟ Airport Link ท่าอากาศยาน สุวรรณภูมิ หรือระบบ paratransit อื่นๆ มีความจำเป็น ในการต้องสร้างพื้นที่ทางกายภาพที่ใช้เป็นพื้นที่ปฏิสัมพันธ์ เพื่อสร้างเครือข่ายระหว่าง องค์กรที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน นวัตกรรม และระหว่างองค์กรกับชุมชนและธุรกิจเริ่มต้น

ปรับปรุงและระดมทุนให้เกิดการใช้งานเส้นทาง การเชื่อมต่อด้าน paratransit เพื่อเอื้อต่อการเดินทาง และ การปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างเครือข่าย

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการแลกเปลี่ยน ความคิดและสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กร ขับเคลื่อน นวัตกรรม ธุรกิจเริ่มต้น และชุมชน

สินทรัพย์ด้านกายภาพ (Physical Assets)

เพื่อใช้ในการปรับปรุงทรัพยากรและสภาพแวดล้อม กายภาพให้เอื้อต่อการ สร้างนวัตกรรม:

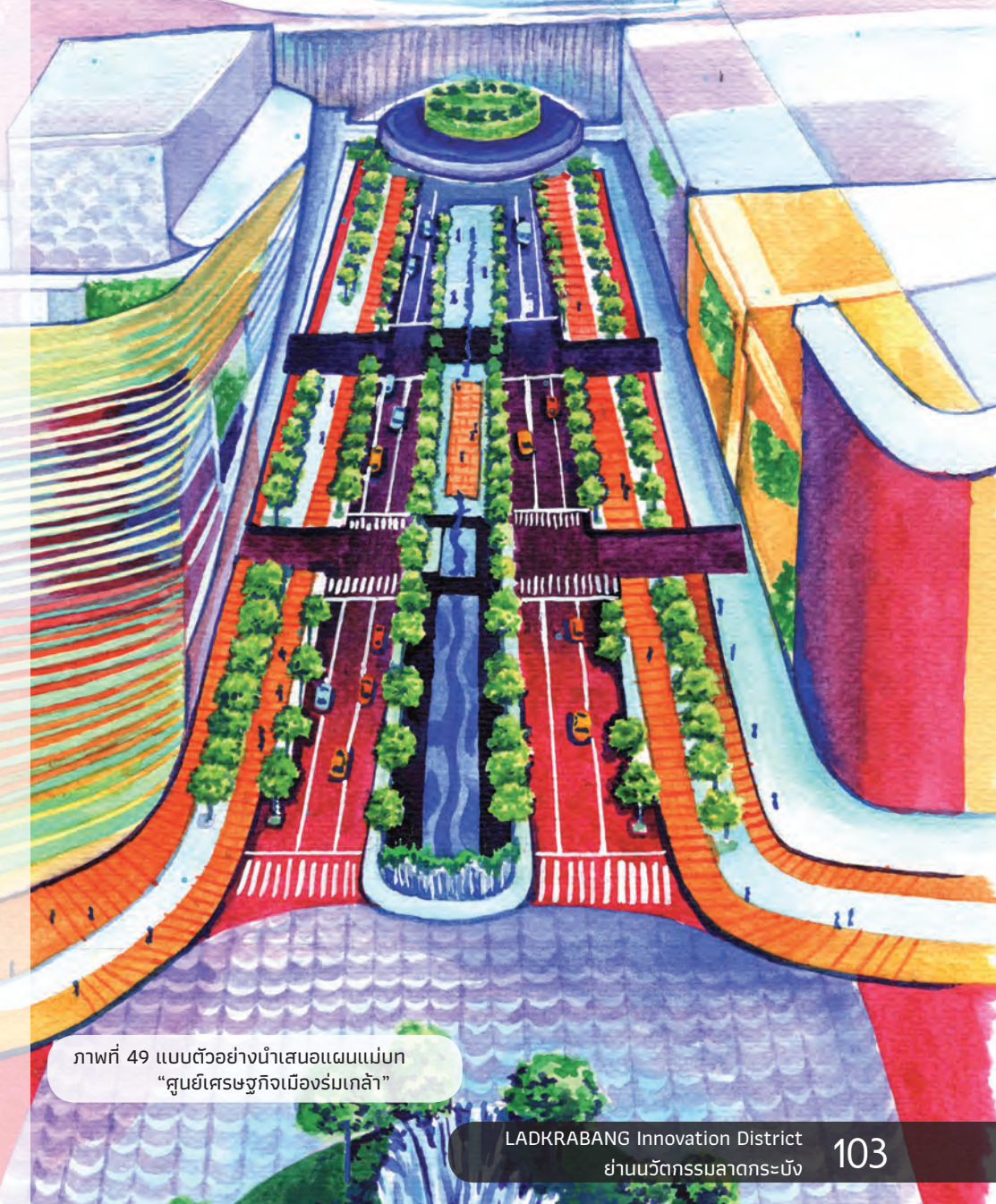
Start Up Accelerators: งานที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นการสร้าง สภาพแวดล้อมที่เร่งสนับสนุนให้เกิดธุรกิจเริ่มต้น (Start Up) เช่น Co-Working Spaces และการเพิ่มความหนาแน่น และความร่วมมือในการทำงานผู้คนในพื้นที่ จึงเป็นลักษณะ สำคัญของ ย่านนวัตกรรม (Innovation District)

Third Place (สัปปายะสถาน) สร้างนวัตกรรม และการทำ งานของกลุ่มอุตสาหกรรม Hi-Tech นั้น ไม่ได้จำกัด อยู่แต่เฉพาะในสำนักงาน แต่ ครอบคลุมไปถึงพื้นที่ ร้านค้าย่อยในชุมชน เช่น ร้านกาแฟ ร้านอาหาร ทางเดิน ข้างทาง สวนสาธารณะ จัดจรัส และพื้นที่เปิดโล่ง ซึ่งทำหน้าที่ เป็นเครื่องเร่ง และหลักประกันที่แน่นอนของความสำเร็จที่ จะเกิดขึ้นกับย่านนวัตกรรม Third Place นี้มีความเป็นย่าน (District)

จากการวิเคราะห์เบื้องต้น สามารถนำเสนอแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง โดยมุ่งเป้าไปที่ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรในพื้นที่ หรือ Innovation Technology for Life โดยอาศัยกรอบ การพัฒนาตามแนวความคิด Well Being ที่เน้นตอบสนองกิจกรรมที่เกิดจากพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของ ประชากรในพื้นที่ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสร้างเมืองแห่งสังคมอยู่เย็นเป็นสุข หรือ Inclusive City ภายใต้ชื่อ “Ladkrabang Inno Tech for Life” โดยมี สจล. เป็นศูนย์กลางของการส่งผ่านองค์ความรู้และเทคโนโลยี (knowledge and technology transfer) และมีบทบาทเป็นตัวกระตุ้นสร้างการรับรู้ของแผนพัฒนาประเทศผ่านกิจกรรมของโครงการ ซึ่งได้กำหนดเป็นกรอบเวลา 20 ปี โดยแบ่งออกเป็นสามช่วงดังในหัวข้อต่อไป

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาแผนพัฒนาโครงการเคหะร่มเกล้า (Smart City) ได้เชื่อมโยงกับย่านนวัตกรรม ลาดกระบัง ในด้านการคมนาคม คือการเชื่อมต่อสถานีรถไฟฟ้าแอร์พอร์ตลิ้งค์ สถานีรถไฟฟ้าสายสีส้ม และ สายสีชมพู (มีนบุรี) ซึ่งพื้นที่โครงการพัฒนาเคหะร่มเกล้า ใกล้กับย่านลาดกระบัง จึงสะดวกต่อการเดินทาง ระหว่างพื้นที่โดยเฉพาจะดูแนวทางพัฒนา ด้านที่อยู่อาศัยและพื้นที่นันทนาการ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้

เคหะร่มเกล้าเป็นพื้นที่น่าจับตามองกลุ่มคนรุ่นใหม่ กลุ่ม Start Up ที่เข้ามามีบทบาทร่วมพัฒนาย่านลาดกระบังในอนาคต **ดังภาพที่ 49**

ภาพที่ 49 แบบตัวอย่างนำเสนอแผนแม่บท “ศูนย์เศรษฐกิจเมืองร่มเกล้า”

ROLE OF DEVELOPMENT OF INNOVATION DISTRICT

บทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

แผนพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบังและกลยุทธ์ดำเนินการในระยะ 5 ปี

เกิดพื้นที่ส่วนกลางภายในย่าน หลากหลายขนาด เช่น ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้คนทั่วไปเข้าใช้พื้นที่แลกเปลี่ยน และแบ่งปันความคิดสร้างสรรค์ และพื้นที่ได้ปฏิวัติจริง จากความคิดสร้างสรรค์ (Makers' space) เกิดพื้นที่ร่วมกลางชุมชน สวนสาธารณะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในย่าน ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการ Transfer ความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยที่ดีขึ้นของคน รวมถึง technology and management transfer ด้านนวัตกรรมและการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมธุรกิจ เริ่มต้นหรือรายย่อยพัฒนา ศูนย์ส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรม ภายใต้แนวคิด Ladkrabang Innovation For Equal living (LIFE)

แผนพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบังและกลยุทธ์ดำเนินการในระยะ 10 ปี

ระบบขนส่งสาธารณะภายในย่านที่เชื่อมต่อกับรอบ ๆ ย่านที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้สอยได้สะดวกเท่าเทียมกันเกิดการแฮร์พื้นที่ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ของคนภายในและรอบๆย่าน เกิดการพัฒนาอาคารเก่าในย่าน เพื่อเป็นศูนย์นิคมเพาะธุรกิจเริ่มต้น สำหรับกลุ่มคนเพิ่งจบการศึกษาพร้อมกับคนในย่าน

แผนพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบังและกลยุทธ์ดำเนินการในระยะ 20 ปี

ย่านลาดกระบังเป็น Hub ด้านการคมนาคมที่ครบวงจร ทั้งระดับท้องถิ่น เชื่อมกับการท่องเที่ยวกับนานาชาติ เป็นพื้นที่ย่านตะวันออกสุดของ กทม.ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการพัฒนาที่มาจากฐานรากและส่งผลกระทบเชิงบวก ต่อนโยบายระดับมหภาค เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจวันออก [EEC] บทบาทของ สจล. จะเป็นศูนย์กลางกระจายองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความร่วมมือกันระหว่าง สถาบันการศึกษา

อุตสาหกรรมใหม่ๆ และรัฐ ร่วมกับภาคประชาสังคม อย่างยั่งยืน

ความเชื่อมโยงแนวคิดพัฒนาเมืองของรัฐกับโครงการย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

บทสรุปเสนอแนะการพัฒนาในการดำเนินการในย่าน ของภาครัฐจากการจัดทำแผนและมาตรการบริหารจัดการเมืองเพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชนริมน้ำ เขตลาดกระบัง การดำเนินการจัดทำแผนและมาตรการบริหารจัดการเมืองเพื่อพัฒนาพื้นที่ชุมชนริมน้ำ เขตลาดกระบัง ได้มีการทำพื้นที่ตัวอย่างในเขต บริเวณเดียวกับย่าน ได้มีบทสรุปการพัฒนาที่แสดงให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนา ย่านจากสำนักผังเมือง ได้ดังนี้ พื้นที่มีความเหมาะสมกับ ศักยภาพ พื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม และแหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ชานเมืองตะวันออกที่จะส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพมหานคร ชุมชน วัตถุประสงค์ โรงเรียน ของย่านชานเมืองตะวันออก เพื่อ ปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่วัฒนธรรม ชุมชนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ให้กับชุมชน **ดังภาพที่ 47** โดยสามารถส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ริมน้ำ เชื่อมโยงกับเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในบริเวณ ชุมชนหัวตะเข้ ต่อยอดอุตสาหกรรมเดิม ในกลุ่มการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยเชื่อมโยงกับ อุตสาหกรรมใหม่ ด้านอุตสาหกรรม การแพทย์ทางเลือก และ อุตสาหกรรมการบิน เนื่องจาก ย่านนี้มีท่าอากาศยานนานาชาติซึ่งมีนักท่องเที่ยว มาใช้บริการในช่วงปี 2559 สูงถึง 55,892,428 คน (ข้อมูลจาก สภาท่าอากาศ ยานสากล [ACI]) ในพื้นที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อม ย่านที่อยู่อาศัยให้มีพื้นที่เปิดโล่งและพื้นที่นันทนาการแก่ประชาชน เป็นการบูรณาการความรู้และประสบการณ์ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบ แนวทางการมีส่วนร่วมจากภาค ประชาชน มีการสนับสนุนการพัฒนาที่สอดคล้องกับ การคมนาคมของย่าน

ทั้งปัจจุบันและอีก 20 ปีข้างหน้า ให้เกิดความสอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่นๆในย่านนวัตกรรม มีการสนับสนุนโครงข่ายการสัญจรเข้าถึง ระบบขนส่งสาธารณะได้อย่างสะดวก ทั้งการเดินเท้า การใช้จักรยาน และการสัญจรทางน้ำ ให้กับคนในพื้นที่ และรับกับการเจริญในอนาคตของธุรกิจในพื้นที่ย่านนวัตกรรม **การลำดับแผนพัฒนาที่สำคัญ**

การลำดับแผนพัฒนาที่สำคัญที่เชื่อมโยงต่อการพัฒนาย่านนวัตกรรมในอนาคต โดยแผนพัฒนาเป็น 2 ระดับคือ

- 1) แผนพัฒนาระดับประเทศที่เชื่อมโยงกับนานาชาติ
- 2) แผนพัฒนาระดับพื้นที่ย่าน อธิบายได้ดังนี้

1) แผนพัฒนาระดับประเทศที่เชื่อมโยงกับนานาชาติ โดยประกอบด้วยแผนพัฒนาต่างๆดังนี้

- แผนพัฒนา โครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษตะวันออก EEC
- แผนพัฒนา โครงการนำร่อง “ร่มเกล้า”
- แผนพัฒนา ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เฟส 2

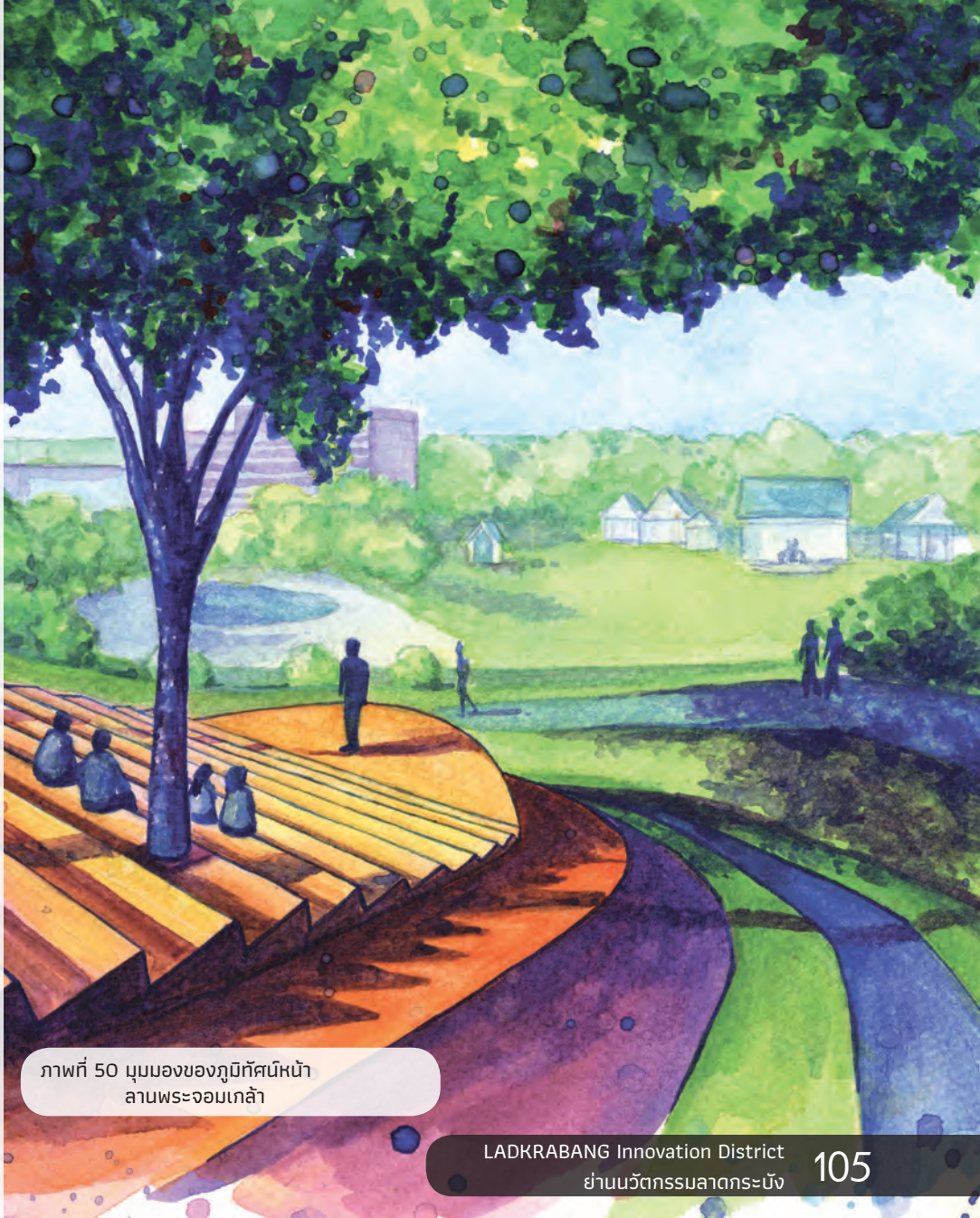
2) แผนพัฒนาระดับพื้นที่ย่าน โดยประกอบด้วยแผนพัฒนาต่างๆดังนี้

- แผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City Innovation Hubs)
- แผนพัฒนาโครงการจัดทำผังแม่บทสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (KMITL) ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2560
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล. - KMITL) ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอน (Carnegie Mellon University) ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดตั้งมหาวิทยาลัยซีเอ็มเค แอส (CMKL University)

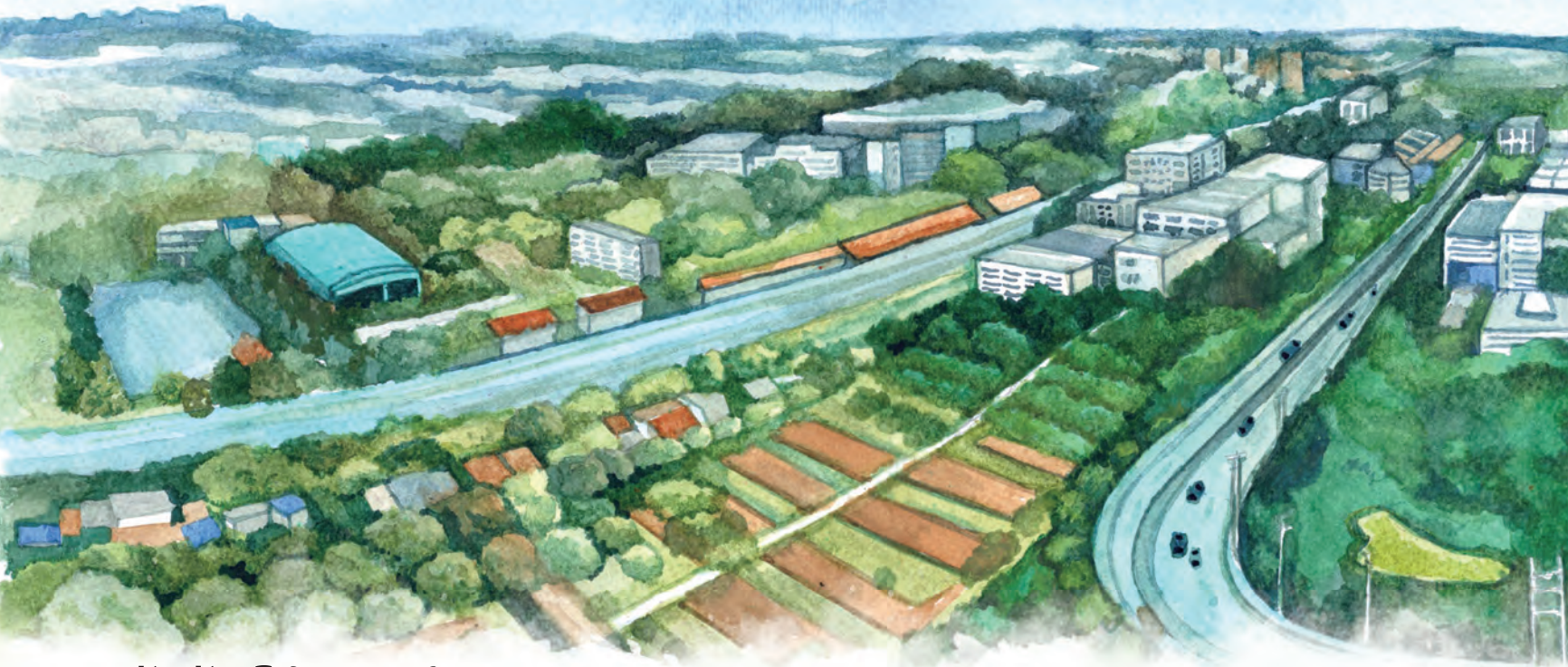
จากภาพรวมของโครงการจัดทำแผนแม่บทสจล. มีวิสัยทัศน์เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี 1 ใน 10 ของภูมิภาคอาเซียน ในปี ค.ศ.2020 โดยได้กำหนดแนวทางในการปรับปรุงพื้นที่ให้ สจล. เป็นสถาบันศูนย์รวมแห่งนวัตกรรมเน้นการผลิตบุคลากร นักศึกษา และนักวิจัย เป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพ เชิงพาณิชย์ มีระบบสาธารณูปโภคต่างๆและมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย โดยสจล. จะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็น Hub ที่ทำให้เกิดความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการ นักศึกษา และประชาชน

จากการวิเคราะห์พบว่า ย่านลาดกระบังมีมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางของนวัตกรรมด้านการเรียนรู้ การศึกษา วิจัย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรากฐานที่ดีของการพัฒนาประเทศ ซึ่งที่มีศักยภาพเอื้อ การดึงดูด การสร้างทรัพยากรบุคคลทั้งนักศึกษาและนักวิจัยรุ่นใหม่ เกิดเป็นแหล่งพื้นที่สร้างองค์ความรู้แก่นักวิจัย หรือผู้เชี่ยวชาญ นักลงทุนและคนในย่านลาดกระบัง เพื่อพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบังต่อไปในอนาคต

ดังภาพที่ 50

ภาพที่ 50 มุมมองของภูมิทัศน์หน้า ลานพระจอมเกล้า

วิสัยทัศน์ (Vision) ลาดกระบังอินโนเทคเพื่อชีวิต Ladkrabang Inno Tech for Life

สรุปศักยภาพและปัญหา

เชิงกายภาพ	เชิงเศรษฐกิจ	เชิงสังคม	เชิงสิ่งแวดล้อม	นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง
พื้นที่ชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ใกล้สนามบินนานาชาติ	ศูนย์กลางของระบบโลจิสติกส์	ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงด้านวิศวกรรม และชุมชนที่มีคุณค่าเชิงวัฒนธรรม	มลพิษทางเสียงจากสนามบิน	ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครฉบับใหม่ และแผนการพัฒนาท่าอากาศยาน

โครงการริเริ่มที่ส่งผลสำเร็จเร็ว

ศูนย์ KMITL Inno Tech for Life ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

ภาพที่ 51 แสดงทัศนียภาพย่านลาดกระบัง ในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน

Innovation Assets

หัวข้อหลัก

Physical Assets

ศักยภาพ

- 1) พื้นที่ชุมชนห้วยตะเข้
- 2) ตลาดนัดสุวรรณภูมิ
- 3) ชุมชน [วัดปลุกศรีตรา]
- 4) รถไฟฟ้าแอร์พอร์ตลิงค์
- 5) เป็น Hub ของการคมนาคมขนส่งแบบครบวงจร

โอกาส

- 1) อยู่ในรัศมีการให้บริการของสนามบินสุวรรณภูมิ
- 2) แผนพัฒนาระบบขนส่งระบบรางทั้งในเมืองและระหว่างเมือง
- 3) โครงการทางพิเศษ ศรีรัช-วงแหวนรอบนอก

Economic Assets

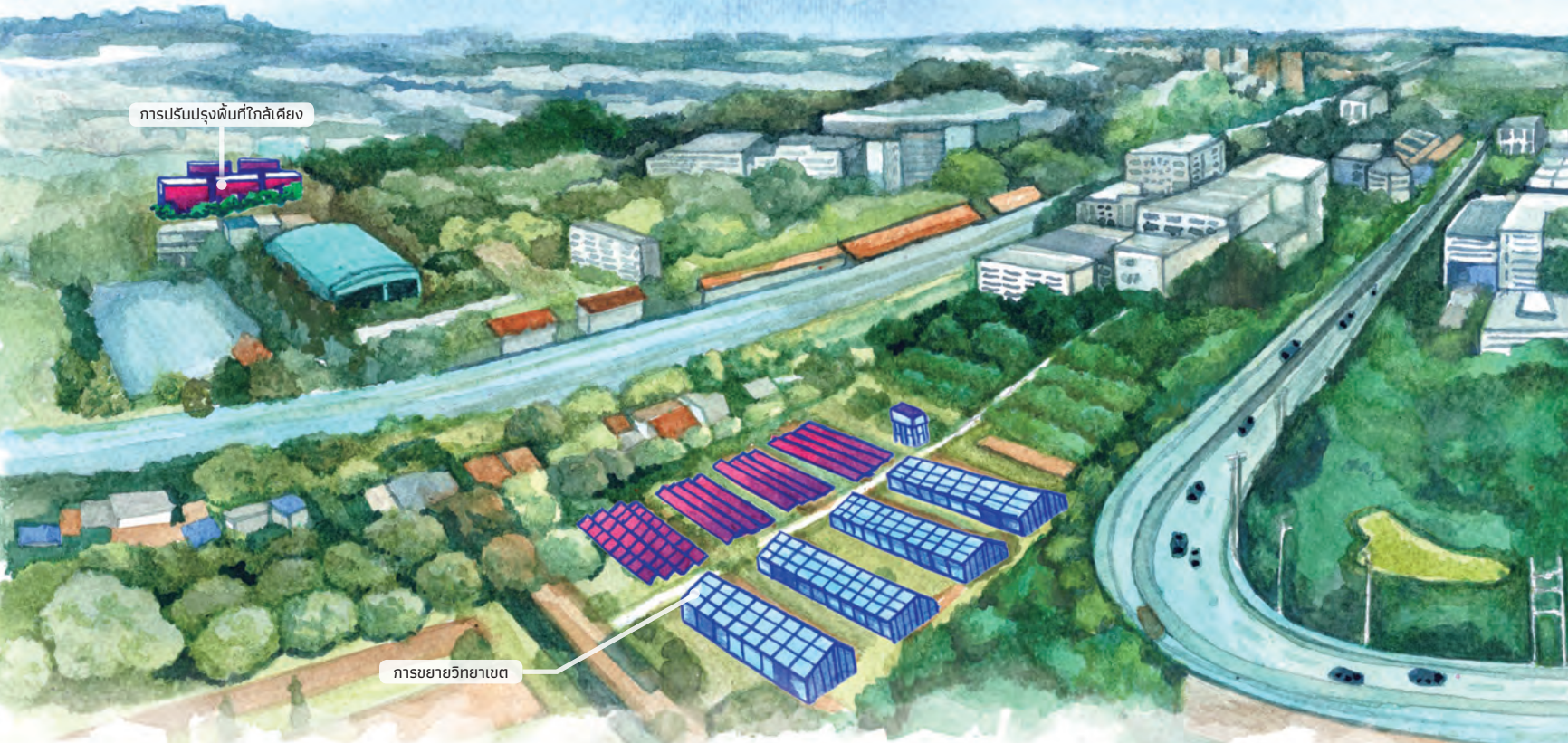
- 1) มีความหลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และมีกลุ่มผู้ประกอบการตั้งแต่ในระดับกลุ่มย่อยไปจนถึงกลุ่มผู้ค้าส่งออก
- 2) มีกลุ่มผู้ประกอบการในหลายภาคธุรกิจ

- 1) มีนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีมูลค่า และความต้องการแรงงาน และกลไกการพัฒนาในระดับมหภาค
- 2) มีกลุ่มแรงงานที่มีความรู้ หรือที่เรียกงานคุณภาพ

Networking Assets

- 1) กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม
- 2) กลุ่มหอพักนักศึกษา
- 3) มีความเข้มแข็งของกลุ่มความร่วมมือต่าง ๆ เชิงพื้นที่ ทั้งภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคการศึกษา

- 1) เป็นพื้นที่เชื่อมโยงการคมนาคมที่สำคัญ ระหว่างกรุงเทพฯ กับพื้นที่ภาคตะวันออก
- 2) มีสนามบินสุวรรณภูมิเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายคมนาคมที่สำคัญ
- 3) มีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สำคัญตั้งอยู่ คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ลาดกระบัง

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมลาดกระบังระยะสั้น (5 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

หัวข้อหลัก	Physical Assets	Economic Assets	Networking Assets	กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)
บทบาทของย่านนวัตกรรม	เกิดพื้นที่สาธารณะหลากหลายขนาด ซึ่งเปิดโอกาสให้คนทั่วไปเข้าใช้พื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด	<ol style="list-style-type: none"> 1) Co-Working Space ที่เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง 2) Incubator, Accelerator และ Knowledge Center 3) Maker Space 4) เครื่องช่ายนักวิจัยและพันธมิตรอุตสาหกรรม 	กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ ด้านนวัตกรรมและด้านบริหารเพื่อส่งเสริมธุรกิจ Startup และ SME	<ol style="list-style-type: none"> 1) เกิดพื้นที่ส่วนกลางภายในย่านหลากหลายขนาด เช่น ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้คนทั่วไปเข้าใช้พื้นที่แชร์ไอเดียและลงทำ เกิดพื้นที่ร่วมกลางชุมชนสวนสาธารณะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในย่าน

การขยายตัวโลจิสติกส์ไฮเทค

ภาพที่ 52 แสดงทัศนียภาพย่านลาดกระบัง ในช่วงระยะเวลา 5 ปี

หัวข้อหลัก

ศักยภาพ และปัญหา ในการ พัฒนา พื้นที่สู่การ เป็นย่าน นวัตกรรม

Physical Assets

- 1) สนามบินสุวรรณภูมิ
- 2) มีความหลากหลายของรูปแบบการเข้าถึงและเชื่อมต่อ ไม่ว่าจะเป็นทางการขนส่งสาธารณะ เช่น รถไฟ Airport Link หรือระบบทางน้ำ โดยคลองประเวศบุรีรมย์ หรือเส้นทางจักรยานโดยรอบย่าน

Economic Assets

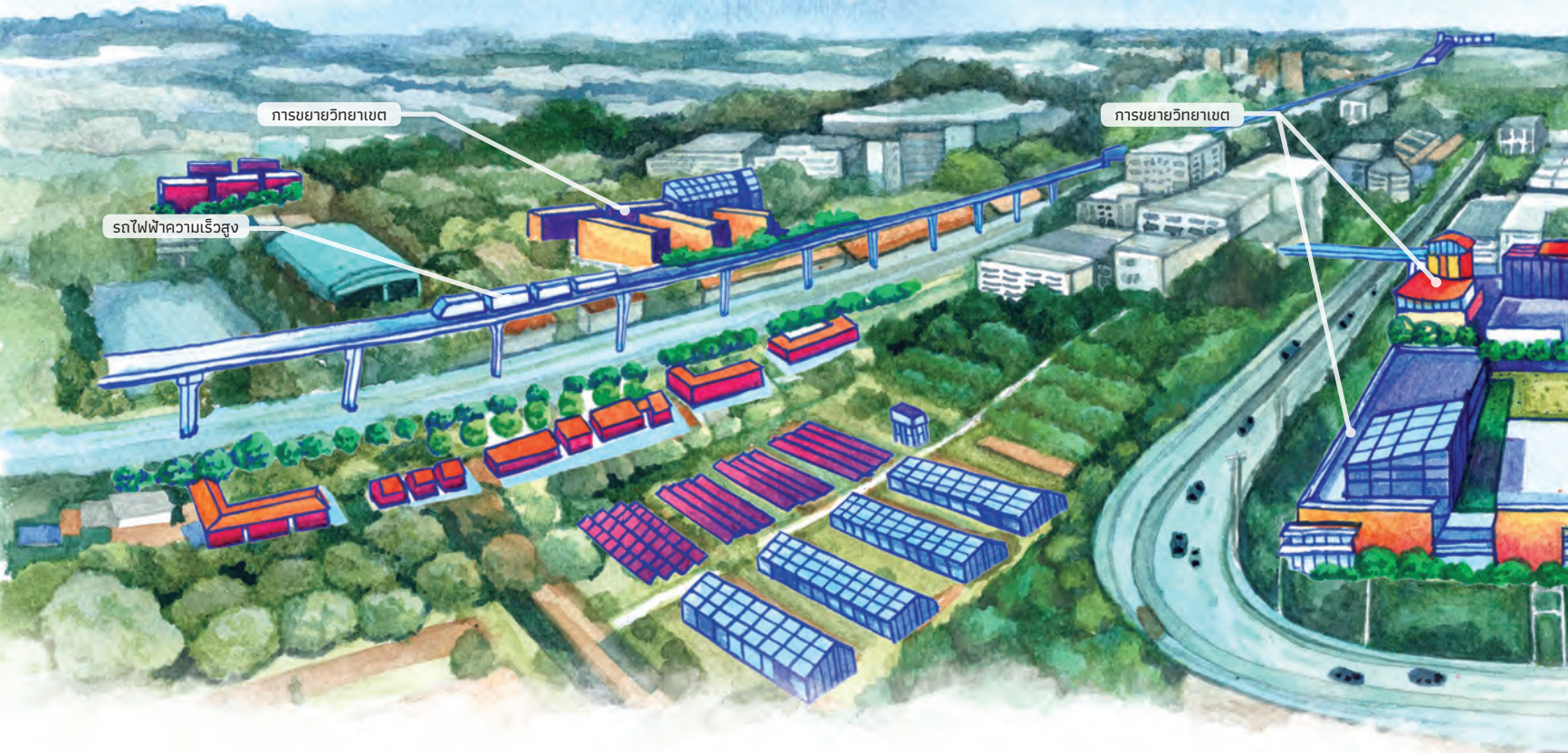
- 1) มีความหลากหลายของรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีทั้งผู้ประกอบการรายย่อย ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จนถึงธุรกิจขนาดใหญ่ที่ทำการค้าระหว่างประเทศ เช่น ส่งออกและนำเข้า
- 2) มีความหลากหลายของวิถีการผลิต เช่น เชิงเกษตรกรรมที่ใช้พื้นที่เพาะปลูก แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจนถึงวิธีการผลิตเชิงอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีระดับพื้นฐานและขั้นสูงที่สามารถพบได้ในนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง
- 3) มีแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมากการจัดตั้งวิทยาเขต Carnegie Mellon

Networking Assets

การสนับสนุนกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (New S-Curves) ให้เกิด

กิจกรรมในระยะสั้น (5 ปี)

- 2) ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการ Transfer ความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยที่ดีขึ้นของคนในย่าน
- 3) Tech transfer ด้านนวัตกรรมส่งเสริมธุรกิจเริ่มต้นหรือรายย่อย

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมลาดกระบังระยะกลาง (10ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

หัวข้อหลัก

บทบาท ของย่าน นวัตกรรม

Physical Assets

ระบบขนส่งสาธารณะภายในย่านที่เชื่อมต่อกับรอบ ๆ ย่านที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้สอยได้สะดวกเท่าเทียมกัน

Economic Assets

- 1) เกิดการแชร์พื้นที่ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ของคนภายในและรอบ ๆ ย่าน
- 2) เกิดการพัฒนาอาคารเช่าในย่านเพื่อเป็นศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเริ่มต้นสำหรับกลุ่มคนเพิ่งจบการศึกษา ร่วมกับคนในย่าน

Networking Assets

กิจกรรมและโครงการบ่มเพาะธุรกิจ Startup สำหรับกลุ่มคนเพิ่งจบการศึกษา ร่วมกับคนในย่าน

กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)

- 1) ระบบขนส่งสาธารณะภายในย่านที่เชื่อมต่อกับรอบ ๆ ย่าน ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้สอยได้สะดวกเท่าเทียมกัน

ภาพที่ 53 แสดงทัศนียภาพย่านลาดกระบัง ในช่วงระยะเวลา 10 ปี

อุตสาหกรรมไฮเทค

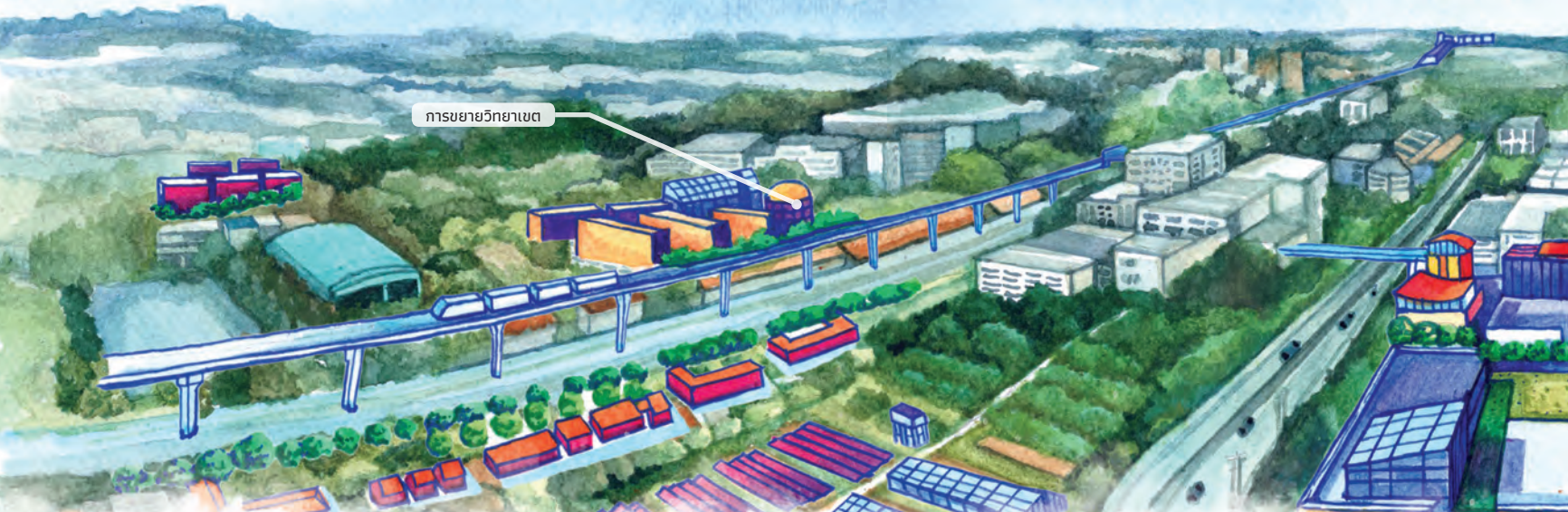
หัวข้อหลัก
ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม

Physical Assets
 การขยายสนามบินสุวรรณภูมิ ในเฟส 3

Economic Assets
 1) แผนพัฒนาสถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง
 2) มาตรการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยี [Tech Transfer] เพื่อพัฒนาการอยู่อาศัยที่ดีขึ้นของคนในย่าน

Networking Assets
 การสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

กิจกรรมในระยะกลาง (10ปี)
 2) เกิดการแชร์พื้นที่ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อประโยชน์ของคนภายในและรอบ ๆ ย่าน
 3) เกิดการพัฒนาอาคารเก่าในย่าน เพื่อเป็นศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเริ่มต้น สำหรับกลุ่มคนเพิ่งจบการศึกษา ร่วมกับคนท้องถิ่น

วิสัยทัศน์เบื้องต้นและกิจกรรมของย่านนวัตกรรมลาดกระบังระยะยาว (20 ปี) สรุปศักยภาพและบทบาทการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง

หัวข้อหลัก

Physical Assets

Economic Assets

Networking Assets

บทบาทของย่านนวัตกรรม

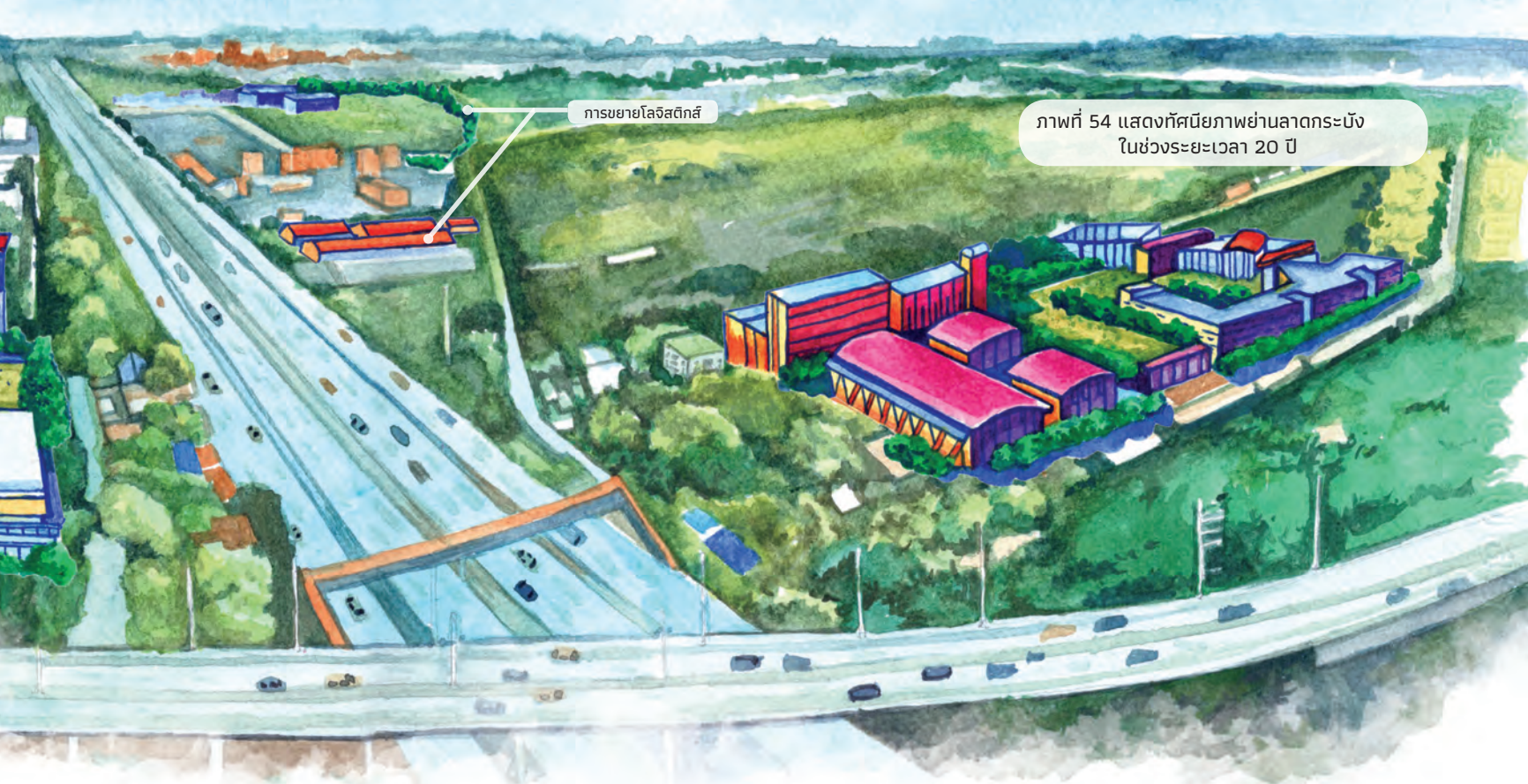
- 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งมวลชนภายในย่านที่เชื่อมต่อกับรถไฟฟ้าสายสีเทา เช่น BRT
- 2) พัฒนาพื้นที่ริมน้ำ และเชื่อมต่อกับพื้นที่สีเขียวฝั่งบางกระเจ้า ซึ่งอยู่อีกฝั่งของแม่น้ำ

- 1) การสร้างระบบนิเวศสำหรับหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (ร่วมกับคณะวิศวะและคณะ IT) เพื่อสนับสนุนนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง
- 2) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (ร่วมมือกับวิทยาลัยแพทยนานาชาติและโรงพยาบาลในย่าน)
- 3) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (ร่วมมือกับวิทยาลัยอุตสาหกรรมการบินนานาชาติ)
- 4) การเกษตรและ Biotech (ร่วมมือกับคณะเทคโนโลยีเกษตร) ในพื้นที่เกษตรกรรมรอบบริเวณย่าน
- 5) นวัตกรรมเชิงสังคม (ร่วมมือกับคณะสถาปัตย์/วิศวะ/IT) เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของโครงการเคหะฯและหมู่บ้านจัดสรร

การหล่อเลี้ยงระบบนิเวศเชิงนวัตกรรมที่มีความสมบูรณ์และยั่งยืน โดยมีภาคเอกชนเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนย่านนวัตกรรม

กิจกรรมในระยะกลาง (20ปี)

1) ย่านลาดกระบังเป็น Hub ด้านการคมนาคมที่ครบวงจร ทั้งระดับท้องถิ่น เชื่อมกับการท่องเที่ยวกับนานาชาติ

การขยายโลจิสติกส์

ภาพที่ 54 แสดงทัศนียภาพย่านลาดกระบัง
ในช่วงระยะเวลา 20 ปี

หัวข้อหลัก

**ศักยภาพ
และปัญหา
ในการ
พัฒนา
พื้นที่สู่การ
เป็นย่าน
นวัตกรรม**

Physical Assets

ปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น ตามยุทธศาสตร์
ตามแผนกรุงเทพมหานคร 20 ปี และ
โครงการขยายสนามบินสุวรรณภูมิ

Economic Assets

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

Networking Assets

การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย

กิจกรรมในระยะกลาง [20ปี]

เป็นพื้นที่ย่านตะวันออกสุดของ กทม.
ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการพัฒนาที่
มาจากฐานรากและส่งผลกระทบเชิง
บวกต่อนโยบายมหภาค

สนับสนุนข้อมูลการศึกษา

โครงการศึกษาวิจัยทัศนคติ ภาพ และบทบาท การพัฒนาย่านนวัตกรรม (Innovation District) ในระดับภูมิภาค (กรุงเทพมหานครและภาคตะวันออก)
โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมโยธี
โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมรัตนโกสินทร์
โดย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมปทุมวัน
โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมคลองสาน
โดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมกล้วยน้ำไท
โดย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

โครงการดำเนินการพัฒนาย่านนวัตกรรมลาดกระบัง
โดย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ [องค์การมหาชน]

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

73/2 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02-017 5555 โทรสาร 02-017 5566

<http://www.nia.or.th> อีเมล info@nia.or.th

9 786168 261194